

Rab Mária Híradó

A Hét Domb Egyesület időszakos kiadványa 4. szám 2011. május

Nemcsak építeni szeretnénk a kegyhely jövőjét,
hanem feltárni az elmúlt 90 év történetét és megtalálni benne Mária jeleit.

II. JÁNOS PÁL

Ó, Mária

Ó, Mária,

ki az új világ hajnala és az élők anyja vagy,
réd bizzuk az élet ügyét.

Ó anyánk, tekints a magzatok sokaságára,
akiket nem engednek megszületni.

A szegényekre, akiknek oly keserves az életük,
azokra a férfiakra és nőkre, akik embertelen erőszak
áldozatai.

Az öregekre és betegekre, akiket közömbösségből
vagy hamis jóságból öltek meg.

Tedd meg, hogy akik hisznek Fiadban,
megismerjék és szeretettel hirdessék

korunk embereinek az élet Evangéliumát.

Eszközöld ki számukra a kegyelmet,
hogy mindig új ajándékként fogadják
az örömet, hogy egész életükben emlékezve rá,
tiszteljék ezt az Evangéliumot.

És az állhatatosságot, hogy bátran tanúskodjanak
róla,

s így minden jóakarátú emberrel együtt építhessék
a szeretet és az igazság civilizációját,

Isten, az élet teremtője és szerelmese
Dicséretére és dicsőségére.

Tartalomjegyzék

Toldi Éva: Emlékek hídján a pápával	2
A „máriás pápa” – idézetek II. János Páltól.....	3
Boldog II. János Pál: A keresztútról	5
Tóth Zsuzsanna Sára: Keresztúton	5
Xavéri Szent Ferenc gondolatai a keresztéről	6
Horváth Elvira: Szabadtéri kereszték	6
Várbíró Miklósné Ete Zsuzsanna: Kezek	6
Vasáros József atya: Bepillantás a Szent László plébánia életébe.....	7
Boldog II. János Pál a rózsafüzérről	10
Novák Árpád: Rózsafüzéreim története	10
Tóth Zsuzsanna Sára: Tavaszodik.....	12
Gábor Miklós: Erdők a forrás körül.....	12
Haluzs János: Védetté nyilvánítási eljárás	14
Rácz Katalin: Majális a forrásnál.....	14
Felhívás a Csatár-hegyi virrasztásra.....	15
Aktualitások	15
Kövári Lászlóné: „Rab Mária” csodái.....	15
Gyöngyök az Úton – interjú Gáll Zsófiával.....	16
Veress József: „...gyökereivel válaszol”.....	18
Rácz Katalin: Keljünk útra a Jutasi őrmesterrel.....	19
„Élni a hitet” – Beszélgetés Szécsi Ferenc atyával.....	20
Káplán György: A Rab Mária-forrás egykori katonafairól	22
Tóth Zsuzsanna Sára: Ég a gyertya.....	23
Dr. Földesi Ferenc: Gondolatok a katonajellemről.....	23
Benedek Viktorné: Ünnepek a Rab Máriánál, (korabeli cikk 1942-ből)	26
Dr. Rácz Miklós: Köszönő levél az „ismeretlen katonától”	26
Dr. Rácz Miklósné Fehér Vilma: „Bátyánkká fogadunk: Ildikó és Vilma”	26
Rácz Katalin: A beteljesült álom	29
Angyal Lászlóné Hőbe Ildikó: Előszó apám naplójához	28
Részletek Hőbe Lajos naplójából	28
Ezrek vettek részt a vasárnapi könyörgő körmeneten (cikk 1943-ból)	29
Toldi Éva: Akik a „Totus tuus”-ból ma is erőt merítenek	30
Cs. Pataki Ferenc: A Piéta előtt.....	33
Dr. Földesi Ferenc: Volt egyszer egy csendes temetői kápolna.....	34
Boldog II. János Pál: A Mária iránti bizalom	35
Rédey Emília: Krisztus feltámadása (festmény)	36
Dr. Földesi Ferenc: Máriakönyve kegyhelye	37
A pápa felajánló imája.....	39
Nagyasszonyunk, hazánk reménye (ének).....	40

*A fejlécekben *-gal Boldog II. János Páltól és

** -gal Richard G. Furey C.Ss.R. Mária Keresztútja című művéből vettük az idézeteket.

EMLÉKEK HÍDJÁN - A PÁPÁVAL

TOLDI ÉVA

A lengyel nép szent fiát, *Karol Wojtylát*, akit a világ Szent Péter trónjának örököseként, mint II. János Pál pápát ismert meg, május elsején a boldogok közösségébe emelték Rómában.

Sokan, sokféleképpen írtak róla életében, halálutójában és a gyász perceiben. Sokan, sokféleképpen értékelték küldetésben eltöltött munkásságát, mondván *II. János Pál* pápa egyszerre volt a konzervativizmus és modernség apostola. Számomra, aki a tömegkommunikáció munkásaként, de egyszerű zarándokként is találkozhattam vele három alkalommal is (egyszer a kegyelem megadta, hogy közvetlen közelből is megtapasztalhattam karizmatikus személyiségének sugárzását), leginkább azt a szent embert jelenti ő, aki egész életét a krisztusibb világ megteremtésére áldozta, s főpapi, vallási diplomáciai, erkölcsológiai, s irodalmi munkássága szüntelen küzdelem volt ezért. II. János Pál pápa erejét meghaladó módon is képviselte, teljesítette a krisztusi küldetését: hirdetni az egész világon Isten ígését, üzenetét, a szeretet civilizációjának egyetlen létező lehetőségéről meggyőzni az emberiséget. Apostoli útjain, bárhol járt, ezt a feladatot teljesítette engedelmesen.

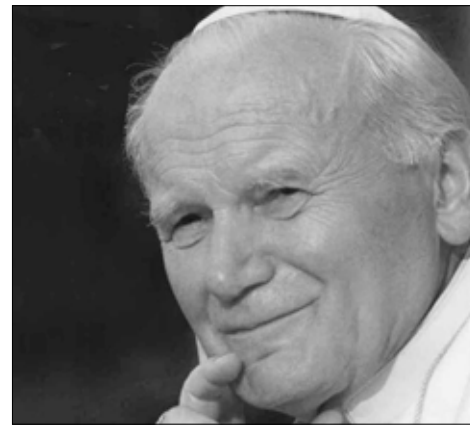
Mikor 1991-ben először találkozhattam vele első magyarországi látogatása során Máriapócon, majd Debrecenben, megtapasztalhattam csendes, szerény, nyílt egyéniségét, kapcsolatkereső, kommunikatív személyiségét, ahogy odafordult az őt fogadó, az őt hallgatni vágyó emberek felé. Neki a hívek serege nem volt tömeg, ahogy az újságokban, hírcsatornákon írtak erről a pápatalálkozók alkalmával általában. Személyes tudott lenni mindenkivel, bár a diplomáciai fegyelem megkötözte őt is, mégis minduntalan „külföldi utakra” indult, kitért a biztonsági emberek halójából. Iszállt a pápamobilból, és

közel ment az őt, a jóságos Krisztust lelkében magyar földre hozót látni akaró közösséghez. Bement a sorok közé, s érezhető volt, szinte lángolt a lelke, hogy megérinthesse az ujját, a fejkendőjét az őt tekintetükkel kísérő, biccentő mosolyáért repeső öregeknek, és megsimogatta a kisgyermek arcát, megáldotta az eleje járuló, ajándékot átnyújtó fiatalokat. Sosem felejttem Győrött annak a csizmás falusi bácsinak a mozdulatát, aki az előtte elguruló pápamobil hátulját kezével végig simította a szeretet jeleként. Elesetteket, betegeket tudott gyógyítani egy szelíd mosolyával, közvetlen, vigasztaló mozdulatával. És bizonytalankodóknak, aggodalmaskodóknak adott megerősítést, biztatást hányszor: *„Ne féljete a jövőtől! Krisztus által hinni tudtok a jövőben, akkor is, ha nem tudjátok felismerni még a körvonalait sem. Ti az Úrra bízhatjátok magatokat a jövőben, és így felülkerekedhettek a bátortalanságokon, amit a feladat nehézségével és a jutalom értékével szemben éreztek”*.

És azok a felejthetetlen megérkezések! Amikor a repülőgépről leszállván megcsókolta hazánk földjét, *Szent István* országának földjét! És minden földet, ahol csak járt, Isten teremtett világának bármely pontján.

Emlékszem a debreceni ökumenikus istentiszteleten mondott szentbeszédére, amikor református, evangélikus, unitárius, görög katolikus, baptista, zsidó egyházi vezetők társaságában kiengesztelődsre, egységre, összefogásra buzdított. És fejet hajtva megkövette a református testvéreket a gályarab-mártírok emlékműve előtt. *„Bízunk Krisztusra életünket, aki előbb szeretett minket, és Jó Pásztorként életét áldozta értünk”* – hirdette, amerre járt. S valóban jó pásztorként vezetete a katolikus világegyházat.

Rómában 1993-ban a keresztény családok fesztiválján (*Familyfest*) közvetlen közelből hallgat-

hattam a szentatyát, mikor a családok nemzetközi küldöttségét fogadta. Visszacsengenek bennem szavai, melyekkel méltatta a küldöttséget: *Ti az egységért, a családi békéért a szeretet himnuszával küzdötök, az Isten házáat, a béke templomát építitek szentháromságos életetekkel. Tanúskodjatok továbbra is Krisztusról a világban!*

A szeretet küldötteként zárta szívébe az ország 1996-ban Pannonhalmán és Győrött is. Szorgalmazta megerősödésünket magyarságunkban, hitünkben. Mert tudta, hitben és nemzetben gondolkodni az erkölcsi alap a jövőhöz. Hiszen az ő lelki fejlődését is e kettő alapozta meg: Krisztus, valamint hazája, Lengyelország szeretete. Mikor 1999-ben, mint zarándok Lengyelországban járhattam baráti körben az akkor odalátogató szentatyá nyomában – aki a magyar királylányt, lengyel királynét, Kingát emelte akkor a szentek közösségébe –, megtapasztalhattam azt az óriási erőt, amit a hit a lengyel nép mindennapjaiban jelent. Végig, amerre csak járt a főpásztor, nemzeti és pápai zászlók színes forgatagával felpántlikázott utakon haladtunk az ország belsejébe. A házak ablakaiban virágok közé helyezett pápaplakátok sora jelezte Wojtyla szülővárosában, Wadowiceban, de Krakkóban és Czeszochowában is: a lengyel nép ünnepe, köszönti nagy fiát, a béke, a szeretet, a hűség krisztusi küldöttét. És minden templomban, ahová csak betértünk, a rózsafüzér pergett az imádságos ujjakon. S a szentatyá képei mellett minden ablakból a Szűzanya is kitekintett védelmezettjének köszöntőire.

Nem véletlen, hogy e gazdag, nemes és tiszta, emberséges életút végén a temetésére összegyűlt sokaság a gyász perceiben sem csüggedt el, hiszen szelleme, lelki jelenléte, jól ismert huncut, testvéri mosolya ott volt velük, ott maradt velük, s így közös sóhajtással, egy akarattal szakadt ki belőlük a kérés: *Santo subito! (Azonnal szent!)*. Hiszen mindenki tudta, meggyőződéssel vallotta, hogy már életében is szent volt –, s erre áldást, pecsétet szeretett volna kérni máris hivatalosan.

Testamentumában olvasom, hogy megköszönte a Mennyei Atyának, hogy élhetett, hogy a Teremtő lengyelnek akarta őt, s hálát adott azokért is, akikkel a Szent Szűz összekötötte az életét, akikkel elhívást kapott hosszú szolgálata alatt. Akiket Krisztushoz vezethetett, s akiknek le tudta fogni fegyvert szorító markát – mint Jézus a kardot rántó Malkusét – hogy rávilágítson: a vad és érzéketlen világban csakis a szeretet lehet a fegyvere a Krisztust követőknek.

A „MÁRIÁS PÁPA”

IDÉZETEK ÉS MAGYARÁZATOK BOLDOG II. JÁNOS PÁL ÉLETFELAJÁNLÁSÁRÓL

„1978-ban – pápává választásakor – a meglepetés erejével hatott a világra **II. János Pál**, az új egyházfő jelmondatával: *’Totus tuus’ – Egészen a Tiéd...* A teológusok igyekeztek megmagyarázni, befejezni a félbehagyott mondatot, hogy tudniillik az Istené. Míg aztán a pápa jónak látta tisztázni a félreértést, és elmondta életfelajánlásának egész mondatát, ahogyan azt **Montforti Grignon Szent Lajostól** átvette: *’Totus tuus ego sum et omnia mea Tua sunt. Accipio Te in mea omnia. Praebe mihi cor Tuum, Maria’ – Egészen a Tied vagyok és mindenem a Tied. Befogadlak mindenembe. Add nekem szívedet, Mária...’*

A „Máriás” pápa

Mária iránti mély és elkötelezettsége miatt sose magyarázkodott: nem akarta, hogy ’jó véleménnyel’ legyenek róla. Nem írt értekezést Mária akaratának az Úr akaratával való megegyezéséről, Mária szíve és Jézus szíve egységéről, az Istennek szenteltség és a Máriának adott élet egybevágóságáról. Csak eszerint élt, és felkínálta mindegyikünknek, hogy fogadjuk el a kereszttől nyert örökségünket, és éljünk Mária gyermekeiként.” (*Garadnai Balázs – Familia Magazin 2005*)

„Szűz Mária minden teremtmény között leghasonlóbb Isten Fiához, Jézus Krisztushoz. Ebből következik, hogy minden áhitat között Szűz Máriának, az ő Szentséges Anyjának a tisztelete az, amely Urunkhoz és Üdvözítőnkhez a leginkább hasonlót teszi, és leginkább neki szenteli a lelket. Továbbá, minél inkább Szűz Máriának szenteli magát a lélek, annál inkább szenteli magát Jézus Krisztusnak. Ezért mondja Grignon Szent Lajos, hogy a Jézus Krisztusnak való tökéletes önfelajánlás útja önmagunk tökéletes és teljes felajánlása és átadása Szűz Máriának.” (*II. János Pál pápa Redemptoris Mater 1987*)

„A Wojtyła család a város (Wadowice) központjának tekinthető plébániatemplom melletti házban élt. Karol reggelente ministrált és napközben a kis ’házioltárnál’ otthon is misét játszott. Hiszen mi lehetett élményszerűbb, rejtelmesebb egy mélyen vallásos közegben nyiladozó értelem számára, mint a mise misztériuma, a latin liturgia, az orgonaszó. Távol állt tőle a vakbuzgóság, hiszen ő éppúgy szeretett futballozni, kirándulni, tábortüzet rakni, egyszóval játszani, mint minden más, a ministrálás és tanulás után kiszabaduló gyermek. Wojtyła ifjú korából hiányzott az anyai szeretet, a meleg családi otthon. A boldog családi élet első gyászja az anyja halála volt 1929-ben. Nagyon szerethette édesanyját, akit csak szenvedő betegként ismert meg. A nő nem, a Szűzanya iránti tisztelete és szeretete valószínű ezzel is kapcsolatos lehet. *’Azoknak a fiúknak életében – mondta a pápa –, akiket édesapjuk bármilyen nagy odaadással és szeretettel is, de egyedül nevelt fel, elérkezik egy pillanat, amikor fájóan tudatosodik bennük az édesanya halála.’* Tízéves kora körül megkapta a Kármelhegyi Miasszonyunk skapuláréját, melyet haláláig hordott” (*G. Weigel: A remény tanúja, Krakó 2005*)

„Egyik nyilatkozatában elmondta a pápa, hogy amikor a gyermekkorú hite kezdett felnőttkorivá élni, úgy gondolta, hogy át kell adni önmagában Mária helyét az Úrnak. Aztán megértette, hogy az Isten Anyjához fűződő ragaszkodása teljesen Krisztus-központú, sőt: az Isten szentháromságos misztériumában, a megtestesülés és a megváltás misztériumában gyökerezik.” (*Garadnai Balázs – Familia Magazin 2005*)

Az 1940-es évek elején találkozott az ifjú Karol Wojtyła a vallási misztikával. *Jan Tyranowski*, az imádságos lelkületű

A Wadowicei templom

szabómester – aki fiatalokból megalapította az első rózsafüzér csoportot – adta a kezébe az első vallási és teológiai tárgyú könyveket. A szemlélődés, az elmélkedő imádság, a misztika világa magával ragadta az ifjút, előszeretettel olvasta *Avilai Szent Teréz* és *Keresztes Szent János* műveit. Ez az alapélmény évtizedek után is éreztette hatását, hiszen a későbbiekben tudományos érdeklődése is ebbe az irányba fordult. Aktívan részt vett a rózsafüzér körben, sőt hamarosan maga is egy ifjúsági csoport, egy „élő rózsafüzér” vezetője lett. Akkoriban különösen megszeretett egy bizonyos könyvecskét, amelyet többször is elolvasott: *Grignon Szent Lajos Értekezés a Szt. Szűz igazi tiszteletéről* című művét. 1968-ban így emlékezett erre vissza: *„Már gyerekként imádkoztam Szűz Máriához, később diákként, egyetemistaként is, de a Mária-imák tartalmát, mélységét ebből a könyvecskéből értettem meg.”* „Totus tuus” (Egészen a tiéd) – ezt a két szót is ebből a könyvecskéből merítette Karol Wojtyła papként (a szerző pedig Szent Bonaventurától kölcsönözte a gondolatot), és később püspökként, bíborosként, pápaként is megtartotta. *„Egészen a tiéd vagyok, és mindenem a tiéd, én Jézusom, a te legszentebb Anyád, Mária közvetítésével”* – ezekkel a szavakkal imádkozott mindig és ezeket írta kéziratára. (*A. Bujak, M. Rožek: Wojtyła, Wrocław 1997*)

II. János Pál pápa világoskék címerébe a címertan hagyományos szabályaira fittyet hányva beleírta Szűz Mária nevének kezdőbetűjét is. De nemcsak a jelszót mondta ki (Totustuus), hanem rátette erre a felajánlásra az egész életét, egészségében és betegségben, ereje teljében és idős korában, a napnak minden órájában, tudatának és érzelmeinek teljes energiájával állt rendelkezésére a Boldogságos Szűzanyának és rajta keresztül az egyetlen Úrnak, Jézus Krisztusnak, aki mindannyiunk gazdája és mestere. Az ő példájából tanuljuk meg, hogy a teljesen átadott életet Isten csodálatos áldása kíséri. „Mert a kegyelem a bűn, a gonoszság vagy az evilági hatalmak fenyegetései és látszólagos sikerei között is megtermi gyümölcsét, képes átalakítani a szívünket, képes formálni az egyes népek és az egész emberiség történelmét” – írta *Redemptoris Mater* (A Megváltó Anyja) kezdetű 1987. március 25-én kiadott enciklikájában, és arra az esztendőre Mária-évet hirdetett meg, melynek célja az volt, hogy Mária közbenjárásával készüljön fel az egyház a közelgő 2000. évi nagy jubileum megünneplésére.

A fatimai látnokok

„II. János Pál pápa a Szűzanya pápája; ő mondta: a második évezreddel Mária korszaka kezdődik el. Nincs a Szentatyának megnyilatkozása, írása, buzdítása, amit valamiképpen ne Máriával fejezne be. Az ősi szép és tiszta értelemben vett szerelem szavunkkal jellemezhetjük megboldogult Szentatyánkat igazán: szerelmes szeretettel szereti Máriát. De jó is volna, ha ő is... a csíksomlyói Babba-hagyomány alapján ismerné meg népünk szerelmét Mária iránt...; hogy ezt a szent szerelmet hogyan őrzi az a maroknyi székelő nép... Honnan tudta az ősmagyar, hogy azt a második Évát már kezdettől Boldogasszonynak nevezze?” (Daczó Árpád Lukács OFM)

1981. május 13-án a Szent Péter téren merényletet követtek el II. János Pál pápa ellen. Az Ali Agca pisztolyából 1981. május 13-án leadott lövések hajszál híján kioltották az életét. Kórházi lábadozása alatt a pápa

titkára kérte, hogy hozzák el a szentatyának a kórházba a harmadik fatimai titkot tartalmazó borítékot. 1982. május 12-én Lúcia nővér (a fatimai látnok gyermekek még életben lévő tagja) levelet írt a pápának, mely tartalmazta a harmadik fatimai titkokkal kapcsolatos magyarázatot.

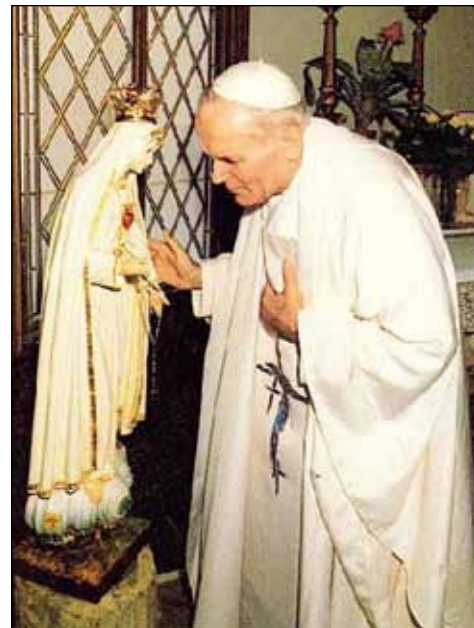
Részlet a levélből: A látomás során „Miasszonyunk bal oldalán, egy kicsit magasabban láttunk egy angyalt, bal kezében lángpallossal; szikrázva lángokat bocsátott ki magából, mintha föl akarná gyújtani a világot; de a lángok kialudtak, amikor találkoztak a Miasszonyunk felénk nyújtott jobbából áradó sugázzal... Egy igen nagy fényességben, ami Isten, láttunk valami olyasmit, mintha tükör előtt vonultak volna emberek, láttunk egy fehérbe öltözött püspököt, akiről úgy gondoltuk, ő a Szentatya”. Sok más püspök, pap, szerzetes és szerzetesnő ment föl egy meredek hegyre, melynek csúcsán nagy kereszt állt fatörzsekből, mintha hántolatlan paratölgy lett volna; a Szentatya, mielőtt odaért, egy félig lerombolt, félig dűledező városban ment keresztül botladozó léptekkel, fájdalommal és aggodalommal telve imádkozott az út mentén heverő holtak lelkéért; fölérve a hegy tetejére, térdre borult a nagy kereszt lábánál, és egy csoport katona löfegyverekkel és nyíllal tüzelve rá, megölte őt...”

A levelet elolvastva a pápa magára ismert a „fehérbe öltözött püspök” alakjában. A fatimai jelenések első napja és a merénylet napja (május 13.) közötti egybeesés alapján vált világossá számára: „Nem tudom, ki adta a fegyvert a gyilkos kezébe, de azt tudom, hogy ki térítette el a golyót..., egy 'láthatatlan kéz', egy anyai kéz irányította a golyó pályáját”, vagyis a Fatimai Szűzanya térítette el a merénylet golyóját”.

A pápa megértette, hogy 1981. május 13-án Mária védte meg őt a gyilkosnak szánt golyótól... Így vallott erről felgyógyulása után: „A május 13-án történtek egész életemben új látásmódot nyitottak... Lövések dörrentek, amelyeknek ki kellett volna oltania az életemet. Ama pillanatban, mikor a Szent Péter téren összeestem, biztosan éreztem, hogy ezt túléltem. E bizonyosság egyetlen percre sem hagyott el. Valakinek a keze meghúzta a ravaszt, ám a golyót egy másik kéz irányította. E golyót a fatimai szentély fogadta be. Kiváltképpen közel áll hozzám az a két ember, akik velem együtt sebesültek meg. És ugyanígy imádkozom az engem megsebesítő testvérért, akinek őszintén megbocsátottam.” (Élet-képek)

A pápa a gyilkossági kísérlet első évfordulóján, 1982. májusában látogatott el először Fatimába, hálát adni Mária közbenjárásáért. Ugyanekkor több mint egymillió zarándok jelenlétében Oroszország megtéréseért is imádkozott. Később pedig a fatimai Miasszonyunknak

azzal is megköszönte élete megmentését, hogy 1984-ben a testéből kioperált egyik golyót elhelyezték szobrának koronájába. Majd a pápa lélekben a világ összes, előzőleg összehívott püspökével együtt Mária Szeplőtelen Szívének ajánlotta mind a népeket, az egész világot. Lúcia nővér személyesen megerősítette, hogy ez az egyetemes és ünnepélyes följajlás megfelelt a Szűzanya látomásban kért kívánságának.

A fatimai Szűz

II. János Pál sosem szedett fájdalomcsillapítókat, az utolsó időszakban sem. Pedig ekkor már semmit nem tudott magától megtenni, kerekesszékhez volt kötve, és egy idő után már csak nagyon halkán tudott beszélni is, és sokszor a légzés is nehézséget okozott neki. Utolsó napjaiban, miután gégemetszést kellett végrehajtani rajta, az altatásból felébredve rádöbönt, hogy nem tud többé beszélni. Egy papírra azt írta ekkor: „Mit tettél velem? Totus tuus”. (Magyar Kurír 2010. 05. 1.)

Boldog II. János Pál nyilvánosságra hozott, 2000-ben lezárt hivatalos végrendeletében több mint tízszer fejezte ki elkötelezettségét a Madonna iránt. Többek között ekként:

„Halálom pillanatát, csakúgy, mint életem minden percét, Megváltónk anyjának a kezébe helyezem le. Totus Tuus (Teljesen a tied).”

„Az anyai kezekre hagyom mindazt és mindazokat, akikkel a Szent Szűz összekötötte az életemet és elhivatásomat. Ezekbe a kezekbe helyezem az egyházat, a szülőházamat és a teljes emberiséget.”

„Az egyház győzelme Mária által elért győzelem lesz...”

(Válogatta és összeállította: Toldi Éva)

KERESZTÚTI ELMÉLKEDÉSEK

II. JÁNOS PÁL – COLOSSEUM, 2000

Bevezető imádság

„Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt. 16,24.). Nagypéntek estéje van. Húsz évszázad óta az Egyház azért gyűlik össze ma, hogy Isten Fia földi vándorlásának utolsó lépteire emlékezzék, és azt átélje. Most, mint minden évben, a Rómában lévő Egyház a Colosseumhoz vonul, hogy Jézus nyomait kövesse, aki „keresztjét hordozva kiment az úgynevezett Koponyahelyre, amelynek héber neve Golgota” (Jn. 1,17.).

Itt vagyunk a hagyomány szerint Isten Fia via crucisán, amely nem egyszerűen a könyörgések helye. Hisszük, hogy az Elítélt minden lépése, minden gesztusa és minden szava, meg mindazok, akik ott átérték és magukévá tették ezt a drámát, folytonosan hozzánk szólnak. Krisztus szenvedésében és halálában az Istenről és az emberről szóló igazság nyilvánkozik meg.

Ebben a jubileumi esztendőben különleges odafigyeléssel akarunk válaszolni ennek az eseménynek a tartalmára, hogy új erővel szóljon értelmünkhöz és szívünkhöz, váljék a kegyelem forrásává és hiteles részvétté.

A részvét annyit jelent, egy rész a miénk. Mit jelent az, hogy Krisztus keresztjéből egy rész a miénk? Azt, hogy a Szentlélekben megtapasztaljuk a szeretetet, amely Krisztus keresztjében van elrejtve. Azt, hogy e szeretet fényénél ismerjük fel a mi saját keresztünket. Azt jelenti, hogy újra felvesszük a vállunkra és mindig ennek a szeretetnek az erejében haladunk előre... Haladjunk az életen át azt utánozva, aki „alávetette magát a keresztnek, anélkül, hogy a gyalázattal törődött volna, s most Isten trónjának jobbján ül” (Zsid. 12,2.).

A márkói kálvária

KERESZTÚTON

TÓTH ZSUZSANNA SÁRA

- Jézusom! Keresztutad Veled járjuk,
Szent sebeidet a szívünkbe zárjuk,
Bocsánatodért könnyeink peregnek,
S vállainkra vesszük mi is a keresztet.
1. Pilátus gyáván halálra adott,
pedig tudta jól az ártatlanságod.
Hazug vádtól mi is hogy szenvedünk,
Vigyázz nyelvünkre, hogy ilyet ne tegyünk!
 2. Válladra vetted a súlyos keresztet
szörnyű bűneinktől a lelked is reszket.
Másokért jót tenni – nehéz feladat,
segíts, hogy kövessük isteni példádát.
 3. Összeroskadtál oh Mennyei Bátor,
vérben áztál a kereszt oltárán.
Bűneink súlya minket is földre húz,
köszönjük, hogy kitartottál értünk Jézus.
 4. Édesanyáddal való találkozásban,
lelket cseréltetek a kínzó könnyárban.
Ha az ember nem segíthet azon akit szeret,
akkor éli át a fájó könnyeket.
 5. Simon keresztfádat parancsszóra vitte,
hogy Isten fia vagy nem tudta, nem hitte.
Ne keressük ki az, hogy ha segítség kell,
csak segítségünk mindig készséges szívvel!
 6. Kendőjét Veronika együttérzőn nyújtja,
s vércsepp, mely rá orcád kirajzolta.
Tőlünk Krisztus ezt a részvétet várja,
csak ki könnyet töröl, nézhet keresztfára!
 7. Másodszor esel el értünk édes Jézus,
száz sebből is vérzel, hosszú a keresztút!
A hűséget, kitartást tőlünk is elvárod,
hogy el ne bukjunk kíséren áldásod!
 8. Jeruzsálem lányai siratnak Téged,
ahelyett, hogy bűneikből megtérnének.
Tudom tőlünk is a bűnbánatot várod,
megtérő bűnösnek a szíved kitarod.
 9. Harmadszor esel el, szemed lázban ég,
benne a cél: Menni még, Menni még!
Példát adott a talpra-állásból,
szent cél érdekében buzgó kitartásból.
 10. Felérvén ruháid leszaggatták Rólad,
szemérmes testeden vérpatkok folytak.
Mi meg testünk hányszor kényeztetjük Uram,
pedig a böjtnek is komoly ereje van.
 11. Felszegezték tested durva keresztfára,
s elkezdődött Jézus haláltusája.
Egyetlen szitok sem hagyta el a száját,
szívünkbe oltotta a szeretet lángját.
 12. A keresztén elhagyatva kín könnye pereg,
„Atyám! Kezedbe ajánlom lelkemet!”
Drága életét értünk áldozta,
eredendő büntől lelkünk megváltotta.
 13. Szent testét a keresztől levették,
fájdalmas anyjának ölébe fektették.
Szűzanyám, ahogyan ölelted egyetlen magzatod
Óh ölelj át engem is, ha majd meghalok!
 14. Új sírban testedet olajjal kenték,
illatos kendővel, gyolccsal betekerték.
Szívünk Temploma is illatos,
Csupa virág, amikor áldozok.
- Jó tudni, hogy örökre velünk vagy,
hogy tested harmad napra feltámadt,
hogy mi is az Atyának gyermekei lettünk,
de földön nekünk is vinni kell keresztünk.

SZABADTÉRI KERESZTEK

HORVÁTH ELVIRA

A kereszt mint vallási (szakrális) jelkép híven tükrözi az adott település hitéletének a mélységét, minőségét a mindennapi életében.

A hitélet gyakorlata nem korlátozódhat az Isten házára, jelen kell lennie az emberek lelkében, otthonában, környezetében. Ez az egyik oka annak, hogy az épületeken, szabadtéri helyeken is elhelyezést nyernek vallási témájú szobrok, feszületek, keresztek, hogy kialakultak kegyhelyek, búcsújáráshelyek, kálváriák, s ezt figyelhetjük meg útmenti keresztek, temetők esetében is. Mindezek a néphívatát és akaratát fejezik ki, azt, hogy nem kívánnak Istenről megfélemlkezni, s egyben az Istenbe vetett hitre buzdítanak.

Annak ellenére, hogy felállításuktól kezdve szorosan kapcsolódnak, szinte beleolvadnak környezetükbe, s helyük nem volt mindig állandó. Valójában állítottak keresztet közterületre – természetesen engedéllyel – és magánterületre egyaránt. A helykiválasztást elsődlegesen az állítató/állítatók célja határozta meg. Ezzel függ össze a keresztek áttelepítése is, mert az emberek számára elkerülhetetlen volt a területrendezés vagy a költözködés, miközben e szakrális szimbólumokhoz fűződő érzületük nem változott. Ha szükségessé vált, átköltöztették tehát a hálát, emlékezetet megőrkítő keresztek, s ha a település határa megváltozott, a határjelölő feszületeket is. Viszont elnevezésüket nem változtatták meg, az egykori, eredeti jelzőkkel illették azokat továbbra is.

Vannak keresztek mégis – történelmi, vagy egy meghatározott eseményre, valamely fogadalomra emlékeztető jelképek –, amelyek jellemzője, hogy helyhez kötöttek (például keresztek a betelepítés, a kitelepítés vagy a kivándorlás idejéből). Legyenek azonban a keresztek óvó, védő, engesztelő vagy bármely már eddig említett besorolásúak, mindig a hagyományok ápolását is kifejezték. Ebből következően gondosan ügyeltek a mindenkori minőségükre. Folyamatosan látogatták, gondozták, díszítették, még az időjárás hatásaitól is védték őket. Tisztelték, időnként egy-egy imát is elmondtak a közelében, vagy legalább előtte keresztet vetettek, illetve fejet hajtottak.

A templomok, kápolnák, szent helyek közelében magánemberek, családok vagy közösségek által felállított keresztek feladata volt minden időben, hogy Isten dicsőségét hirdessék. Veszprémben a Dózsa iskola kerítésében elkülönítve bekerített vörös kőből készített korpuszos keresztet például egy 45 főből álló közösség állította e célból 1905-ben egy régi kőkép helyére. Az Amerikában dolgozó honfitársak a kereszt elhelyezésének lebonyolításával Mózner Ferenc veszprémi lakost bízták meg. Ők 45-en fogtak össze, és gyűjtötték össze a keresztállítás költségét. Az

elgondolásuk és az indíttatásuk az volt, hogy kifejezzék Veszprém városához való ragaszkodásukat, a haza, a lakóhelyük iránti szeretetüket, azt, hogy visszavágyának és vissza is fognak térni. Elhatározták, addig megerősödnék vallási és erkölcsi érzületben, s igyekeznek anyagilag is gyarapodni. Akkor nem tehettek mást – ahogy a levéltári iratanyagban olvasható –, minthogy „kötelezik magukat egy díszes kereszt felállítására, annak bekerítésére és fenntartására szükséges tőke alapítvány létesítésére”. Tudták, hogy ehhez meg kell szerezniük a hivatalos engedélyt és a felállításhoz szükséges hely területének tulajdonjogát a Temetőhegyen, kívánságuk szerint lehetőleg a régi kőkeresztrel átellenben. Kérésük meghallgatásra talált. A következő feliratot vették a keresztre: „ISTEN DICSŐSÉGÉRE ÉS A SZŰZ MÁRIA TISZTELETÉRE ÁLLÍTOTTÁK AZ 1900-AS ÉVEKBEN VESZPRÉMBŐL AMERIKÁBA VÁNDOROLT MAGYAROK 1905. ÉVBEN”. Vagyis egy fogadalmi keresztet állítottak kedves szülővárosukban, amely napjainkban is áll.

Forrás:

1. S. Lackovits Emőke: *Veszprém megye szakrális emlékei. Honismeret. 2008. 1. szám 41-53. p.*

2. *VmLt. V. 1736. 1900-1912. VII. 890/1905.*

XAVÉRI SZENT FERENC GONDOLATAI A KERESZTRŐL

Ha minden angyal, a világ minden lángelméje tanulmányozta volna, mi válik hasznodra ebben vagy abban a helyzetben, miféle szenvedés, kísértés vagy fájdalmas veszteség, nem találhattak volna hozzád illőbbet, mint azt, ami ért.

Isten örök Gondviselése kezdettől fogva kigondolta, hogy ezt a keresztet saját szívéből értékes ajándékként neked adja.

Mielőtt elküldötte volna, mindentudó szemével megszemlélte, isteni értelmével átgondolta, bölcs igazságosságával megvizsgálta, szerető irgalmával átmelegítette.

Mind a két kezével megmérte, hogy egy milliméterrel se legyen nagyobb, egy milligrammal se nehezebb a kelleténél.

Azután megáldotta szent nevével, fölkenete kegyelmével, beléje lehelte vígaszát, és még egyszer rád és bátorságodra pillantott.

Így most egyenesen az égből jön feléd, mint Istennek hívása, s könyörülő szeretetének ajándéka, hogy egészen önmagaddá légy, és Istenben megtaláld beteljesülésedet.

VÁRBÍRÓ MIKLÓSNÉ KEZEK

Imára kulcsolom két kezem,
Mert érzem,
Hogy velem vagy Istenem.
Ó, hallgasd meg Uram imámat,
Erősítsd szívemben
Az utánad való vágyat.
Hálás vagyok mindenért,
Amit kaptam tőled, s amit elvettél.
Bűneim súlya alatt roskad lelkem,
Vedd le Uram vállamról keresztet.
Mégbántam már tengernyi vétkem,
Nyújtsd felém kezed
S lépésről lépésre közeledbe vezess!
Kéréseim feléd tárom,
Akaratod Uram, várom.
Mert, ha bármit kérek is,
Szeretném, ha úgy legyen,
Ahogy Te akarsz nekem.
S ha öröm ér vagy bánat,
Soha ne feledjem
Két kezem kulcsolni imára.
Amen

BEPILLANTÁS A VESZPRÉMI SZENT LÁSZLÓ PLÉBÁNIA ÉLETÉBE

Vasáros József atya

Veszprémben minden téglá és kockakő mesél, mert múltja van. Plébániánk területén is Szent István korabeli alapítások, épületek maradványai hirdetik a múlt dicsőségét, és a történelem folyamatosan adta hozzá értékeit.

Közvetlen közünk van **Boldog Gizelához**, aki apácaival a papi ruhákról gondoskodott. Közünk van **Szent László** királyhoz, aki templomunk védőszentje. De itt nevelkedett **Szent Margitunk** is, akinek tudatos, népéért vállalt áldozata jelen körünkben túlélésünket segítő példa lehet.

Jelenlegi templomunk helyén előzőleg is templom állt. Az első, a törökidő alatt pusztult el, de újjáépítették. A második a XIX. század végéig gyűjtötte-várta Isten gyermekeit. 1902-ben épült a jelenlegi templom, amelynek századik évfordulóján szép ünnepséget rendeztünk. És ahogyan a születésnapját ünneplő templomunk elmondta: *fontos a kő, de még fontosabb a hívők lelke*. Azaz: fontos a kőépület, de csak megjelenítője annak a lelki templomnak, amelyet a hívők közössége alkot.

Ha valaki elmegy mellettünk a 8-as úton, de még inkább, ha elsétál templomunkhoz, gyönyörködhet a szép, parkszerű területben, amely körülveszi. Nyáron rendszeresen kaszált park, télen a templomajtóig ellapátolt járható utak övezik. A vendégek, a kívülről ránk nézők számára csak szép látvány vagyunk. Az itt lakók számára viszont sokkal többet jelent: a mögötte rejlt

munkát, gondoskodást, emberi erőfeszítést is. Akinek csak egy kicsi gondozni való kertje van, tudja, hogy mennyi munkát, odafigyelést jelent a folyamatos rendben tartása. Így van ez a templomkertünkkel is. De a rendben tartás nem egy-egy fizetett alkalmazott munkáját jelenti, hanem az egyházközség tagjainak önkéntes, ingyenes tevékenységét, ami összefogást, egymásra figyelmet igényel. A képviselőtestületi tagok felosztották egymás közt a hatalmas területet, és a körükben elérhető emberek mozgósításával igyekeznek rendben tartani. A templomtakarítás is így történik. Négy kis asszonycsoportunk van, akik havonta egy hétvégén kerülnek sorra. Évek óta az ismeretlenség homályában –, és a fizetség annak öröme, hogy milyen szép és tiszta a mi templomunk.

Hallottunk olyan véleményt, hogy a mi templomunk a legotthonosabb, a legcsaládiasabb. Szívesen halljuk ezt, és úgy gondoljuk, ez nem pusztán a bensőséges méret miatt, nem a meleg belső színek miatt, nem a fűtés miatt van, hanem az ide járó, itt közösségben élő hívek lelkének, szolgálatának kisugárzása miatt is. Úgy gondolom, megérződik, ha szeretik a templomot: a rendezett környéken, a templom tisztaságán, díszítésén keresztül, a szentmisén való részvétel aktivitásával. Egyik környékbeli fiatalasszony mondta, hogy szeret idejönni, mert jó légköre van a miséknek, pedig ő még nem is tartozik ide. Való igaz, hogy a vasárnapi

miséknek van egy állandó törzsközössége, akik legalább az üdvözlés szintjén ismerik egymást, de inkább jobban. A reggel 7 órai szentmisére azok jönnek, sokan házaspárok, akik utána együtt töltik el a vasárnapot, sok esetben gyermeket-unokát hazavárva. Régi „temetőhegyiek”, jól ismerik egymást. A fél 9-es diákmisére hittanosaink és őket kísérő szülei járnak. A 10 órai szentmise légkörét a „családások” határozzák meg. Ők azok a családok, akik a szentmisén kívül is keresik-tartják a kapcsolatot, segítik egymást. Jórészt fiatalok, a kicsi gyermektől az egyetemista korosztályig vannak gyermekeik. A szentmise után a templom előtt jó kis zsongás van. Minden hónap második vasárnapján kapcsolattartó, kapcsolatépítő beszélgetésre várják a családcsoportok a híveket a plébánia közösségi-termébe. A felnőttek, a kisebb-nagyobb gyermekek csoportjai örülnek a találkozásnak. Fontosnak érzik, ezért van idejük egy kis beszélgetésre. Évek óta működnek az ún. családcsoportok. Az első csoport 7 családból állt össze, de már újabb két csoport is alakult. Rengeteg elfoglaltságuk mellett/ellenére rájuk számít elsősorban az énekkar is.

Az ünnepi miserendhez tartozik a szombat esti szentmise is. Ide járnak rendszeresen azok a fiatal felnőttek is, akik számára előtte vagy utána szentségfelvételre felkészítő hittant tartunk. Ezeknek a szombat esti szentmiséknek éppen ezért van egy közösségbe vezető, illetve befogadó jellege is.

Minden ünnepi szentmisének minisztráns-gárdája, felolvasó-csapata van. Nem rendkívüli, de említésre méltóan sokat jelentett a közösségformálódásban a béke-kézfogás bevezetése a szertartásban.

Mindezek valóban alapvetően meghatározzák a légkört; a jelenlévőket a közösség részévé teszik, és egy kicsit mindenkinek a sajátjává válik a szentmise.

A Szent László templom

Hétköznapokon kevesebben vagyunk a szentmisén.. Felolvasó szinte mindig van a hívek közül, és így imádkozunk saját családjunkért és egész egyházközségünkért. Keddenként este, a hívek kezdeményezésére egy maguk által vezetett szentségimádást tartanak, Mindszenty felhívására, miszerint, *ha lesz egymillió imádkozó magyar, akkor megmenekül Magyarország.*

Minden hónap első vasárnapján a plébániánkhöz tartozó jutaspusztai iskola-kápolnában szentmisét mutatunk be. Érdeklődés, hogy ez a rendszerváltás előtti időben is folyamatosan megvolt. Most, hogy egyre többen kiköltöznek e nyugodt külvárosi helyre, szépen fejlődik itt is a közösség. Rendbe hoztuk a kápolnát, tetőcsere, festés, víztelepítés történt és bevezettük a villanyfűtést. És ami a legfontosabb: ünnepi asszisztencia /olvasás, ének, minisztálás/ van és tele a kápolna a szentmiséken.

Plébániánk arculatát színesíti a német kisebbség rendszeres havi, német nyelvű szentmiséjével. Minden hónap harmadik vasárnapján a város, sőt a környék vallásos sváb lakossága itt találkozik. A szentmisén németül olvasnak fel a hívek, s német nyelven énekel az énekkaruk.

Plébániánk fontos feladatának tartja,

hogy a hívek magukénak érezzék a Veszprém környéki szent helyeket.

A kegyhelyek – Csatár-hegy, Rab Mária-forrás – felújításában és ápolásában is kiveszik a részüket egyházközségünk idősebb és fiatalabb tagjai egyaránt, ahogyan a Rab Mária Híradó előbbi számaiban is olvashattunk róla.

Hittan

A Vadvirág óvoda, a Dózsa György Általános Iskola és a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Speciális Szakiskola, valamint a Zeneművészeti Szakközépiskola tartozik terület szerint hozzánk. A jelenlegi helyzet összességében nem rossz: elsőtől kezdve osztályonként van hittan. Elsőáldozásra három éven át készülünk. Bérmlás nyolcadik osztályban van, folyamatos hittanra járás esetén. A szentmisére járás, főleg a nagyobbaknál, viszonylag rendszeres. Szentmise-naplót használunk, melyet mise után aláíratnak, hittanórán bemutatnak. Azok, akiket sikerül bevonni az oltárszolgálatba, nagyobb valószínűséggel megmaradnak később is. A plébánián tartott hittanon a plébániánk területén lakó, de más iskolába járó hittanosok vesznek részt. Két egyházi iskola is működik a városban, ahová a mi gyermekeink is járhatnak. Olyan is van, hogy átmennek a mi iskolánkból hatosztályos vagy nyolcosztályos gimnáziumba. Néha sikerül megtartani az addig kialakult jó kapcsolatot, néha leáll az addigi lelkesedés. Szívesen szorgalmazzuk a plébániák és egyházi iskolák kapcsolatának javítását. Mert van jó példa erre nálunk is. Amikor bevezette a Katolikus Iskola a misenaplót, és az odajáró gyermekek jöttek aláírni, hamarosan minisztránsokká is váltak. Van, aki felolvasó lett, mert ha már úgyis ott van, hát szívesen csinál valamit. Ott lenni a misenapló miatt kezdett – de megszerette és ma már anélkül is rendszeresen jár. Több katolikus iskolás van a családkörben, ahol az egész család együtt vesz részt a szentmisén. Ott a misenaplóra nem lenne szükség, de megértően „megtartják a rendet”, mely másoknak segítség. Itt látszódik meg igazán, hogy kicsoda húzóerő tud lenni, illetve lehetne a katolikus iskola. A szentmise és a hittan mellett egyházközségi feladat vállalására, szentmise-szolgálatra is igyekszünk felkészíteni a hittanosokat

Középiskolákban kitartóan, több-kevesebb sikerrel próbálkozunk. A Dohnányi Ernő Zeneművészeti Szakközépiskolából

éveken keresztül néhány lelkes fiatallal hittanozunk a plébánia hittantermében hétfő esténként. A plébánián sikerült eddig minden évben összehozni egy ifjúsági csoportot, amelyet különféle középiskolába járók alkottak.

A hittanhoz tartozik, de később részletezem, a felnőttek, fiatalok szentségre felkészítése, a jegyestanfolyam és a keresztelési előkészítés.

Szentségi felkészítések

A szentségek Istennek azok az ajándékai, amelyek nagyon is figyelembe veszik e világhoz kötött ember-voltunkat, ugyanakkor Istenbe kapaszkodó vágyainkat is. Az Egyház kétezzer éves gyakorlata alapján komoly tapasztalat gyűlt össze, amely abban segít, hogy hogyan tehetjük elérhetővé sokak számára Isten szentségeiben megadott kincseit. Előírások, feltételek teljesítése szükséges. De követelhetünk-e ma bármit is? Inkább örülni kellene, hogy kéri a szentséget! – hangzik nemegyszer. Nálunk jól bevált gyakorlat, hogy a feltételeket elmondjuk és a megvalósítás útját felkínáljuk. Az előírások senkit nem elutasítani akarnak, hanem meghívni egy útra. Aki vállalkozik, annak tudunk segíteni, annak tudunk akár kincset is adni.

A Szent László templom oltára

Keresztelés

A csecsemő illetve kicsi gyermek keresztelese előtt „szertartás-magyarázó” megbe-

szélést szoktunk tartani, amelyen a szülők, keresztszülők vesznek részt. Itt van lehetőség a kapcsolatfelvételre, illetve a kapcsolat erősítésére és a nevelés fontosságát, felelősségét hangsúlyozni. Nemegyszer innen indult felnőtt hittanra a szülő, keresztszülő. Gyakran a kereszteleésnek babonáság-gyanús hangsúlyt adnak, és itt, az előkészítésen derül ki, hogy valami egészen másról, fontosról és tőlük függő üggyről van szó. A gyermek közös felelősségünk, és jó hangulatú, folytatást ígérő találkozások ezek az alkalmak.

Iskolás korú gyermeknél – bár a szülő támogatása is kell – már a gyermek hittanra és misére járását elvárjuk. Felnőtteknél ugyanaz a helyzet: a szentségkiszolgáltatás feltétele a rendszeres szentmise és hittan. Egy éves az előkészület, és befogadócsoporthoz segítségével próbáljuk megismertetni kereszténységünket. Fejlődni valónk még van, de sok örömet, lendületet ad az egymással való személyes kapcsolat, és a személyes, Jézus melletti döntés erejének megtapasztalása a befogadottaknál. Minden évben többen készülnek elsőáldozásra, bérmlásra.

A felnőttekkel való felelős foglalkozás irányította figyelmünket a gyermekek szentségi előkészítésénél is az egyéni érettség alakítására, és erősített meg abban a meggyőződésben, hogy éppen a szentségekkel való élés érdekében merjünk elvárni. Merjük kívárni a szentmise szeretetét, a Jézus kedvéért való tetteket. A szülőket havi rendszerességgű szülői értekezleteken tájékoztatjuk mindarról, ami gyermekükkel hittanórán történik, a tanítási anyagról, a benne rejlő nevelési lehetőségekről. És egy-egy információval az elsőáldozási ünnepet is készítgetjük. A szülők közösségét több-kevesebb sikerrel össze lehet ilyenkor fogni. Maga az ünnep a nagyobb hittanosok által rendezett játékos délutánon megvendégléssel lesz emlékezetes. Próbálunk arra figyelni, hogy az elsőáldozás után még egy-két alkalommal tudjuk segíteni a gyónást közös előkészülettel – mielőtt a nyári szünetre szétszélednének.

Szentgyónás, szentáldozás

A hitoktatás során is igyekszünk azt tudatosítani, hogy ne egyszeri esemény és ünnep legyen a gyónás, áldozás, hanem mindennapjainkat segítő, rendszeres erőforrás. A rendszeres szentmisére járók közül sokan így is élnek e szentségekkel. A karácsony és főleg a húsvét sokakat lelki tisztaságuk meg-

Szentmise Szendi József nyugalmazott érsek atyával

újítására indít. A lelkipásztor számára pedig öröm, ha sok munkája van ilyenkor.

Házasságkötés előtt jegyes-tanfolyam van plébániánkon. Nem kapcsolódtunk a központilag szervezett felkészítéshez, mert személyhez szólóbbnak, közösségbe kapcsolóbbnak érezzük saját tanfolyamunkat. Hat beszélgetésből álló sorozat a miénk, melyet lehetőleg 4-5 pár részvételével tartunk, hogy ismerkedhessenek, véleményt cserélhessenek, és alternatívákat mutathassanak egymásnak. Sokszor még a vallásilag tapasztalatlan-képzetlen pároknál, személyeknél is az a vélemény, hogy sok-sok konkrét segítséget kínál az Egyház. A vallási előzmény nélküli fiatalok felmentéssel esküdnek, és a legalább egy éves felnőtt hittanra visszavárjuk őket. Biztató, jó tapasztalataink vannak ez ügyben.

Csak polgári kötést, illetve élettársi kapcsolatot többnyire házasságrendezés formájában érvényesítünk. Előkészületként felkínáljuk a jegyes-tanfolyam témáit, amiből igény szerint választhatnak. Sokszor mindet kéri.

A házasságra való készüléskor jó utalunk példaként a családcsoporthoz. Arra is volt sikeres próbálkozás, hogy jegyes-tanfolyamunkon előadóként, hozzászólóként részt vett a családcsoporthoz egyik házaspárja. Az egyházközségünkben kitekintés, hogy városi, sőt egyházmegyei szintű foglalkozásokat is szerveznek házaspároknak, közösségeknek.

A betegek ellátása, szentséggel való fel-

keresése még sok kívánnivalót hagy maga után. Nehéz elfogadni a betegséget, halált a betegnek is, a hozzátartozónak is. Itt akar Jézus segíteni. Egyre többen megértik ezt, de még mindig nem elegendő. Fontosnak tartjuk a szép temetést. És igyekszünk is minden tőlünk telhetőt megtenni azért, hogy enyhítsük az imával, a méltón végzett szertartással a gyászolók fájdalmát. De igazán szép a temetés ott lehet, ahol a hozzátartozók nyugalmat meríthetnek abból a tudatból, hogy szerettük Istenbe kapaszkodva távozott.

Sok mindent el lehetne még mondani közösségünkről. A legfontosabbat talán sikerült összefoglalnunk: élő közösség, fejlődő közösség épül a történelmi alapokon. Az eleink által elkezdett jó példát idézzük, próbáljuk utánozni, próbálunk tanulni belőle. Az Istent és Egyházat tisztelő Szent István a családapák példaképe is. Szent László király, mint máriás lovag szerepel a falfestményen. A nőket tisztelő, Mária pártfogását kérő férfiak védelmezik családjukat, szeretik feleségüket, gyermekeiket – különféle családmozgalmak irányításában is. A gyermekét Istennek ajándékozni tudó királyi pár is élénk van festve Szent Margit szüleiben. Margit pedig az áldozattá válás szép és követendő példája. Én pedig úgy látom, hogy a mai közösség épül-tanul őseitől, és nemcsak élettelen kövek, hanem lelki közösség virul az ezeréves múltba gyökerezve. És ez öröm lelkipásztoroknak, hívőnek egyaránt.

II. JÁNOS PÁL PÁPA

APOSTOLI LEVELE

A SZENT RÓZSAFÜZÉRŐL (RÉSZLET)

A Boldogságos Szűz rózsafüzére, mely a második évezredben a Szentlélek indítására fokozatosan alakult ki, olyan imádság, melyet sok szent szeretett, és a Tanítóhivatal buzdít imádkozására. A maga egyszerűségében és mélységében most, az épp megkezdődött harmadik évezredben is nagyon jelentős imaforma, s az a rendeltetése, hogy az életszentség gyümölcseit teremje. Nagyon jól beleillik annak a kereszténységnek a lelki útjába, mely 2000 év múltán sem veszített semmit a kezdeti frissességéből, s érzi Isten Szentlelkének „vezz a mélyre” késztetését, hogy újra elmondja, sőt elkiáltja a világnak, hogy Krisztus az Úr és Üdvözítő, „az út, az igazság és az élet” (Jn. 14,6.), „az emberi történelem célja, az a végpont, melyre a történelem és a civilizáció vágyai irányulnak”.

A rózsafűzér ugyanis – jóllehet jellegzetesen máriás imádság – lényegét tekintve krisztologikus. Alkotóelemeinek egyszerűségében sűrítve tartalmazza az egész evangéliumi üzenet mélységét, melynek mintegy rövid összefoglalása. Benne visszhangzik Mária imádsága, az ő örök Magnificatja, a megváltó megtestesülés művéért, mely az ő szűz méhében kezdődött el. A rózsafűzérrel a keresztény nép beiratkozik Mária iskolájába, hogy bevezessék Krisztus arca szépségének szemlélésébe és az ő szeretete mélységének megtapasztalásába. A rózsafűzér által a hívő kegyelmek bőségét nyeri el, mintegy magának a Megváltó Anyjának kezéből.

Novák Árpád rózsafüzére

RÓZSAFÜZÉREIM TÖRTÉNETE

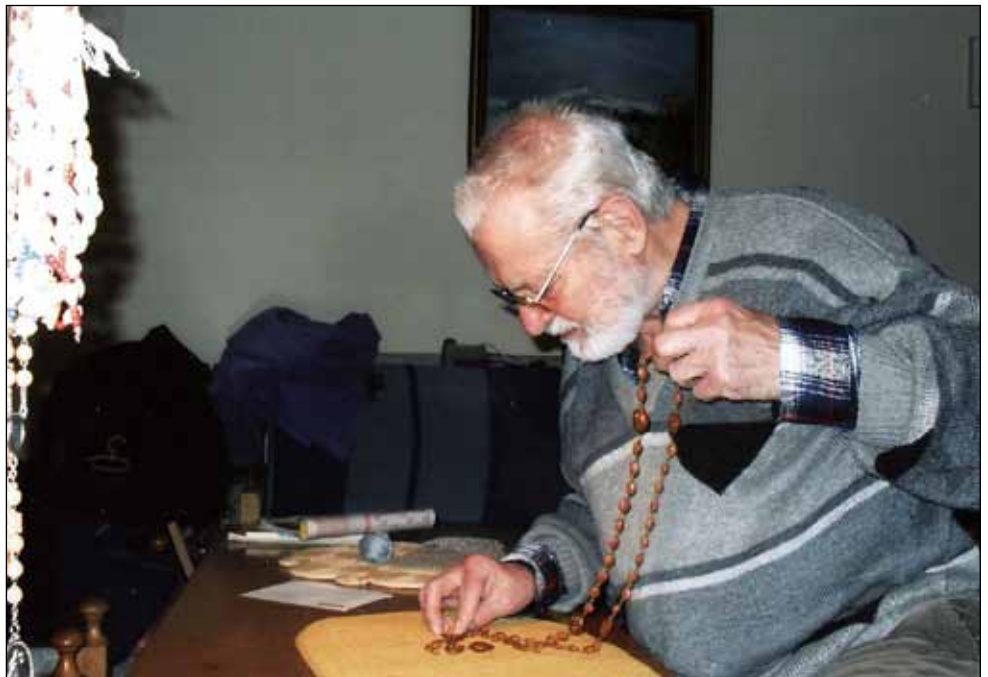
NOVÁK ÁRPÁD

Az elmúlt évszázad hetedik évtizedének második felében történt. Eseményekben gazdag három évtized ment el akkor már mellettem. Hazafelé utaztam, Balatonalmádiból Fűzfőre. A busz közepén álldogáltam, kapaszkodtam, nézelődtem. Úgy gondoltam mindenre, mint amikor az ember nem gondol semmire. A közvetlen környezetemből nem jutott hozzám semmiféle információ. Egy definiálhatatlan érzés járta át egész valómat. Semmi misztika nem volt benne, de megdöbbenett. Vagy mégis?! Az ég valószínűtlenül mediterrán kékje alatt, a zöld szín leírhatatlan árnyalataiban ragyogott a táj. A Balaton vize ezüstös kéken tükrözte az eget. A nád is aranybarnába öltözött.

Megállapítottam: szép. Ma sem tudom, hogy került gondolataim közé akkor és ott a Mama, az anyósom. Az a fejkendő öregasszony – akkor majd harminc évvel volt fiatalabb, mint ma én –, aki naponta imádkozta szorgalmasan a rózsafűzért. Keményen dolgozott mindig, s ha elfáradt hiába mondtuk neki, hogy feküdjön le egy félórásckát, s aztán folytassa. Pedig megígértük, nem csináljuk meg helyette... Könnyen ígértük, úgy is talált volna más

tennivalót akkor helyette. Őt nem lehetett ebben befolyásolni. Ha elfáradt, leült valahová, elővette rózsafüzérét és imádkozott. Olyankor megszűnt körülötte a világ folyása. Nem értettem, és ez zavart. Akkor,

és ott a buszon, minden alázat, és áhítat nélkül, úgy kamaszosan, pimaszul, de komolyan gondolva „oda szóltam”: „– Hát te, szűzanya – így kisbetűvel – miért gyötröd ezt az öregasszonyt a rózsafűzérézéssel is,

Készül a rózsafűzér

amikor már olyan fáradt. Hisz a napját is szentmisével kezdi és imádsággal fejezi be. Közben pedig keményen dolgozik. Ha elfárad, miért nem hagyod pihenni? Különben is mi értelme lehet, hogy a gurigákkal ujjai közt játszadozik, imádkozik?”

Ez a pökhendi állapotom aztán szelídült, de nem múlt el teljesen. Később már komolyabban szóltam oda: „Szűzanya – most már nagybetűvel –, ha nem jól látom a dolgot, hát mutasd meg nekem, hogy van ennek értelme!” Percekben lehet számolni e történetek idejét. Aztán folytatódott minden szürkén, hétköznapiasan.

Hogy a továbbiak érthetőek legyenek, egy korábbi élményemről is be kell számolnom. 1945 tavaszán együtt laktunk több családdal összezsúfolva egy marhavagonban. Az oroszok elől menekültünk rettegve, de Pinkamindszenten utolérték a megszállók. A velünk menekülő *Winkler bácsi* kálvinista létere nagyon szép, művészi rózsafüzéret, karkötőket, nyakláncokat állított össze, a maga faragta csonthéjas gyümölcsök magjaiból. Ez az öreg bácsi akkor majd negyven évvel volt fiatalabb a mai magamnál. Napokon át figyeltem faragását. Aztán éveken át forgattam a fejemben, hogy kéne egy rózsafüzért csinálnom nekem is. Én a két balkezes, aki egy ceruzát sem tudtam rendesen kifaragni.

„Á! Dehogy!” – hessegettem el a gondolatot. Aztán kaptam egyszer egy nagyon aranyos kicsi, játéknak beillő, acélpengés vésőt. Pár év elmúltával a véső mellé keveredett egy sárgabarack mag, amin kipróbálhattam, hogyan viszonylik egymáshoz a mag keménysége és a véső élessége. Hát viszonyult. Egyre több magot faragtam, fűrtam, csiszoltam. Minden magot kézbe kellett fognom, ezért tényleges véráldozatokat követelt minden faragott, átfűrt mag. De készültek a füzérek rendre, és később

Nagy gonddal és műértelemmel készülnek a rózsafüzérek

már jóval kevesebb véráldozattal, ma pedig már anélkül készülnek a rózsafüzérek.

És a lényeg: rászoktam a rózsafüzérezésre is! Megváltoztatta életemet, a megye legboldogabb emberének érzem magam.

Akit még nem untatok annak álljon itt egy történet: A veszprémi bazilika altemplomában nézegettük a látogatókkal a kiállított füzéretet. Egy látogató odavágódott, és csodálkozva megjegyezte: „Jé, milyen szép, érdekes nyakláncok, és karkötők, ilyeneket még nem láttam!”

„Hölgyem, ezek itt öt-, és egytizedes rózsafüzérek” – tájékoztattam.

„De hol van itt a rózsza?” – folytatta a kérdésősködést.

Felvilágosító magyarázatomat a rendeltetését illetően meglepő érdeklődéssel fogadta. Felajánlottam neki, ha a bejáratnál

áruló barátomnál vesz egy „Hogyan imádkozzuk a rózsafüzért?” című füzetecskét, abból és az én elmondásom alapján megtud tanulni imádkozni rajta. És ha egyszer értem is imádkozik, majd megkapja az egyiket. De ha nem megy, akkor adja oda valaki másnak, aki tudja használni. Láthatóan boldogan ment el. Már csak ezért is érdemes volt odaadni.

A következő évben, azzal fogadott a kolléganőm: „Nem voltál itt és keresett egy nő. Az, akinek tavaly odaadtad az egyik füzért... Csak azt akarta elmondani, hogy megtanult rajta imádkozni. Naponta imádkozik vele, és teljesen megváltozott az élete, nagyon boldog. Nagyon köszönte neked...”

Szűzanyám, Te újtajdnál is csodálatosabb vagy!!!

Novák Árpád nemcsak készíti, hanem imádkozza is a rózsafüzért

ERDŐK A FORRÁS KÖRÜL

GÁBOR MIKLÓS

A forrás melletti erdő

Az még a teljesen laikusoknak is első pillantásra szembeütik, hogy a Rab Mária-forrás környékén nem a legszebb magyar erdőkben járunk. Mind a fafaj összetétele, mind a faanyag minősége miatt ezek az erdők nem jó növekedésűek, és nem adnak értékes faanyagot. Ráadásul nem a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló erdőtársulások. Mégis nagy jelentőségük van ezeknek az állományoknak is.

Talán kezdjük azzal, hogy kétféle erdővel találkozunk itt: egyrészt lombos fafajokból álló, nagyrészt természetes úton létrejött állományokkal – ezek a patak mentén, az elkerülő körgyűrű és a patak között található –, másrészt a platórész sekély lepusztult területeire mesterségesen telepített fekete és erdei fenyő ültetvényekkel. Valószínűleg a régmúltban (gondolok a honfoglalás korára) a termőhelynek megfelelő cseres-tölgyes erdők borították a vidéket itt. Aztán jött az ember, s egyre nagyobb területeket foglaltak el az erdőktől a letelepüléshez, a földműveléshez. Később kellett a fa a várak, városok építéséhez, majd a bányászat faszükségletei sokszorozták meg az erdőpusztítást. Erdőfelújítási kötelezettség pedig csak *Mária*

Terézia óta létezik, ő adta ki az első erdő-törvényt.

Veszprém és környéke ekkor különleges szerepet kapott: nagy területű katonai gyakorlótereket alakítottak ki itt a császári hadsereg számára. Tudjuk, hogy *Ferenc József* a püspöki palota teraszáról kísérte figyelemmel a hadserege gyakorlatait. A terület hamar kopárrá vált. Letarolták, kivágták vagy egyszerűen csak a belőtt gránátok felgyújtották. A szocializmusban aztán ez állandósult, mind a magyar, mind a „baráti” szovjet csapatok állandó gyakorlatozása tartotta lezárva a területet és pusztította lövegeivel, tankjaival a még megmaradt erdőket.

Egyedül a harcászati tevékenységek takarása ment ezzel a folyamattal szembe. El kellett rejtteni a felszerelést és az egész tevékenység „titkos” volt. Így, főleg az utak, vasutak mentén elkezdtek a kopárrá vált területeket beültetni. Az egyetlen lehetséges fafaj, ami ezt a szélsőségesen száraz termőhelyet kibírta, a fekete fenyő volt. Ez szerencsésen egybeesett az országszerte meghirdetett kopár-fásítási programmal ('50-'60-'70-es évek), ami az ország számos helyén (Bakony, Pilis, Mecsek...stb.) megpróbálta

Tóth Zsuzsanna Sára

TAVASZODIK

Ébred a kedves, jó, öreg Természet,
az álmos föld is nyújtózik egyet.
A fák ágain rügyek kukucskálnak,
integetnek a bátor hóvirágoknak.
A kis hírnökök csengőjüket rázzák,
tőlük tudják az erdei madárkák,
hogy itt a tavasz! – élni kezd az erdő,
csivitel újra a sok kis csicsergő.
Rigók tollászkodnak, jó a
langymeleg,
megunták már a fagyos telet. –
- Sétálok az erdőben, szívem sajog,
mert a sok szépséggel magam
vagyok.
Megképzik előttem hajad ezüstje,
vidám nevetésed, lelkednek tükre.
Velem vagy gondolatban fogjuk
egymás kezét,
ott is hallani ugye, hogy : „nyitnikék,
nyitnikék”???

Csertölgy

A forrás télen – a többszöri újratelepítések is csak részeredményeket hoztak

felszámolni az erdőirtások után keletkezett, addigra legtöbb helyen termőrétegeitől teljesen lepusztul területeket. A siker igen kétséges volt, beleölt milliók veszttek el. A többszöri újratelepítések is csak részeredményeket hoztak. Ahol megeredtek, ott később

kezdett pusztulni az erdő (lásd: Márkó felé a 8-as mentén). A megmaradt állományok faanyaga is csak a tűzifaminőséget ütötte meg.

De ezeknek az erdőknek a jelentősége nem is ebben van. Az évek, évtizedek során megkötötték a port, a lehulló tűlevelek hu-

muszt képeztek, és szép lassan, természetes betelepülés révén megjelentek a lombos fafajok (virágos kőris, cser), a cserjék, vagyis ezek a teljesen tájidegen mesterséges ültetések egyfajta „előerdőként” megteremtették a feltételeit a természeteshez közelebb álló erdők megtelepülésének.

De térjünk vissza a Rab Mária-forráshoz! A '70-es években készült fényképeken látszik, hogy akkor még csak bokrok vették körül. Ezek a bokrok nőttek fel, és hozták létre azt a mezei juhar, mezei szil, cser és molyhos tölgyből álló állományt, amely a forrás közvetlen környékét borítja. És most hogy örülünk neki!

Természetesen ezek az erdők többszöri védettek. Elsődleges rendeltetésük közjóléti; parkerdő (kiránduló és sétaerdő). Ezenkívül talajvédelmi erdők is, hiszen mind a várost elkerülő körgyűrű, mind a patak védőövezetébe esnek. Veszprém megyei jogú város külterületi szabályozási tervében is védelmi rendeltetésű erdőterületként szerepelnek.

Becsüljük meg ezeket az erdőket, hisz végül is szebbé, hangulatosabbá teszik a forrás környékét, árnyat adnak az ide érkezőknek. És nem is várunk tőlük mást.

(*Illusztrációk a Veszprém Megyei MgSzH Erdészeti Igazgatóság régi honlapjáról.*

<http://www.aeszveszprem.t-online.hu>)

Mezei juhar

Mezei szil

Molyhos tölgy

A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

Megkerestük **Haluza Jánost**, a Veszprém MJV Polgármesteri Hivatalának parkfenntartási ügyintézőjét, hogy segítse tisztázni számunkra a Rab Mária-forrás területének egy elvi védettséget biztosító minősítés, a „védett természeti területté” nyilvánítás eljárását, akitől meg is kaptuk a felvilágosítást az alábbi cikkben:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága egyéb területek mellett már 2008-ban foglalkozott a Rab Mária-forrás állapotával, rendezésének lehetőségeivel. A terület hosszú távú megóvásának elősegítése érdekében a Városstratégiai és Városmarketing Bizottság 2011 márciusi ülésén – **Brányi Mária** alpolgármester asszony kezdeményezése nyomán – támogatta a forrás és környezete védett természeti területté nyilvánítására vonatkozó folyamat megindítását. A terület védetté nyilvánításának szándékát alátámasztják a forrás és környezete természeti, helytörténeti és kultúrtörténeti értékei és hagyományai.

A kárpótlási földosztás következtében a terület magántulajdonba került. Civil szervezetek folyamatos munkával végzik a hely népszerűsítését és a zarándokhelyi funkció visszaállítását. A terület rendezésében és hosszú távú megóvásában jelentene előrelépést a helyi védelem alá helyezés, amely Veszprém város érdeke is, tekintettel az ott formálódó civil közösségi életterre.

A védelem tekintetében vizsgálni kell a következő területeket:

- a völgy egyik fele ehhez a helyrajzi számhoz tartozik: 0381 hrsz., tulajdonosa 12 magánszemély
- A völgyet kettészelő Látóhegyi patak: 0383 hrsz., tulajdonos: VMJV Önkormányzata
- A völgy másik oldala a Rab Mária-forrás maradványaival: 0384/1. hrsz., tulajdonosa 35 magánszemély és a Magyar Állam

A védelemhez szükséges vizsgálati dokumentáció elkészítése tekintetében fontos szakmai szempont, hogy a helyi védelem kifejezetten a forrás környezetére, illetve az ott szervezett programok bonyolításához szükséges, mintegy 0,3-0,5 hektáros területre terjedjen ki.

A helyi védelmet alátámasztó dokumentációkat elkészítő szervezet

kiválasztása, a dokumentációk elkészítése, a földtulajdonosokkal való tárgyalások és a telekalakítás, a különböző szakmai egyeztetések lefolytatásának időigénye összességében 2-3 év is lehet.

Az előkészítés folyamata a következőképpen alakul:

- a védendő terület körülhatárolása érdekében egy telekalakítási vázrajzot kell készíteni, amelyet a terület tulajdonosaival egyeztetni kell, ennek érdekében tárgyalást kell összehívni. A tulajdonosok nagy számára tekintettel s a szükséges egyeztetésekre, a tervezésre legalább 6 hónapot kell figyelembe venni.
- a tulajdonosok egyetértése esetén a lehatárolt terület tulajdonjogát rendezni kell (adásvétel, csere... stb.), a Földhivatalban a változásokat át kell vezetni (6 hónap)
- a lehatárolt, védendő területre a jogszabályban előírt vizsgálati dokumentációk elkészítésére közbeszerzési pályázat kiírása, a nyertes szervezet kiválasztása (3 hónap)
- a nyertes szervezet elkészíti a törvényben előírt vizsgálati dokumentációkat a védendő területre (13 hónap)
- az elkészült vizsgálati dokumentációt véleményezésre be kell nyújtani a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságának és a Minisztériumnak (3 hónap)
- egyeztető tárgyalást kell tartani a védendő terület kapcsán a körülhatárolt terület tulajdonosával és az összes érintettel (civil szervezetek, hatóságok, önkormányzat, Nemzeti Park Igazgatóság... stb.), amellyről jegyzőkönyv készül (1 hónap)
- amennyiben nem merül fel akadály, a helyi védelemről szóló önkormányzati rendelettervezetet az önkormányzat szakemberei elkészítik, amely a Közgyűlés elé kerül (1 hónap)

Sok még tehát a teendő, munkára fel!

Haluza János

**Hát elég hosszú és bonyolult folyamat...
de minél hamarabb el kell kezdeni.**

MAJÁLIS ÁPRILIS 30-ÁN A FORRÁSNÁL

RÁCZ KATALIN

Harmadik éve szervezünk évadkezdő munkálatokat a forrásnál. Idén április 30-án, szombaton gyűltünk össze délután 2 órakor. Megállapítottuk, hogy a tél nem tett nagy kárt, csak a patakmeder lett mélyebb és egy újabb bokor alól mosta ki a földet – szegénynek a gyökere már teljesen a levegőben van. Gyönyörű napsütésben és kellemes melegben fogtunk hozzá az információs táblák áthelyezésének, a virágültetésnek, a kút kitisztításának. A MATASZ Veszprém Megyei Szervezetének két alezredese, **Juhász János** és **Gödri Dezső** urak is kivették a részüket a munkából. Nagy örömeinkre megtisztelte társaságunkat **Huszár Józsefné Júlia**, a Veszprémi Nők Kerekasztalának alapító elnöke és tiszteletbeli elnöke, aki az egyesület több kedves tagjával együtt csinósította, szépítette a forrás környékét. Sajnos, kaszás emberünk nem volt, így kis kerti kapákkal tudtuk csak ritkítani a gyomot. **Sulman Józsefné Margit** szakértői irányításával gyönyörű nefelejceket ültettünk a forrás mellé is, kis kövekkel körberaktuk. **Balla György** az Édesvíz

Egyesületet képviselte és szorgalmas munkával lépcsőt faragott a hegyoldalba a szabadtéri oltárhoz. **Kővári Teri néni** és **barátnője** a Szent László plébániáról a locsolást szervezték meg a mély patakmederből. **Töltési Zsóka** és **barátnője** Balatonalmádiból jöttek kivenni részüket a munkából, ültettek, locsoltak, kapáltak, amire szükség volt. A Hét Domb Egyesület **Zsámboki Zoli** és magam képviseltem, s bár nem vagyok nagy kertész, de igyekeztem hasznossá tenni magam.. A jól végzett munka után jólesett az üdítő, pogácsa és sütemény, valamint egy kis lelki táplálék is **II. János Pál** írásaiból. A közös éneklés és imádság alatt az aranypalástú Mária szobrot kicsomagoltuk a téli védőhuzata alól. Elegendő ülőhelyet is hoztunk, de jó szolgálatot tett a két szék is, amelyet még korábban **Horváth Attila** helyezett el. Közben tervezgettük, latolgattuk, hogy mit hogyan csinálnánk, ha lehetne. Jó lenne egy biztonságos és impozáns tetőt csináltatni a kútra. Az utakat, lépcsőket rendbe kellene hozni. Ülőhelyeket, padokat, térdeplőket lehetne tenni

Mindenki megtalálta a feladatát

a forrás elé a hívőknek, és asztalokat-padokat a patak túloldalára a kirándulóknak. További térképeket, információs táblákat kirakni. De a legfontosabb a patakmeder szabályozása... Volt aki négykor, volt aki fél hatkor távozott. Jó érzéssel hagytuk el a helyet: feltöltött és erőt adott azok által is, akik ott voltak velünk. Hála és köszönet mindannyiuknak! Jól indult ez a nyár is!

AKTUÁLIS ÜGYEK

Nyári program

Május 21. szombat 10.30: Szentmise a Rab Mária-forrásnál „- celebrálja Rudi Péter atya, a Szent Margit templom káplánja

Május 28.: Jutasi őrmester-túra – pecsételő állomás a Rab Mária-forrásnál

Július 2. szombat 10.30: Szentmise a Rab Mária-forrásnál – celebrálja Vasáros József atya

Július 15-16. péntek délután 7-től szombat reggel 7-ig: Virrasztás a Csatári kápolnánál

Július 18. hétfő este: A Gyöngyök útja zarándokainak fogadása a Csatári kápolnában és elszállásolásuk a barlangászok kutatóházában

Szeptember 3. szombat 10.30: Szentmise a Rab Mária-forrásnál

Adakozás

2011 januárjában Lechner László és felesége 10 ezer Ft-ot adományozott a Rab Mária-forrás javára. Hála és köszönet érte a kedves házaspárnak, akik érdeklődésének köszönhető, hogy a legelső Rab Mária-forrás előadást 2009-ben megtartottuk!

A támogatásokat a forrás javára a következő számlaszámra lehet küldeni:

Hét Domb Hagyományörző és Kulturális Egyesület

UniCredit Bank

10918001-00000029-63600002

RAB MÁRIA KIS CSODÁI KÖVÁRI LÁSZLÓNÉ

Rab Mária csodával határos módon kétszer is megsegített.

Először 2008 januárjában, amikor Rác Kati meghívta Szécsi Ferenc atyát, és több asszonyt is hogy megnézzék, lehet-e a forrásnál szentmisét tartani. Amikor a találkozó időpontját megbeszéltek, még nem tudhatták, hogy azon a napon milyen szörnyű időjárás lesz. Egy vasárnapi délutáni óra volt megbeszélve. Én busszal indultam el, de már akkor zuhogott az eső, orkánszerű szél fújt. Úgy bekötöttem a fejemet, hogy az autót alig láttam. Valahogy aztán odaértem a Penny melletti benzinkúthoz, s az oszlop takarásába álltam, onnan jól láttam az utat. A szél nem kímélt, az esőkabátom elszakadt, nagyon fáztam. Húsz percig fagyoskodtam ott, már arra gondolva, hogy ilyen időben úgysem jönnek a többiek, s próbálok visszamenni a buszhoz. Amint ott szenvedek a hidegtől, egyszer csak balkéz felől jön egy férfi a vállán egy fakeszttel. (Mint később kiderült, Juhász János ny. alezredes, „Jucibá”, a Magyar Tartalékosok Szövetsége Veszprémi Megyei Szervezetének az elnöke volt.) Csak néztem a keresztet vivő embert néhány másodpercig, majd észbe kaptam, elkezdtem kiabálni neki: „Álljon meg!” A férfi meghallotta. Majd igyekeztem futni, de a lábaim nehezen engedelmessé váltak, hiszen agyon voltam fagyva. Végül a férfi elem jött, belém karolt. Örömmel kérdeztem tőle: „Úgye maga is oda megy, ahova én?” Az úton akkor már odaértek Rác Katiék is. Bementünk a vizes-sáros útra. A keresztet a férfi a vizesárok innenső oldalára letűzte a földre – ez volt a „Rab Máriánál” az első kereszt. Én akkor elhatároztam, hogy valamilyen úton-

módon pénzt kell szerezni, hogy tudjunk egy szép, méltó keresztet állítani. Mert ezen a napon csoda történt: a kereszt megszüntette a további szenvedésemet a hideg miatt.

A második csodás esemény 2009. június 18-án történt. Akkor már kaszáltak a férfiak. Árkot ástak s csövet helyeztek bele, hogy a forrás vize kifolyjon. A területen a csalánnak a gyökereit is ki kellett ásni, ami hosszadalmas munka volt. Szombati nap volt, egy asszony sem ért rá velem jönni, így hát elmentem egyedül a „Rab Máriához”. Kiástam a csalángyökereket, s közben a telefonomra nem is figyeltem. Mikor egyszer véletlenül rápillantotta, már hat nem fogadott hívás volt rajta. A lányaim hívtak, keresvén, hogy hol vagyok, mert szörnyű idő érkezik. Az unokám is hívott, hogy sárga jelzés van, és már Keszthelyen van a vihar. Összeszedtem a szerszámokat és indultam, de mire fölértem a völgyből, már rettenetes szél fújt. Egy pillanatra elbizonytalanodtam, azt hittem eltévedtem. A nagy gazban a szandálom is elszakadt. A Lidlt elhagyva a szél már vitt mindent. Két gyalogátkelőn szerencsésen átertem. Mikor a harmadikhoz értem, két autó megállt, s én nagyon igyekeztem, siettem hogy minél előbb átérjek. Az elszakadt szandál a lábamon keresztbe fordult és én mindjárt a zebrán találtam magam, teljes hosszában elterültem a földön. Nem tudtam fölkelni mindjárt. A kocsiból kiugrott három fiatalember, fölsegítettek és azt mondták: miért rohanok, menjek lassabban. Ez volt a második csoda, hogy nem törött el semmim. A kezemen csak kisebb zúzódás keletkezett, s az lassan meggyógyul.

CSATÁR-HEGYI VIRRAD-ÓRA

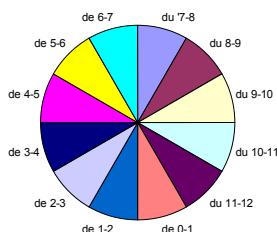
Kármelhegyi Boldogasszony napja tiszteletére

A Csatár-hegy oldalában rálátással Veszprém esti fényeire, a rét fölött, ahol talán ezer évvel ezelőtt Szent István a döntő csatát vívta a pogányság ellen
IMÁDKOZZUK VESZPRÉMET KERESZTÉNNYÉ!

2011 július 15 este 7-től 2011 július 16 reggel 7-ig

a Csatári kápolnánál 12 óra ima, zenés áhítat, elmélkedés
SZÜRKÜLETTŐL HAJNALIG

Várjuk az imádkozók, imacsoportok jelentkezését!
VÁLLALJ I ÓRÁT!

Sátorhelyet biztosítunk.

Jelentkezés a Hét Domb Egyesület elérhetőségein.

GYÖNGYÖK AZ ÚTON - Beszélgetés Gáll Zsófiával

RÁCZ KATALIN

Egy két év előtti zarándoklat szervezésénél kerültem kapcsolatba a *Via Margaritarum* (Gyöngyök Útja) Zarándok Egyesület egyik vezetőjével, Gáll Zsófiával virtuálisan, aki-től sok segítséget kaptam a Máriacellbe tartó utunkhoz. A Kismaros melletti Csattogó-

völgyben egy előadást is meghallgattam az egyesület által szervezett Gyöngyök útjáról, amely mély benyomást tett rám szárnyaló és emelkedett lelkeségével, pozitív emberi töltésével. Így nem volt véletlen, hogy amikor 2010 tavaszán Zsófi meghirdette 35 napos zarándoklatát Mátraverebély-Szentkútról Máriacellbe, amelynek Veszprémen átívelő szakasza is volt, felajánlottam segítségemet a zarándokcsoport veszprémi tartózkodásának a szervezésében. Augusztus 6-án így egy felejthetetlen élménnyel gazdagodtunk, Kővári Teri néni, Szücs Bernadett, Zsámboki Zoli és én, amikor fogadhattuk a 18 tagú áradóan jó kedvű és lelkeségét mélyen átérző csapatot, s vendégül láthattuk a barlangászok kutatóházában, amelyet Nagygyőri Bertalan, a terület gondozója tett szemet gyönyörködtetően széppé és komfortossá a számukra.

A zarándokcsoport vezetőjével, Gáll Zsófiával most a terveikről, céljaikról, a zarándokmozgalmak megélénküléséről beszélgettem. Megtudtam róla többek között, hogy tíz éve tanít a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban németet és latint, s e mellett legfőbb elfoglaltsága, hogy a Gyöngyök Útja-zarándokút önkéntes koordinátora. Számára ez a zarándokút több, mint hobbi, vallotta meg. Valami olyasmi, ami nagyon a szívéhez nőtt, rengeteg élménye kötődik hozzá, s szeretné, ha ezeket más is átélhetné.

– Kérlek, meséld a Gyöngyök útja történetéről, s arról, hogy mi indított a zarándoklásra a kezdet kezdetén! – kezdtem a beszélgetést Zsófiával.

– 2005-ben egyik kolléganőmmel jártam a Camino 700 km-es szakaszát. Ez az egy hónapos zarándokút fontos mérföldkő volt az életemben: akkor váltam igazi zarándokká, *homo viatorrá*, aki az életet is egy nagy zarándokútnak fogja fel. Már spanyolországi zarándoklásunk végén azon gondolkodtunk, milyen jó lenne, ha nálunk Magyarországon is lenne hasonló út, s minél több emberrel meg tudnánk osztani a zarándoklás örömét. Mikor hazatértünk, kiderült, hogy az ötletet már valaki megálmodta előttünk, ráadásul épp a mi plébániánkon. Így hát lelkesen csatlakoztunk segítőként Kató Csabához, az akkor még *Élet gyöngyei* névre hallgató zarándokút alapítójához.

Először néhány jelzésfestésen vettünk részt, majd két csoportos zarándoklaton. Alapító tagjai lettünk a Via Margaritarum (Gyöngyök Útja) Zarándok Egyesületnek, mely elsősorban a középkori zarándokhajományok felevenítését és a zarándokút kiépítését tűzte ki célul. Az út, mely 2006-ban került felavatásra, Mátraverebély-Szentkutat és Mariazell köti össze mintegy 760 km-en. Nevét az *Élet gyöngyei* elnevezésű elméleti füzeréről kapta, mely Martin Lönnebo svéd evangélikus püspök találmánya. A füzer 18 gyöngyszeme életünk és Isten-kapcsolatunk egy-egy fontos területét szimbolizálja. Minden gyöngyőhöz vannak gondolatébresztő kérdések, szentírási szakaszok, versek, gondolatok, melyek segítségével egész életünket átélmedélhetjük. Éppen ezért nagy-szerű lelki támasza lehet az útra induló zarándokoknak.

2008 óta foglalkozunk komolyabban a Gyöngyök Útjával. Azóta több útfelmérő- illetve útfestő táborot, és több csoportos zarándoklatot szerveztünk. A leghosszabb zarándoklatot tavaly hirdettük meg: 33 nap alatt csoportosan jártuk végig az utat Mátraverebély-Szentkúttól Mariazellig *Istennért, a hazáért, egymásért!* mottóval, több mint száz gyalogos résztvevővel. 2009 ősz óta *Gyöngyök Útja a hétköznapokban* címmel imasorozatot indítottunk, melyen első sorban a Kárpát-medencében lévő és épülő zarándokutakért és az útra induló zarándokokért imádkozunk, de emellett fontos szerepet kap az is, hogy a gyöngyök segítségével a szürke hétköznapok közepette is ápoljuk magunkban a zarándoklelkületet, s felelevenítsük azokat az élményeket, melyeket a zarándoklatokon kaptunk.

– Milyen élményeitek maradtak meg a veszprémi szakaszból a tavalyi zarándoklatról?

– Tavalyi zarándoklatunk egyik legemlékezetesebb estéje Veszprémhez és a Csátár-hegyhez kötődik. Veszprémben egy helyi hölgy süteménnyel várt bennünket a város főterén. Márfi Gyula érsek úr személyesen fogadott bennünket és felajánlotta, hogy ő mondja nekünk az aznapi zarándokmisét. Megható volt a kedvessége, fiatalos gondolkodása és közvetlensége. A meghitt hangulatú szentmise után, melyen a város alpolgármestere is részt vett, folytattuk zarándoklatunkat Csátár-hegyre, ahol a barlangászok kulcsos-házában szálltunk meg. A Hét Domb Hagyományörző és Kulturális Egyesület tagjai RácZ Katalin és Teri néni vezetésével hatalmas kondér finom levessel és rengeteg palacsintával vártak bennünket. Tiszteletünkre még a Csátár-hegyi kápolnát

is kinyitották, ahol felejthetetlen közös esti imádságot tartottunk. Az estét nagyon vidám hangulatú közös éneklés zárta.

– *Elképzelhetőnek tartod, hogy a Rab Mária-forrást is bevegyétek a Gyöngyök Útja útvonalába?*

– Nagy bennem a kíváncsiság, mert személyesen nem voltam még a Rab Mária-forrásnál. Egyelőre azt tudom elképzelni, hogy alternatív útvonalként kerüljön be a zarándokútba, hiszen már másik útvonal van kijelölve Litér és Veszprém között. Szívesen megnézném és bejárnám a környéket néhány társammal, hogy jobban tudjunk mérlegelni. A helyiek javaslatát mindig érdemes megvizsgálni.

– *Szerinted miért most élénkültek meg Magyarországon a zarándoklási mozgalmak?*

– Nem véletlen, hogy manapság virágkorát éli a gyalogos zarándoklás. A rohanó hétköznapok forgatagában sokan vágnak arra, hogy megálljanak, elgondolkozzanak, hosszabb-rövidebb időre kiszakadjanak a megszokott mókuserékből. Felgyorsult világunkban nemigen jut idő a belső csend megteremtésére, ahol Istennel és önmagunkkal igazán szembenézhetünk. A zarándoklat nagyszerű lehetőség arra, hogy a hegyeket, völgyeket, hosszú egyeneseket járva rátekintsünk saját életutunkra, s észrevegyük a fizikai és lelki valóság közti párhuzamokat, tudatosabban megéljük, hogy földi életünk véges, és úton vagyunk a Jóisten felé. Engem talán az fogott meg leginkább az első zarándoklatomon, hogy milyen kevés dologra van szükség az igazi boldogsághoz. Két-három darab pólómat váltogatva, természetes emberi tempóban haladva rátaláltam az egyszerűségben rejlő kincsre: milyen jó, ha nem vesz körül a sok felesleges dolog, s végre észreveszem, milyen gyönyörű a körülöttem lévő világ, milyen jó, hogy a Jóisten gondoskodik rólam nap

mint nap. Ha az ember csak ennyit megpasztal az úton és később hazatérve mindezt megpróbálja átültetni a hétköznapi életébe, már nagyon sokat kapott a zarándoklattól. Hiszem, hogy aki zarándokolni volt, már nem ugyanolyan emberként tér vissza otthonába, mint ahogy elindult.

S hogy miért pont Magyarországon épül ennyi zarándokút? Ezen magam is sokat gondolkodom. Bízom abban, hogy a Jóistennek mindegyikkel terve van, és ezek az utak eszközök lehetnek abban, hogy az emberek közelebb kerüljenek az Úrhoz és Magyarországot lelkileg feltámadjon. Én legalábbis így tekintek a hazai zarándokutakra. Minden útnak más, vagy részben más a nyomvonala, másokat szólít meg, más módon épül, esetleg más a lelki háttere, de a célja bizonyára ugyanaz. Éppen ezért nagyon fontosnak tartom az utak közti egységet és a szeretetteljes együttműködést.

– *Zarándok-szemmel mi a fontos egy városban és a környékén?*

– Amikor a zarándok úton van, belső utat is jár, éppen ezért elsősorban nem a látnivalókra kíváncsi. Sokkal inkább vonzzák azok a helyek, ahol testileg-lelkileg megpihenhet. Fontos, hogy találjon magának olcsó és egyszerű szálláshelyet, s ott akkor is befogadják, ha nem jelzi előre érkezését. Jó, ha van lehetőség arra, hogy bemenjen a helyi templomba vagy részt vegyen az ottani szertartásokon. A legcsodálatosabb az, ha közvetlenül a szállás közelében vagy a szálláson van egy kis kápolna. Mindenkinek nagyon sokat jelent, ha felismerik benne a zarándokot, és jól esik, hogy amikor fáradtságtól elcsigázva megérkezik esti szálláshelyére, van, aki jó szóval, szeretettel fogadja és törődik vele.

– *Mik a zarándoklat gyümölcsei a zarándokok számára és az útvonalba eső települések számára?*

– Ez nagyon sok mindenben múlik. Azt hiszem, hogy a Jóisten pontosan tudja, ki miért indul útra, s mire van leginkább szüksége, s így mindenkinek más és más ajándékot tartogat az út során. Persze nem biztos, hogy azt, amit mi szeretnénk. De talán a legnagyobb kegyelem az, ha valaki út közben rátalál a Jóistenre vagy visszatalál Hozzá. A zarándokutak a kölcsönös misszió lehetőségét is hordozzák magukban. A zarándokok hatnak a helyiekre, a helyiek pedig a zarándokokra. Az ilyen találkozásból mindenki rengeteget meríthet. Amikor tavaly végigjártuk a Gyöngyök Útját, hatalmas élmény volt a helyi emberekkel való találkozás és a vendégszeretetük megtapasztalása. A zarándokzáslónkon egyre sokasodó szalagok szimbolikusan összekötöttek bennünket mindazokkal, akikkel találoztunk az úton, s akiknek kéréseit, háláját, imáját vittük magunkkal a mariazelli Szűzanyához. Úgy éreztük, értük is úton vagyunk. Amikor pedig az út mentén könnyes szemű népek köszöntöttek bennünket, akkor láttuk, hogy mi is fontosak vagyunk a számukra, mert reménységgel töltöttük el a szívüket.

– *Ha lenne egy zarándokközpont Veszprémben is, miben tudná segíteni a zarándokmozgalmat?*

– A legfontosabb feladata talán az oda érkező zarándokok fogadása, ellátása és informálása lehetne.

***Gáll Zsófi az idén is szervezi a zarándoklatot Máriazellbe, igaz, most több szakaszban hirdette meg. Tervei szerint július 18-án érkezéne meg Veszprémbe, és a Csatár-hegyen lenne a szállásuk, ahogy tavaly is. Amiben tudok, segítek most is, s erre szeretnék buzdítani minden veszprémit is, valamint arra, hogy vegyen részt a Gyöngyök útja zarándoklaton. Mert ott egy különleges lelki és közösségi élményben lehet részt!**

**Via Margaritarium Egyesület honlapja:
www.viamargaritarum.info**

„...GYÖKEREIVEL VÁLASZOL”

VERESS JÓZSEF

„A szél kihívásaira a fa gyökereivel válaszol...” – *Illyés Gyula írja ezt a szentenciát, amely minden neveléssel, tanítással foglalkozó ember és intézmény számára normát jelent. Így nekünk, dózsásoknak is.*

Iskolánkban, a veszprémi Dózsa György Általános Iskolában valójában két intézmény tanít-nevel egyszerre. Az egyik: maga az iskola, másik pedig egy nagyszerű és egyedülálló iskolatörténeti gyűjtemény. Ahogy mi nevezzük, „a múzeum”, ami nem egy „hobby-gyűjtemény”, hanem egy nagyszabású, valószínűleg 7300 db relikviával mintegy 180 m² területen, három nagy kiállító teremben működő „kincstár”!

A létesítményt *Kováts Sándor* igazgató urunk hozta létre több évtizedes szenvedélyes és kitartó gyűjtőmunkával. Ma is ő gondozza, gyarapítja s rendezi, 81 évesen is fáradhatatlanul munkálkodik ezen a remekművön. Huszonkét évvel ezelőtt, nyugdíjba vonulásakor nyitotta meg az akkori tantestületünk számára is meglepetést keltő, s akkor még csak egy helyiségből álló kiállítását, amely azóta többszörösére gyarapodott!

Gondolatban tegyünk egy sétát! Nézzük, mi mindent láthatnak ezen a remek állandó kiállításon!

Az első terem

Könyvek, pedagógiatörténeti kiadványok, tankönyvek, módszertani művek, tanszerek, útmutatók, rendtartások, íróeszközök, oklevelek, okiratok. Továbbá: régi pénzek, igazoló okirat, végbizonyítvány, hittankönyvek és módszertani kiadványok gyűjteménye, a XVII. századtól napjainkig. Számottevő és értékes az iskolai demonstrációs és applikációs eszközök, valamint a tablók, osztályfényképek együttese. Hogy csak néhány érdekességet említsünk, itt látható *Tarczy Lajos A természet az alkalmazott mathessissel egyesülve* című könyve. Tarczy a Pápai Református Kollégium és a híres főiskolai Képzőtársaság

tanára volt, valószínűleg Petőfit is tanította. Ez a könyve minden bizonnyal a nagy költőnek is megvolt.

Azután itt található *Edvi Illés Pál Első Oktatásra szolgáló kézikönyve*. Ez XIX. századi mű, kiváló szakkönyve korának. Valamint *Losontzi Istvántól a Hármas Kis-Tükör* (a XVIII. századi könyv 1849-50-es újabb kiadása). Ez egy polihisztor összefoglaló műve az iskolákban tanítandó ismeretekről.

A második terem

Sporteredményeinkről, iskolacsúcsainkról szóló oklevelek, serlegek sokasága gazdagítja ezt a termet. Itt láthatók a gyermek- és ifjúsági mozgalmak, a város 1945 előtti középiskoláinak, gimnáziumainak, valamint az 1956-os forradalomnak és szabadságharcnak a relikviái.

Az 1956-os tárlók előtt hosszan elidőzhettünk (*dr. Brusznai Árpád* tanár úrra, harcostársaira emlékezve iskolánk '56-os címerét, és a Dózsás tanulók '56-os jelvényét is láthatjuk a forradalmi újságcikkek társaságában.) *Dr. Brusznai Árpád* morális példaképünk.

Gazdag, szép anyaggal emlékezhettünk a cserkész- és leventemozgalom erkölcsi és

vallási normákon alapuló működésére is. Nagyon értékes a cserkészlet tárgyi világát bemutató egység. Az idegen ideológián alapuló kisdobos és úttörőmozgalom kiállított tárgyai is sokatmondóan mutatják be a kommunista gyermekmozgalmat, annak sajátos, közösségformáló arculatát is. A leventemozgalom kiállított tárgyai között több veszprémi vagy veszprémi illetőségű szerző műve is megtalálható. Személyes emlékeiket, traumáikat elhurcoltatásukat, élményüket, hazaérkezésüket írják le megrázó erővel. Tizenéves korukban állták ki az élet nagy próbáit, a nagyhatalmak politikai játéka miatt. Betekinthettünk Hajdúhadház és Tiszadob gyermekvárosának életébe, az alapító igazgató, *dr. Ádám Zsigmond* munkásságán keresztül.

Ebben a teremben láthatjuk a piaristák, az angolkisasszonyok, a vincés nővérek, a polgári iskolák tankönyveit, relikviáit is. A hozzátartozó tan- és szakkönyvekkel alkotnak nagyon értékes gyűjteményt. A zászlók, jelvények, játék- és sporteszközök, táborozási kellékek külön alkotnak izgalmas bemutatót. A terem falát mintegy 60 oklevél díszíti. Érdeemes megnézni!

A harmadik terem

Ez a terem 1996-ban, a millecentenárium évében nyílt meg. A Dózsás iskola énekharangjának emlékére készült. Karnagya 40 évig (1957-1997) *Csaby József Csaba* ének-történelem szakos tanár volt, munkája minden elismerést megérdemel. A terem kronológiai rendben dokumentálja a kórus működését, szerepléseit, sikereit (39 aranyminősítés, 5 Év Kórusa, 2 Dicsérő Oklevél... stb.).

A teremben az iskolai és városi énektanításra emlékező tankönyvek, szakkönyvek, tárgyi emlékek, felvételek, kiadványok, meghívók, plakátok, fényképek, hangszerek, demonstrációs és segédeszközök sokasága látható. Közöttük három mintegy száz esztendő harmónium, megszólaltatható állapotban. Külön gyűjteményben láthatók városunk pedagógusainak munkái, valamint a veszprémi kiváló személyiségekre emlékező kiadványok. Lehetetlen és felesleges is a felsorolás és a bemutatás teljességére törekedni. Invitálom a Tisztelt Olvasót, jöjjön el a veszprémi Dózsás György Általános Iskolába, hétfő, kedd, szerda 9 – 11 között. Látogatását szíveskedjék előre egyeztetni a 88/426-102-es telefonon. Belépődíjat nem szedünk, de a gyűjteményt gyarapítandó tárgyi hozzájárulást, iskola- és pedagógia történeti relikviákat, felajánlásokat szívesen fogadunk, hogy ápoljuk gyökereinket, hogy válaszoljunk „a szél kihívásaira” mi dózsások is.

(Forrás: *Kováts Sándor: Iskolatörténeti kalauz, Vp. 2000., Honismereti Kiskönyvtár sorozat V. kötete*)

KELJÜNK ÚTRA A „JUTASI ÖRMESTERREL”

RÁCZ KATALIN

Az idén 2011. május 28-án rendezzük meg – immár hetedik alkalommal – a Jutasi örmester-túrát, ahova várjuk a városunkat szerető veszprémieket és azt megismerni akaró vidékieket 0-tól 99 éves korig. Ígérjük, hogy sok újat tudunk most is mutatni!

Reggel fél nyolckor a Helyőrségi templomban egy szentmisével Szécsi Ferenc atya celebrálásával kezdődik a program. Regisztrálni ezután lehet a Veszprémi Panteon udvarán a várban reggel 8 órától 10-ig. A regisztrációs díjért minden induló útleírást, térképet kap, beérkezését kitűzővel és oklevéllel jutalmazzuk, valamint az egyes állomásokon gondoskodunk testi, szellemi és lelki táplálékról is. A kitöltött regisztrációs kártya nem csak statisztikai célokra szolgál, hanem a megadott telefonszámon kapcsolatot tudunk létesíteni a lemaradókkal, „elveszettekkel”. A regisztráció után kapják meg az indulók az útvonal részletes leírását, és egy színes prospektus-térképet is. Az útba eső állomások „nyitvatartási ideje” úgy van kiszámítva, hogy a 8 órákor induló gyors (5 km/óra átlagsebességgel) és a 10 órákor induló lassú (3 km/óra, 5 perc várakozási időt számítva állomásonként) turista is oda érjen. A sok-sok útbaeső és kevésbé közismert látványosság – a térképünkön 33-at jelöltünk meg – közül 10-15 helyen állítunk fel információs állomást az út mentén. Ezt figyelembe véve biciklivel is teljesíthető a túra.

JUTASI ÖRMESTER Benedekhegyi kőrjárata A RAB MÁRIA - FORRÁS FELÚJÍTÁSÁÉRT

IDŐPONT: 2011 MÁJUS 28

30 km-es útvonal:

Veszprémi Pantheon udvara(Vár) - Hősök Kapuja - Völgyikút park - Méhes utca - Megyei Levéltár – Rab Mária Forrás - Vasútállomás – Spion Tanya – Jutasi könyvtár – Ejtőernyős Emlékmű – Murvabánya/Katonai felüljáró - Csatári kápolna - Cholnoky kilátó - Tekeres-völgy – Ördögszikla - Kiskuti Csárda - Jezsuita templom - Szent Benedekhegy - Szent György-kápolna – Dubniczay-palota

A TÁV BICIKLIVEL IS TELJESÍTHETŐ !

Regisztrálás: 8.⁰⁰-10.⁰⁰ között a Veszprémi Pantheon udvarában (Veszprémi Vár, Tüztorony)

Előtte ráhangoló: 7.³⁰-8.⁰⁰ Tábori szentmise keretében a helyőrségi(piarista) templomban(Vár u.12), Celebrálja Szécsi Ferenc plébános, kíséretben tábori lelkész
Köszöntőt mond: *Porga Gyula polgármester*, ismertetőt: *Dr. Földesi Ferenc ny.alezredes*

Az indulók színes térképet és részletes útleírást, a célba érkezők kitűzőt és oklevelet kapnak, útközben pedig teát, csokit, virsliit...

Nevezési díj: 800 Ft, nyugdíjasoknak és 14 év alattiaknak: 700 Ft

KIÁLLÍTÁSOK/ BEMUTATÓK/ISMERTETŐK:

Helyőrségi templom (ismertető), Veszprém Megyei Levéltár(kiállítás), Vasútállomás (vasúttörténeti kiállítás), Ejtőernyős emlékmű (ismertető), Csatári kápolna (ismertető), Kiskuti Csárda(kiállítás), Jezsuita templom (ismertető) Szent György kápolna(ismertető), Dubniczay-palota(kedvezményes belépő)

INFORMÁCIÓS ÁLLOMÁSOK, PONTŐRÖK:

Hét Domb Egyesület (Veszprémi Pantheon udvara), MATASZ VMSZ Dr. Földesi Ferenc (Helyőrségi templom), Veszprém Megyei Levéltár (Levéltár, Kiskuti Csárda), Veszprémi Nők Kerekasztala (Völgyikút), Baross Gábor Vasútmodellező Klub (Vasútállomás), Spion Tanya (Jutaspuszta), Jutasi könyvtár, Horváth Mátyas nyá. ej.mf szkv (Ejtőernyős emlékmű), Szent László Katolikus Plébánia tagjai (Csatári kápolna), Egészség és Egység a Természettel Egyesület (Tekeresvölgy), 7DE Baráti Kör (Ördögszikla, Benedekhegy), Kiskuti Csárda, Édesvíz Egyesület (Hősök Kapuja, Dubniczay-palota), Gy. Lovassy Klára muzeológus (Jezsuita templom), Gizella Királyné Egyházmegyei Múzeum, Toldi Éva tanár (Szent György-kápolna), Művészetek Háza (Dubniczay-palota)

SZERVEZŐ:

Hét Domb Hagyományőrző és Kulturális Egyesület

TÁMOGATÓ:

VESZPRÉM MJV ÖNKORMÁNYZATA

A helyszín megközelítése: Buszpályaudvarról gyalog a Csaplár János utcán át a Szabadság téren és az Óváros téren át a Vár bejáratáig. A vasútállomásról be kell utazni a Jutasi úton az autóbussz pályaudvarig, innen a fenti gyalogos útvonalon. Parkolási lehetőség az Óváros téren vagy a Csaplár János utca melletti parkolóban és a Cserháton.

A változtatás jogát fenntartjuk, további információ: RácZ Katalin E-mail: raczka@chello.hu 36(30) 377-8051

Érdekes kérdések Veszprémről:

- Melyik Veszprém legrégebbi épülete és hogyan fedezték fel?
- Hol volt a városközpont a középkorban?
- Melyik részt hívták régen Apácavölgynek és miért?
- Mit jelentett a városnak a Szent István jubileumi év, 1938?
- Hány híd van a Sédén Veszprém területén?
- Mi a kapcsolat Veszprém és Ochrid, Balkán Jeruzsáleme között?
- Hol volt a 15 vízimalom a Sédén Veszprém-ben?
- Hol volt az a káptalani majorság, ahol a 18. században a jezsuiták mintagazdaságot hoztak létre?
- Melyik az a kápolna, amelyiket elemi iskolából alakítottak ki?
- Mit jelentett Veszprémnek a Jutasi Altisztképző Iskola idetelepítése 1924-ben?
- Hol volt a Rab Mária-forrás?

„ÉLNI A HITET” – BESZÉLGETÉS SZÉCSI FERENC ATYÁVAL RÁCZ KATALIN

Szécsi Ferencel, Balatonfüzfő plébánosával először 2005 szeptemberében a sümegi búcsúi zárándoklaton találkoztam, amikor egy hirtelen megbetegedett atya helyett beugrott Balatonfüzfőről Vászolyba helyettesíteni a zárándokok esti szentmiséjén. Másodszor 2008. január 13-án a II. világháborús emlékkonferencián, ahol a program részeként már mint kisegítő tábori lelkész áhítatos megemlékezést tartott a Rab Mária-forrásnál az esernyő-kicsavaró ítéletidőben megjelent mindössze 13 főnek. (Itt ismerkedtem meg Kővári Teri nénivel is). Harmadszor a 2010. évi Jutasi őrmester-túrát segítette, amikor a 30 km-es utat végigjárt túrázók számára hálaadó szentmisét celebrált a veszprémi várbeli piarista templomban, amely egyben helyőrségi templom is. A katonák lelkivilágát kutatva kértem föl egy beszélgetésre, hogy megismerjük a mai honvédelem lelkiismereti kérdéseit. Ferenc atya a balatonfüzfői plébánián fogadott, amely a Jézus Szíve Plébániatemplom s a Mámai templomrom mellett áll.

– Ferenc atya, hogy kezdődött tábori lelkési szolgálata?

– Balatonfüzfőnek a legutóbbi időkig nem volt hősi emlékműve. 2004-ben az egyházközség tagjaiban merült fel a gondolat, hogy el kellene indítani egy gyűjtést erre a célra, s ezért megkerestek engem. Természetes, hogy az ügy mellé álltam és azt szorgalmaztam, hogy ne egy különálló emlékmű legyen, amely meghaladta volna az anyagi lehetőségeinket, hanem legyen egy emléktábla a Jézus Szíve plébániatemplom falán. 2005-ben elkészült az emléktábla, egy turulmadár is került föléje. Ezen feltüntettük a magyar történelem minden jelentős eseményét, amely véráldozatba került. Balatonfüzfő csak 1958-ban lett önálló település, így az időben legközelebbi 1945-ös és az 1956-os áldozatok nevei kerültek fel rá. Az emléktábla avatását fényes ünnepi keretek között rendeztük meg, ahova meghívtuk az akkor még Veszprémben lévő légierő-parancsnokság egyik vezetőjét, Varga János tábornok urat is. Az emléktáblát Szabó Tamás, akkori tábori püspök úr szentelte fel, aki 2006-ban január elején azzal a kéréssel keresett meg, hogy elvállalnám-e Szabó Mihály akkori tábori lelkész helyettesítését fél évre, amíg ő balkáni misszióba megy. Igent mondtam, s ekkor Oláh Emil református tábori lelkész ismertette meg velem a felada-

tot. Fél év múlva Szabó Mihály atya hazajött a misszióból, azonban szinte rögtön nyugállományba is vonult. Így – lehet mondani – „rajtam ragadt” a katolikus tábori lelkészi szolgálat a veszprémi helyőrségben. 2011. május 31-ig egy névleges díjazás mellett végeztem ezt a munkát. Közben a Honvédelem Napja alkalmából megkaptam a III. osztályú Honvédelmért Kitüntető Címet a Magyar Köztársaság honvédelmi miniszterétől. Azóta ellenszolgáltatás nélkül végzem ezt a szolgálatot.

Mise a Mámai templomromnál

– Mi az, ami motiválja, hogy katonákkal foglalkozzon?

– Édesapám pilóta és repülőgép-szerelő volt a Horthy-hadseregben. A visszafoglalt területeken, Kassán és Nagyváradon teljesített postaszolgálatot. A háború után hívták is Szolnokra, de nem akart belépni a pártba, ezért inkább villanyszerelőként dolgozott. Én magam nem álltam távol a katonaságtól, hiszen másfél évig voltam katona, műszaki századnál gépkocsiveető, a postának építettünk telefonvonalakat. Így Ferihegy II. telefonhálózatát is, s itt volt alkalmam elgyönyörködni a fel- és leszálló repülőgépekben, s ez a vonzódásom a repülőkhöz azóta is megmaradt.

– Úgy tudom, hogy nem főállású tábori, hanem kisegítő lelkészként végzi ezt a szolgálatot. Mi a különbség a kettő között?

– Igen, megmaradtam balatonfüzfői plébánosnak, és kisegítő tábori lelkészként szolgálom a hadseregben. Az a fő különbség a kétféle szolgálat között, hogy a főállású tábori lelkésznek kb. két éveként kötelező fél éves missziót teljesíteni a Balkánon vagy Afganisztánban. Én ezen kívül minden más feladatot elvégzek. Az veszprémi

helyőrséghez tartozó valamennyi katonai temetés, esketés, keresztelő celebrálása az én feladatom, és ezen felül minden ünnepi állomásgyűlésre hivatalos vagyok. Jelenleg hetente oktatom azokat, akik meg szeretnék keresztelkedni.

– Hol van a veszprémi helyőrségi állomáshelye?

– A veszprémi Kossuth laktanyában a Megyei Levéltár – az egykori Jutasi Altisztképző Intézet – parancsnokságának épülete mellett a Csapat Művelődési Otthonban. Itt van a kápolna-imaterem és az irodánk protestáns lelkész társammal. Ez a hely eredetileg is kápolna volt 1950-ig, aztán amikor 1994-ben újra létrehozták a tábori püspökséget és újra működött lelkész itt a veszprémi helyőrségben, akkor kialakították a kápolna-imatermet és az irodát. Amíg volt sorállományú katona, addig rendszeresen tartottak benne szentmisét, ma már inkább csak imateremként szolgál – bármikor be lehet menni imádkozni. Kápolnánk titulusa 2008-tól Fogolykiváltó Boldogasszony, és azóta évente egyszer tartunk szentmisét a kápolnában, szeptember 24-én, a védőszent ünnepén.

– Van temploma is a helyőrségnek a veszprémi várban. Ennek mi a története?

– Kinevezésemtől kezdve Szűts Pál ezredessel és Katona Jánossal, a légierő-zenekar vezetőjével együtt szorgalmaztuk a veszprémi várbeli piarista templomnak helyőrségi templommá való nyilvánítását, amit 2009-ben sikerült elérni. Ez nem imaterem, hanem gyönyörű, patinás templom, amely sokkal alkalmasabb szertartások végzésére. Ekkor a használat rendjét is kialakítottuk. A nagy egyházi ünnepek – Húsvét, Pünkösd, Karácsony – előtt katolikus szentmisét, katonai és állami ünnepeken – a Don-kanyari megemlékezés, a március 15-i nemzeti ünnep s a Hősök napja előtti pénteken, valamint október 23-án – ökumenikus istentisztelet tartunk a protestánsokkal együtt. Augusztus 20-át és a halottak napját pedig katolikus szentmise keretében ünnepeljük a méltóság teljes falak között.

– Mióta vannak tábori lelkészek a magyar hadseregben a katonák mellett, s mi volt ennek az előzménye?

– Annakidején a Monarchia hadseregében is voltak tábori lelkészek. A magyar tábori lelkészség csak 1920-ban alakult a Horthy-hadseregben. *Zadravecz István* volt az első tábori püspök. Akkor nagyon komoly tábori lelkési kar volt. A II. világháború után 1946-ban mondták ki a HM 11750/el. feloszlató rendeletét, amely megszüntette ezt a szolgálatot. A rendszerváltás után már 1990-től mozgolódás kezdődött ez ügyben, 1994-ben pedig ténylegesen visszaállították a katolikus tábori püspökséget, amely ma 9 főállású tábori lelkészből áll országosan.

Hősök napi mementón

– Hat évet töltött el már e szolgálatban. Mit tett eddig és mit tart fontosnak ezen a területen?

– Fontosnak tartom a katonaság és a lakosság közötti kapcsolatok elmélyítését. Ebben nagy jelentősége van közös megemlékezéseinknek. A Don-kanyari megemlékezésen Balatonfűzfőn, és a Hősök vasárnapi ünnepségen, amit a Kelet-Balaton Kistérséggel együtt közösen szervez egyházközösségünk mindig május utolsó vasárnapján, 2006 óta a honvédség is részt vesz. Hősök vasárnapján a Jézus Szíve Plébániatemplom kertjében lévő Mámai templomrom előtt van a szentmise – amely romról tudni kell, hogy 800 éves és ahhoz a Mára nevű honfoglaláskori településhez tartozott, amelyet a Veszprémvölgyi apácakolostor ezeréves alapítólevelében a kolostor egyik birtokaként említenek. Ezen alkalmakkor a lakosság és a katonaság együtt ünnepel, és a légierő-zenekar szolgálata emeli az ünneplés fényét.

Ugyancsak a lakosság és a katonaság közötti kapcsolatok elmélyítését szolgálja a Jutasi őrmester-túra, amelybe 2010-ben kapcsolódtam be, és a célba érkezők számára hálaadó szentmisét celebráltam a várbeli helyőrségi templomban. Az idén szintén része lesz a túrának egy szentmise a helyőrségi templomban – most az ünnepélyes indításkor, május 28-án reggel fél nyolckor adok szellemi és lelki útravalót az egész napos túrára indulóknak.

A másik fontos dolog az ifjúság megnyerése. Ebben az évben a Magyar Tartalékosok Szövetsége Veszprém Megyei Szervezete (amelynek én is tagja vagyok), a Kelet-balaton Kistérség (amelynek Szedlák Attila az elnöke) és Marton Béla, Balatonfűzfő polgármestere támogatásával együtt május 26-án egy Honvédelmi napot rendezünk a térség általános iskolái számára. Minden iskola egy-egy csapatot indít. Az eredményhirdetés május 29-én, a Hősök vasárnapján lesz, ahová az idén *Hende Csaba* honvédelmi miniszter is eljön, és ő adja majd át a díjakat.

– Mit jellemzi a hadsereg lelki életét? Hívók-e a katonák? Mennyiben más a pasztoráció közöttük?

– Igazából a katonaság is a mai magyar társadalmat képezi le e szempontból. Egyre többet beszélgetünk. Úgy látom, fogadókészség már van. Elmesélik hitéleti örömeiket, például, ha a gyermekük elsőáldozó lesz. Igazából a katonák lelki gondozása csak részben más feladat, hiszen ők is ugyanúgy emberek és örülnek, ha a lelkész is elismeri az ő tevékenységüket.

– Változik-e háborús helyzetben a katonák vallásossága? Vannak erről tapasztalatok?

– Háborúról nincs, de a misszióban lehet tapasztalatokat szerezni a veszélyes helyzet idején. Ilyenkor többen keresik meg a tábori lelkészt és nagyobb az elfogadottsága is.

– Lelkiismereti kérdés-e a katonának a háború?

– Ha a háború nem támadó, hanem védekező, akkor ez jogos önvédelmet jelent, s ekkor nincs semmi gond. Hiszen kötelességünk nemcsak a saját, de a hozzátartozók és az egész nemzet érdekeit is megvédeni. Ha a II. világháborúra gondolunk, hogy mit kerestek a Don-kanyarnál magyarjaink, azt mondhatjuk, hogy ez egy nehéz történelmi szituáció volt. Talán azzal magyarázható, hogy elébe kellett menni egy még rosszabb kimenetelnek, ami még ennél is nagyobb áldozatokkal járt volna.

– Hogy látja, milyen problémákat kellene megoldani a honvédelemmel kapcsolatban?

– Én az egész honvédelmet részben más-ként szervezném. Vétek volt a sorállományt megszüntetni, mert a fiatalok nevelésében és a haza védelmében nagyon fontos szerepet töltött be. Az pedig, hogy még a sorozást is

megszüntették, azzal a következménnyel jár, hogy nincs képünk arról, milyen egészségügyi állapotban van a mai fiatalság. A fiúkat és a lányokat is behívnám, külön-külön kiképző bázisokra, mert vannak olyan dolgok, amelyekre mindenkinek fel kell készülnie. Például lányoknak egészségügyi és főzési ismeretek (rendkívüli helyzetben), önvédelem, lövészet, s a legfontosabb, parancsnak engedelmessé válni, alkalmazkodni. Ezt a fiúknak is meg kellene tanítani – mai ifjúságunk legnagyobb problémája ez, hogy nem fogad el senkitől parancsot, inkább méltatlankodik. A mai fiatalság másképp áll a dolgokhoz, mint a régié. A parancsra azzal válaszol, hogy „miért kell?“, míg a katonaviselt ember azt kérdezi: „hogyan?“. A fiúknál nagyon fontos az edzettség, a futás, úszás, lovaglás, kötélén mászás a másik partra, ilyesmi. Mindkét nemnél tanítanám a történelmi és hitismereteket, hiszen csak így alakulhat ki bennük a hazaszeretet – ma ennek is híján vannak.

Tudnunk kell, hogy Magyarországnak nem teljesen megoldott a védelmi rendszere – a NATO a tagállamainak egymás közti konfliktusába nem avatkozik bele. Feszültségek pedig mindig adódhatnak szomszédainkkal.

Csapat Művelődési Otthon

Furcsán hangzik manapság, hogy valami kötelező. Én kötelezően bevezetném a hitoktatást az általános iskolában, hogy a gyerekek elsajátíthassák a kellő hitismeretet ahhoz, hogy döntési helyzetbe kerüljenek 14 éves korukra: hogy vallásos életet akarnak-e élni vagy sem. Nem 14 évesen kérdezik meg a gyereket, hogy akar-e beszélni. A hadseregben is bevezetném az életvezetési foglalkozásokat, más országok már rég megtették. Ezen foglalkozások keretében választ kaphatnának, úgy gondolom, sokan azon kérdéseikre, amelyek minden embert foglalkoztatnak. Mint például: Mi a földi életünk értelme? Valóban lehetnek örök távlatok? Hogyan kell most élnünk, hogy meg nyíljanak ezen távlatok és már most is kiegyensúlyozottabban, boldogabban élhessünk?

A RAB MÁRIA-FORRÁS EGYKORI KATONAFIAIRÓL

VITÉZ KÁPLÁN GYÖRGY

Ha a Rab Mária-forrás és kegyhely történetéről esik szó, közismert, hogy e szép létesítmény egyik létrehozója, gondozója a háború végéig a Kinizsi Pál Tiszthelyettesképző Iskola volt. Mindenki, aki valaha is foglalkozott katonai témákkal, elismeri, hogy ez az intézmény a maga nemében a legjobbak közé tartozott. 1945 előtt a hazánkban működő katonai attasék gyakran tettek ott látogatást, és minden esetben elismeréssel nyilatkoztak a tapasztalataikról. Sok kiváló ember is tanult ott. Hogy kik és hányan, sajnos, ez ma már felmérhetetlen.

A legkiemelkedőbb dicséretet talán akkor kapta az intézmény, amikor 1942 januárjában a német külügyminiszter Magyarországot egész haderejének részvételeit igényelte, és ez elől a kormány mereven kitért. A tárgyalások tovább folytatódtak (hiszen a visszacsatolt területek újbóli elvételével fenyegettek) és január végéig megállapodtak, csak egy hadseregnyi erőben, s ez az óriási veszteségeket szenvedett 2. hadsereg volt. (Egyébként hazánkban három hadserege volt.)

A tárgyalások során a német küldöttség vezértábornagy vezetője egy alkalommal kijelentette a magyar félnek: „Két dolgot irigylek Önöktől. Egyik a hajmáskéri tűzérési lőtér, a másik a jutasi tiszthelyettesképző iskola!” Mindkettő végső fokon velünk volt kapcsolatos!

Beosztásomnál fogva 1943-44-ben Veszprémben, illetve Jutason éltem, tanítottam, dolgoztam és oktató tisztársaimmal együtt mindent megtettünk, hogy az idevezényelt sorkatonákból, sortisztesekből egy-két éven belül jól kiképzett, hivatásukat sze-

rető, leendő feladatukat tökéletesen ellátó, általános műveltséggel rendelkező, becsületes tiszthelyettesek – illetve a legjobbakból – majd tisztek legyenek.

A háború után az itt végzetek nagy részét megalázó módon leszerelték; ezek – amennyire tudtak és hagyták őket – elhelyezkedtek a polgári életben. Néhányukat azonban megtartották a katonai szolgálatban (rájuk még visszatérek).

Pár hete, könyvtáram rendezése során a történelmi jellegű munkák között, kezembe került három szépen bekötött könyv. Ezeket régebben kaptam, egykori pánccélos osztályombeli hallgatóktól. Mindegyikben kedves hangú köszöntés olvasható az első oldalon; az együtt töltött idők emlékére, kiemelve oktatói munkámat és osztálytiszti-osztályfőnöki tevékenységemet. Jólesett újra olvasni a tíz-tizenöt évvel ezelőtt írott elismerő szavakat.

Két kötet szerzője már elhunyt; annak idején levelekben számolt be családjá és munkaköre fejlődéséről, sikereiről. Az egyik könyv humorosan számol be „a mariupoli 2042-es számú”, volt szovjet hadifogoly élettörténetének főbb eseményeiről. „Gyengébb emberek” ilyen irányú művei csupa jajgatással, panaszkodással vannak tele. Egy volt jutasi a tehetetlenséget, az ostobaságot látja meg és nevet a primitív embereken és a körülményeken. Nyilván így könnyebben és gyorsabban telt el a hadifogság és az éhezést is ki lehetett bírni.

Másik könyve munkasikereiről szól. Fogásból hazatérve jó fellépése, határozottsága, akaratereje, udvarias magatartása következtében azonnal felveszik; gyors ütemben előlép, egy állami gazdaságból először a

megyei állami gazdaságok trösztjébe, majd az államigazdaságok és erdők minisztériumába kerül! Számos szakmai továbbképzésre küldik, mint agronómust. Több külföldi tanulmányúton vesz részt, amelyekről értékes beszámolókat készít. Munkáját rengeteg dicséret, pénzjutalom, főhatósági, miniszteri és kormánykitüntetés formájában értékelték. Utolsó beszélgetésünk során megjegyezte: „Nem tett mást, csak amit Jutason tanult...”

A harmadik könyv szerzője is pánccélos osztályomban végzett, egyik legjobb hallgatóm volt. Katonai rangja tekintetében le is körözött engem. A hadtudományok doktora lett, könyvét a kandidátusi fokozat elnyerése céljából írta és ezredesi rendfokozattal ment nyugállományba. Könyve első oldalán nekem mond köszönetet, mert ’43-44-ben én tanítottam, nem csak a katonai tudományokra, hanem matematikára, tereptanra is, többek között. Könyvében összefoglalja kutatási eredményeit a Szovjetunióban végzett főiskola után. Egyik művét a hazai főiskolán tankönyvként, illetve forrásként használták. „Könnyű volt katonának lenni Jutas után...” – mondotta. Könyvét tűzér évfolyamtársaimmal együtt áttanulmányoztuk, elemeztük. Elismertük alapos munkáját, értékes megállapításait.

2003-ban nagy élmény volt, amikor a szentendrei tiszthelyettes-képző iskola felvehette újra Kinizsi Pál nevét; egy szép emlékoszlopot állítottak ott fel, hirdette Jutas jelmondatát: *ERŐS AKARAT MINDEN AKADÁLYT LEGYŐZ!* Bent az épületben kiállítás rendeztek régi fényképekkel, tankönyvekkel, emlékekkel. Akkor még nagyon sok egykori hallgató volt jelen, beszélgettem volt tanítványaimmal, akik közül sokan jelentős eredményeket értek el; bányamérnök, agronómus, műszaki vezető, eredményes vállalkozók, jólmenő iparosok lettek és valamennyien a régi iskola régi szép emlékeire gondoltak vissza. Minden elért sikerük a civil életben kétszeres erőfeszítést jelentett, mert sok helyen próbálták őket lefelé nyomni, de szorgalmuk, tudásuk, munkaszeretetük, példás családi életük felfelé vitte őket. Persze sokan nem akartak „magasra emelkedni”, tették otthoni munkájukat, nevelték, tanították gyermekeiket és valamennyien derűsen, sok szeretettel emlékeztek vissza fiatal éveikre a Rab Mária-forrás közelében, ott a Bakony lábainál. „Kemény világ volt, de megérte” – mondogatták. Egész egyéniségük megváltozott...

2006-ban ősszel részt vettem a Buda-

A jutasi Kinizsi Pál Tiszthelyettesképző Iskola épülete – ma a megyei levéltár

pesti Hadkiegészítő Parancsnokságon egy ünnepségen, amelyet nyugállományú tisztetek részére rendeztek. Rengetegen voltak, a hatalmas díszterem színültig megtelt. A kezdésig még volt jó néhány perc, a közönség – mint egykori katonákból álló – pontos volt és egymás közt beszélgettek. Persze főleg régi csapattörténetekről. A mögöttem levő sorban két hatvan év körüli nyugdíjas katonatiszt beszélgetett régi emlékeikről. Az egyik elmesélte, hogy 20-30 évvel ezelőtt, mint ifjú, frissen avatott hadnagy, a „sereghez” került és naponta újabb és újabb problémákat kellett megoldania. Volt, amelyiknél nem tudta biztosan, hogy kell szabályszerűen intézkednie. Elbeszélte, hogy alegységénél szolgált még egy-két volt jutasi tiszthelyettes, akkor már tiszté előléptetve. Ők azonnal nagy készséggel, jó tanácsokkal segítettek munkájában. Szomszédja ráerősített, hogy ő ugyanígy járt, rengeteg jó tanácsot, megoldási javaslatot kapott az ő alegységénél szolgáló volt egykori jutasi tiszthelyestestől.

Ekkor megkezdődött az ünnepség, Himnusz, beszédek, kitüntetések, előléptetések átadása, s közben óvatosan megnéztem a mögöttem ülőket. Befejezés után siettem ki a büfébe és „leszólítottam” a két urat; elmondtam, hogy valaha az általuk említett intézményben voltam oktatótiszt és boldog örömmel hallgattam, amiről egymás közt beszélgettek. Tudom, mondtam, nem illik

mások beszélgetésébe belehallgatni, de jelen esetben minden szót hallottam, az előtük lévő sorból. Barátságosan koccintottunk egymással és elmeséltem, hogy 65 évvel ezelőtt, mint ifjú hadnagy, ugyanígy jártam – ők akkor még nem is éltek –, de nekünk is a jutasiakat ajánlották, mint segítségforrást. Nagy barátsággal váltam el beszélgetőpartnereimtől, de ez a kis epizód mélyen megmaradt bennem.

Legutolsó jutasi élményem 2010. május 27-én volt, méghozzá a helyszínen, a volt jutasi főépületben, a Veszprém Megyei Levéltár szépen felújított épületében, ahol féltő gonddal őrzik a jutasi emlékeket. A földszinti hosszú folyosón képek tömege idézi az emlékeinket. Itt bemutatásra került a téma lelkes művelőjének, *dr. Földesi Ferencnek*: *ERŐS HIT- ERŐS AKARAT* című könyve, amely nagy elhivatottsággal mutatja be szeretett iskolánk történetét a kezdetektől a végéig. A nagy díszterem itt is zsúfolásig megtelt.

Befejezésül idézem a levéltár ünnepélyes átadásakor mondott beszédének utolsó mondatait:

„A jutasi altisztek – kikerülve a csapatokhoz – olyan katonai stílust teremtettek és képviseltek, amely méltán tette európai hírűvé az altisztképzőben folyó kiképzést és nevelést. Keményen megkövetelték a rend és a fegyelem betartását, de ez sokszor életet is mentett, a különböző had-

Tóth Zsuzsanna Sára ÉG A GYERTYA!

Minden ember égő gyertya:
van, ki magáért világít,
nem nézi, hogy hol a másik:
az, ki csonkjáig elég,
s csak dolgozik másokért.
Kinek bár magasra csap lángja,
korom nem marad utána.
Nem mered feketén a kanóc,
s gyöngyvirággá dermedt faggyú
hirdeti: Valóban égő gyertya volt.

színtereken... Kötelességtudat, fegyelem a munkavégzésben, pontosság és megbízhatóság, amit a szigorú falak között tanultak a növendékek. Ezek azok az erények, amelyek kapcsolatot jelenthetnek a Jutasi Altisztképző Intézet és a Levéltár szellemisége között. Ugyanakkor e közel 80 éves épület felújítása jelenti a hagyományok tiszteletét, a múlt emlékeinek a megőrzését is. Úgy érzem, hogy Jutas eszmevilága töretlenül folytatódik...

GONDOLATOK A KATONAJELLEMÉRŐL

FÖLDESI FERENC

A Honvéd Vezérkarnak az altiszti kérdés megoldásával foglalkozó egyik 1919-ben készült tanulmányában az altiszt szerepét a következő hasonlattal jellemezték: „Ha a hadsereget az emberi testhez hasonlítjuk és az agy szerepét a tisztikarnak, a test szerepét a legénységnek juttatjuk, akkor az altisztre az idegrendszer fontos hivatásának betöltése hárul, hogy az agynak minden akaratát a test legkisebb részecskéjébe átültesse és a test minden érzését, a testet ért belső és külső behatásokat az aggyal közölje”.

Az altiszttel szemben a követelmények azóta megnövekedtek, a hadsereg már nem elégedett meg a „derék altiszt” sémával: vezetőnek, kiképzőnek és nevelőnek kellett lennie, mindezek mellett és ezek révén biztosítania kellett a társadalom megbecsülését is. Milyen tulajdonságokkal rendelkezzen az altiszt? A Honvéd Altiszti Folyóiratban így ír erről Szabó Sándor tizedes: „Legyen

erős lelkű. A leghevesebb rázkódtatások közepette se veszítse el lelkierejét; válságos pillanatokban és helyzetekben önuralmát tartsa meg, hogy biztosítva legyen az értelem mű-

Jutasi altisztek

ködése; tettereje erélyesen nyilvánuljon meg.”

Szigorú szempontok szerint választották ki az iskola nevelőtestületét is. Az oktatótisztok létszámát, névszerinti, iskolához való beosztását a honvédség főparancsnoka

javaslatára alapján a honvédelmi miniszter határozta meg. „Tekintettel arra, hogy a növendékek oly korban jutnak az intézetbe, midőn a példányújítás egészen különösen mély hatással van, továbbá arra, hogy a növendékek abból a néprétegből származnak, kiknek mondatni nyelvén kell tudni beszélni, a tanári változások alkalmával súly helyezendő a tanár fellépésére, várható átadóképességére, jóakarátú, durvaságmentes, szigorú egyéniségére” – olvassuk ugyanitt.

Az oktatókkal szembeni követelmények

Az altisztképző nevelési eszköze, elve a példaadás volt. Az iskolában minden szintű parancsnoktól, oktatótól szigorúan megkövetelték a pontosságot, a precizitást s legfőképpen a személyes példamutatást, amely a nevelés legfontosabb eleme. Ezzel igyekez-

tek befolyásolni a hallgatók magaviseletét, megszerezni bizalmukat, ragaszkodásukat. „Rideg szigorúság eredményre nem vezet” – olvasható az intézet Szervi határozványában és Szolgálati utasításában. Ugyanitt az eredményes oktatás érdekében követelményeket is megfogalmaztak. Ezek:

- *türelem (a hallgatókkal szemben)*: mert e nélkül eredményt elérni nem lehet. A fellobbanó heveskedés igazságtalanságokhoz vezet
- *nyugodtság, határozottság*: ez az erény növeli a tiszt (tanár) személyes befolyásának hatalmát valamennyi hallgatóra
- *önuralom*: ebben nyilvánul meg a magasabb fokú értelmi és lelki műveltség, mely a tiszt (tanár) hatásos befolyását a hallgatóra biztosítja
- *igazságosság*: ez legyen a hallgatókkal szembeni követelménytámasztás, a bánásmód és a hallgatók megítélésének alapja
- *pontosság*: amit nemcsak a hallgatókkal, hanem a tiszt (tanár) magával szemben is gyakoroltasson

Az iskolában tanító oktatóknak kezdetben nem volt pedagógiai képzésük, de kiváló tisztak voltak. Átadták harctéri tapasztalataikat, példamutató viselkedésükkel, magatartásukkal nevelték, oktatták az ifjakat. Pedagógiai képzésük hiányát többségük lelkiismeretes munkával ellensúlyozta, és eleget tett annak az iskolaparancsnoki intelemnek, miszerint: „(...) tévúton van az a tanár, ki hivatását kimerítve látja abban, hogy tanóráit megtartja és ezzel munkáját befejezte. A tanár hivatása két részből áll: oktatás és nevelés”. Ennek szellemében elvárták az oktatóktól, hogy hivatásuk ne csak óraadásból álljon, hanem ismerjék meg növendéküket, éljenek velük együtt, formálják jellemüket.

A parancsnokokkal szemben támasztott követelményről Markóczy János így ír: „A parancsnok és oktató nemcsak „KATONA”, hanem „EMBER” is legyen. Ennek alapfeltevéle: kérlelhetetlen erős akarat az egyik oldalon, emberismeret, megértés a másik oldalon”.

Az iskola képzési - nevelési célkitűzései

Az altisztképző nevelő oktatási célkitűzései szintén az intézet Szolgálati utasításában fogalmazódtak meg. Összefoglalva: „A nevelő-oktatás olyan jellembeli tulajdonságok-

Hajmáskéri gyakorlat szünetében

nak, erkölcsi érzésnek és testi kiválóságnak legyen szülője, amely mindenkinek dízére válik és a férfi értékét megalapozza”.

– *erkölcsi nevelés*: az önként jelentkezett növendékeket jellemében, erkölcsben és testben olyanná kell nevelni, hogy azok jövő hivatásuk becsületes, áldozatkész el látása mellett hazánk vallásos, keresztény, hazaszerető polgárai legyenek

– *katonai nevelés*: a fenti célok szolgálatában a növendéket a szükséges általános műveltség megadása mellett katonai szakképzettségre és olyan szellemi önállóságra nevelni, mellyel jövő hivatásuknak közmegelegedésre meg tudnak felelni

– *testi nevelés*: az erkölcsi-szellemi és a testi nevelésnek karöltve kell járni, mert csak ép testű és az ezzel együtt járó katonai ügyességnek birtokában lévő növendékekből lehetnek az arcvonal előtt biztos fellépésű, a legénység tanítására és nevelésére alkalmas altisztek

Az altiszttel szemben támasztott követelmények

A „csapataltisztikarral” szemben támasztott követelményeket a honvédelmi miniszter a következőképpen határozta meg: „A csapataltisztikar az a testület, amelyben minden csapattiszt úgy a béke csapatszolgálat minden vonatkozásában, mintkülönösen háborúban egyik legszámottevőbb támaszát ne csak keresse, de meg is találja – a legnehezebb viszonyok között is. E testület bizo-

nyos fokú általános szellemi alapok mellett reális erkölcsi értékeknek, magyaros becsületességgel párosult izzó hazaszeretettel, katonás szerénységnek, istenfélelemnek és emberismeretnek, valamint általános – a löfegyvernek sajátosságait felölelő tudás mellett a saját fegyvernem oly mérvű gyakorlati ismeretének kell jellemeznie, amely e testület minden egyes tagját megbízhatóan képesíti saját fegyvernemén belül az alantós tiszt kötelmeinek rövidebb tartamú, teljes értékű, önálló ellátására.”

A tisztikar és legénység közötti kapcsolatról vitéz Markóczy János így ír a Kiképzési segédletben: „A tisztikar elgondolásainak, parancsainak érvényrejuttatása a legénység-nél, különösen akkor, amikor a tiszt nincs jelen. Az altiszt fegyvelmező ereje óriási, ha helyesen kezeli a legénységet. Egy jó altiszt sok mindent tapasztalhat a legénység lelki életéből, amiről a tisztnek nem lehet tudomása, és amit kiválóan értékesíthet. Viszont a tiszt is becsülje meg altisztjét, és ennek adja jelét is a legénység előtt. Elvárando, hogy az altiszt kar társadalmilag is egy egységet alkosson. (...)Érintkezésben az altiszt tanúsítsa azt a rátartiságot, mellyel hivatása tekintélyéhez tartozik, de óvakodjék a gögtől. Büszke lehetsz honvéd altiszt a hazafias társadalom kialakítására gyakorolt fontos szerepedre. Becsüld meg az étellel nehezen küzdő polgártársaidat is, hogy ők viszont becsülhessenek Téged!”

Mindezekre Káplán György jutasi oktatótiszt így emlékszik vissza: „Jutason az alapvető célkitűzés az volt, hogy jól képez-

zük ki a tisztek helyetteseit, akik összekötő kapocsként szerepeltek a tisztek és a legénység között. Markóczy vezérőrnagy mint parancsnok, szigorúan meg is követelte és be is tartatta ezeket az irányelveket. Mindenre kiterjedt a figyelme, a beosztottakról, a növendékekről, a legénységről való hallatlan gondoskodásról, de ugyanakkor vasfegyelmet követelt. Az altiszteknek békében a belszolgálat irányítása és az újoncképzésben való aktív részvétel volt a fő feladatuk. Rendelkezniük kellett általános műveltséggel, erős akaratú, ugyanakkor határozottan és tisztelettudónak kellett lenniük. A kitolás, a káromkodás tilos volt.”

Az erkölcsi nevelésnek is nagy jelentőséget tulajdonítottak. Erről így ír Markóczy vezérőrnagy az említett könyvében: „Ne akarjunk tehát erkölcsöket csak nevelni, hanem teremtsünk a csapattestben – illetve a ránk bízott alakulatban – azt a megfelelő talajt, melyben az erkölcsök természetesen, észrevétlenül, tudat alatt fejlődhetnek. Harcosnak születik az ember ősi ösztöneivel: katonává a beléje nevelt erkölcsi tényezők teszik. Az az igazi, erkölcsileg erős ember és katona, aki a rászabott feladatokat ellenőrzés nélkül és tökéletesen végrehajtja.”

A Jutason folyó képzés és nevelés ezeknek a szempontoknak tökéletesen megfelelt. Mi hatotta át a „Jutasiakat”? Elsősorban is a mélységes hazafiság. Másodsorban rendkívül kemény katonai fegyelem, és ezt megkövetelték a közlegénytől is. De e mögött az igen szigorú fegyelem mögött volt egy atyás szeretet.

„Ezek a tiszthelyettesek a fronton inkább meghaltak, de egyetlen egy katonájukat sem hagyták ott. Képesek voltak kimászni a lövészárokból sebesült társaikért. A magyar baka öbennük látta az apját” – írta Szalai Anikó az *Egy élet regénye* című, a jutasi tiszthelyetteseket bemutató munkájában.

Veszprémi TC és Jutasi Altisztképző focimeccs a Vasas pályán

Ünnepségek a Rab Máriánál

Nagyboldogasszony napján, verőfényesen ragyogó napsütéses délelőttön a Rab Máriánál tartott tábori misén vettek részt a jutasi m. kir. Kinizsi Pál honvéd csapat-altisztképző iskola tisztkara, élén vitéz Markóczy János ezredessel, növendékei és a környék polgári lakossága.

Rab Mária szobra a sziklauregéből néz reánk, a kis pataknak olyan finoman halk a csobogása, mintha abból a szép eziút serlegből csörgedezne, amely a forrás felett áll – szimbolizálva a magyar katonaszíveknek, melyekből a mise alatt harmónium kísérete mellett a legszebb egyházi ének száll az égre. Boldogasszony Anyánk... ne feledkezzél meg szegény magyarokról.

Az iskola tisztkara, növendékei s a polgári lakosság éneke összecseng, a természet öln közelebb érezzük magunkat a Mindenhatóhoz.

Mise után Németh József tábori lelkész felolvasta a kegyhely hiteltörvényt. Megilletődve hallgattuk, hogy a jutasi Kinizsi Pál-honvédsapat altisztképző iskola parancsnoka, vitéz Markóczy János ezredes és növendékei, egy, már szinte legendászerű eseményben Mária csodatévő segítségét látva, mely tiszteletüket kifejezésre juttatta azáltal, hogy a kis kegyhelyet a mai méltó és áhítatkeltő alakjában megépítették és környékét megszentelték.

Az emlékbeszéd felolvasása után az intézet növendékei nevében Foltin János önéletrajz mondott megkapóan szép és figyelemreméltó beszédet. Köszönetet mondott Isten szívében egy áhítat az oltár előtt a Magyarok Istenének s azoknak, akik a magyar katona szívébe a

hazaszeretet mellett hitet is ültettek: tanáraiknak s elsősorban vitéz Markóczy János ezredesnek. Az iskola jelszava: Erős akarat minden akadályt legyőz – Erős akarat erős hitből fakad.

Ma újra harcol a magyar nemzet. A mai magyar katona méltó akar lenni őseivel s az iskola jelszavához s nem lehet hűtellen a Szűz Máriás magyar lobogóhoz. A magyarok Istene győzelemhez segít bennünket, mert: Erős akarat minden akadályt legyőz, – Erős akarat erős hitből fakad... A Hímnusz eléneklése után egy felejthetetlenül szép ünnep emlékével tért haza mindenki.

Hogy milyen nagy vonzóereje van Rab Mária kegyhelynek, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a százakra menő ünnepelő közönség, akik szerencsések lehettek f. hó 8-án, Kis Boldogasszony napján viszontlátni Rab Máriánál az újra feldiszitett oltárt s újra részeseit az ott tartott szentmise kegyelmében.

Mise után meghatóan kedves aktus folyt le az oltár s Rab Mária szobra előtt: itt keresztelte meg Németh József tábori lelkész Nagy Ferenc százados és neje újszülött leánygyermekét, a kis Emese Máriát. A keresztiszülők Palócz György százados és neje voltak.

Vitéz Markóczy János ezredes a boldog szülőket Rab Mária kegyhely és a serleg alapító okmányával ajándékozta meg és bejelentette, hogy a kis Emese Mária nevére a serlegbe véseti. A forrásból merített s az alapító serlegben tartott víz hullott malasztként a kis leányka fejére.

Benedek Viktorné.

LEVELET HOZ A TÁBORI POSTA

1943. JANUÁR 19. KEDD – SOPRONI HÍRLAP

„A 7. TÜ. EZRED EGYIK ISMERETLEN KATONÁJÁNAK” LEVELE KÉT DIÁKLÁNYHOZ

Kedves kis Húgaim!

Valahol Oroszországban jubileumot ülök, 50. leveletek kézhezvételének jubileumát. Szeptember 6-án kelt az a lap, amelyen ígéretet tetettek, hogy hűséges kis hűgai lesztek egy ismeretlen honvéd testvéreteknek és szorgalmasan fogtok írni. Ez a lap egy messze keleten őrt álló honvéd kezébe – az én kezembe – került, aki válaszolt rá. Négy hónap elteltével 50 levelet és lapot vett kézhez az „ismeretlen honvéd”. Ildikó és Vilma két leánynevű, sem több sem kevesebb. Nekem azonban, az otthonától több ezer kilométer távolságban harcoló honvédnek ez a két név napsugarat és derűt jelentett; itt a suhogó repülő bombák, a sivító gránátok, síró légi aknák, kelepelő

A tartalékos zászlós

géppuskák, bujkáló partizán géppisztolyok – egyszóval a lépten-nyomon leselkedő halál árnyékában felüdülést, a hosszúra nyúló keleti esték unalmában szórakozást, az orosz télben hazai meleget, egy kis „haza utazást”. Mert a nevetek felett írt sorok elhozták ide a harctérre két tiszta napsugár lelkű fiatal lány diákos derűjét, pajkos vidámságát, ötletes humorát, de elhozták két, a tudományért harcoló, vizsgákra készülő diáklány küzdelmeinek lehetét, a vizsgák előtti és alatti feszült lelkiállapot izalmát és elhozták minden harcoló magyart testvérré fogadó szere-

Kiscsókással

tetek és aggodástok melegét. Engemet pedig egy-egy félórára kiemelték abból a katonaruhából, amelyet március közepe óta hordok, a drótakadályok közül, amelyeknél már csak hason csúszva lehet haladni, a fáradalmakból, a mindenre elszántság, a halállal sem törődő dacos helytállni akarás feszült lelkiállapotából az emlékezés minden rosszat feledtető bűvös világába! Kacagni kellett, amíg az ötletes lapokat olvastam, vagy a sorok és szavak összehozása céljából forgattam, kacagni kellett addig is, amíg a sorokat róttam, hogy soraitokra kellőképpen megfeleljek. Kacagtam, de a sorok közt éreztem a szeretetet és aggodást, amely a veszélyek között élő magyar honvéd testvérnek szólt. S el tudjátok képzelni, hogy milyen kincs itt a kacagás és a nevetés? Az a kacagás, amely mögött az otthon, és a fiatalság derűje rejtőzködik, s az a feledés, amelyben a küzdelmes, boldog diákkor felidézése szorítja ki a jelen sors küzdelmének képeit?

Ha ezt megértitek, akkor megértitek azt is, hogy az a két szó, amellyel soraimat zárni szoktam: „szeretettel ölel”, mit jelent. Nem képletes, de valódi ölelést, olyan ölelést, amelylyel egy, a modern háború összes borzalmas fegyvereinek kereszttüzeiben harcoló, halált osztó és halálos veszélyben élő névtelen magyar honvéd öleli keblére az ezer kilométeres távolában a valóságnál is élénkebben és határozottabb formában kirajzolódó otthon képét. Olyan ölelést, amelyben a testnélkülivé vált, a harcokban és az önmegtartóztatás tüzeiben megtisztult férfi lélek öleli magához a személytelenség fensőbbiségében lebegő „nő” fogalmát. Olyan ölelés, amelyben a szeretet és hála karjai nyúlnak át az ezer kilométerek távolságán keresztül két szösze kis diáklány felé. Olyan ölelést, amellyel a koporsó árnyékában járó ember öleli magához elmúlt ifjúságát. Az őrt álló ismeretlen magyar honvéd ölelését, aki megköszöni azt, amit két ismeretlen magyar diáklány 50 levélben és lapban ajándékozott neki.

Mégis, sokkal többet szeretne jelenteni: minden harcoló magyar honvéd ölelését, hála- és szeretetét minden magyar lány felé, kik imádkoztak értünk, akiknek könnyörgése minden reggel és este ostromolja a Mindenség Urát az életünkért, győzelmünkért, dicsőséges hazatértünkért, akiknek puha párnái fölött az éjszaka álmaiban megjelenik egy eddig soha nem létező mesebeli hősnek a képe, igen, egy mesebeli hősnek a képe, mert mi minden akarásunk ellenére is sokkal

Bemérőtisztként

gyarlóbbak vagyunk, de ne feledjétek ti összes álmodó magyar lányok, hogyha a keleti magyar háború egyszerű magyar vitézei hazáérkeznek s a testvéri ölelések hitvesi öleléssé változnak, a ti álmaitokból megszülethetik a világ legcsodálatosabb katonája: a jövő leventéiből lett új magyar honvéd.

Ildikó és Vilma

Szorgalmasan levelező kis hűgaim, küldjétek csak továbbra is kedves soraitokat nekünk a frontra, mert bizony nagyon sokszor az a néhány hazai sor az egyetlen, ami a mi itteni világunkat összeköti azzal a világgal, amelyben Ti éltek, amelyből mi eljöttünk és amelybe, hogy valaha visszatérhetünk-e, azt csak a Mindenható tudja.

Szeretettel ölel bátyátok:
Miklós

Tábori posta 217/62. 1943 január 6-án.

„BÁTYÁNKKÁ FOGADTUNK: ILDIKÓ ÉS VILMA”

DR. RÁCZ MIKLÓSNÉ

A történetünk 1942-ben kezdődött. Nagy családdal – heten voltunk testvérek – Újvidéken éltünk – a mai Novi Sadban – a háború végéig. (A „hideg napokat” itt éltük át.) Nővérem, *Ilona* névnapját augusztus 18-án ünnepeltük barátainkkal. Egyik barátnóm, *Cserki Éva* Sopronba járt a mezőgazdasági középiskolába, ő hozta a hírt, hogy egy ottani napilapban, a *Soproni Hírlapban* arra kérik a honlányokat, hogy írjanak a frontra, mert a magyar katonák kint nagyon várják az itthoni híreket.

Radicsevics Ildikóval, a legjobb barátnőmmel elhatároztuk, hogy ha felmegyünk Szegedre az egyetemre, akkor majd mi is írunk ki a frontra közösen, és bátyáinkká fogadunk egy katonát. Egy pengőért 100 db zöld – vagy rózsaszínű? – levelezőlapot lehetett venni. Szeptember végén írtuk meg az első lapot, amelyre körülbelül ez került:

„Kedves Bátyánk! Szeretnénk veled levelezni és bátyáinkká fogadni! Ildikó és Vilma”. A címzett: „Az ismeretlen katonának”. Naponta írtunk egyet és feladtuk. Sokáig kellett várni az első válasza. Novemberben kezdtek jönni a levelek tömegesen az „ismeretlen katonáktól” – megszámlálni se

Vilma

tudtuk. Szétválogattuk a leveleket a rangfokozatok szerint: honvéd, őrzővezető, tizedes, szakaszvezető, őrmester, zászlós, hadnagy

és főhadnagy – és mindegyikből választottunk egyet-egyét. A többieknek pedig megírtuk, hogy sajnós velük már nem tudunk levelezni. Így tettük ezt Miklóssal is, aki a zászlósok között volt. Hanem ő – mint később elmesélte – akkor arra gondolt, hogy mi úgyse tudjuk számon tartani kinek mit írtunk, így rendületlenül folytatta a levelezést.

Attól a naptól kezdve minden kémia órán írtunk egy lapot. Vidáman írtunk, célunk az volt, hogy szórakoztassuk a „bátyánkat”. Mindig kitaláltunk valamit. Például karácsonyra az egyik lapot teleragasztottuk képekkel: sonka, mákos bejgli, csokoládé, gyümölcs, torta – egyszóval minden jót küldtünk a „csomagban”. Vagy körbe-körbe írtunk, hogy csak forgatva lehetett elolvasni. Vagy egyszerre két lapot írtunk, egyiket én, a másikat *Ildi*, s a kettőt össze kellett olvasni. *Miklós* bátyánk vette a lapot, ő is vidáman válaszolt. Szórakoztunk és így szórakoztatunk. 19 évesek voltunk. Egyszer csak megszaktak a frontról jövő levelek. Nagyon el voltunk keseredve. Ekkor jött a mellékelt levél. Később, évek múlva derült ki, hogy borzalmas volt az a három hét. Nem tudott írni sem. Ez után már kicsit komolyabbá vált a levelezésünk.

A BETELJESÜLT ÁLOM

RÁCZ KATALIN

Édesapám levelével egy családi ereklyét táruunk az olvasó elé – szüleim megismerkedésének történetét. A II. világháború vérzivatarra kellett, hogy a 18 éves újvidéki egyetemista lány és a távoli orosz fronton tartalékos tisztként szolgáló fiatal 29 éves veszprémi ügyvéd történetét a Soproni Hírlap honleányoknak szóló felhívása elindítsa, és a táborigazgató közvetítse.

Mit is kívánt a front közelében álmodozó

Egy nyári nap Újvidéken, 1943

katonára? „De ne feledjétek ti összes álmodó magyar lányok, hogyha a keleti magyar háború egyszerű magyar vitézei hazaérkeznek s a testvéri ölelések hitvesi öleléssé változnak, a ti álmaitokból megszülethetik a világ legcsodálatosabb katonája: a jövő leventéiből lett új magyar honvéd”.

Apukám beteljesítette az álmát, a háború után felkutatta és feleségül vette édesanyámat és 52 évig tartó szeretetteljes házasságukból öt gyerek, 13 unoka, és 7 dédunoka származott. Honvéd egyikünkben sem lett, de mindkét szülőmnek megadatott a hosszú élet és a méltóságteljes halál kegyelme. Anyukám két héttel ezelőtt, 87 éves korában, március 12-én csendesen elaludt, két nappal édesapám 98. születésnapja után és hárommal a halála 13. évfordulója előtt. Anyukám legutolsó írása ez a kis visszaemlékezés, amelyet sietve írt és a kórházba menetele előtti reggel még szóban kiegészített.

Nem érthette meg a megjelenését, de bizonyos, hogy most már apuval újra együtt, megértőn és segítve tekintenek ránc az Örök Hazából. Istennek legyen hála hosszú, küzdelmes életükért, kegyelmes halálukért, szép emlékezetükért. Égi Édesanyánk, szeretetlángod kegyelmi hatását áraszd ránc és az egész emberiségre. Ámen.

Brusznyai-díj átadásán, 1997

ELŐSZÓ APÁM NAPLÓJÁHOZ

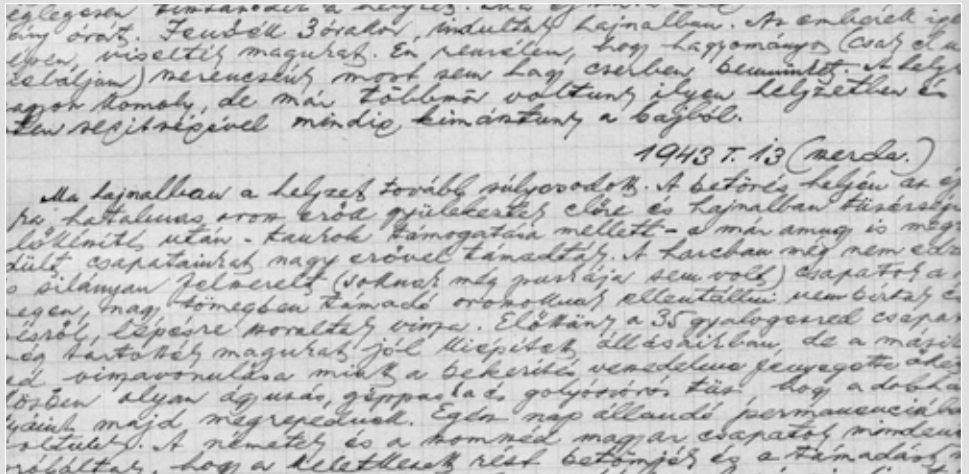
ANGYAL LÁSZLÓNÉ HŐBE ILDIKÓ

„Hol vannak a katonák
Kik harcoltak sok éven át.
Hova tűnt sok sírkereszt
Még a szél is sírni kezd.
Hova tűnt a sírkereszt?
Szívünk meg nem érti ezt.
Mondjátok, miért van így,
Mondjátok, miért van így?”

Búgó hangon énekelte e dalt éveken át egy felejthetetlen énekesnő és vele együtt egy fél világ.

1942-ben kétszázezer magyar katonát küldtek a keleti frontra, ahol téli felszerelés, ruha, megfelelő fegyver és lélelem nélkül dacolta a 2. magyar hadsereg a kegyetlen téllal. A szovjet támadás elkerülhetetlen volt. A katonák zöme nagycsaládos, sok a nemzetiségi, világos volt, hogy a háború számukra csak vereséggel végződhet. Így is történt. A magyar hadsereg minden második katonája hősi halált halt a doni jégmezőkön. Hogy mi történt azokkal, akik hazajöttek? Megaláztatás, a munkanélkültség réme, elhurcoltatás, megfenyegetés várt rájuk. Fasiszta kormány fasiszta hadseregének titulálták őket azok, akik csak mesekönyvből ismerték a háború borzalmát. Beszélni a történekről nem lehetett, súlyos megtorlás járt érte. Nem is tudtunk semmit a háborúról, csak azt, hogy ott nagyon hideg volt.

Az élet-halál harcban együtt küzdők elzárkóztak egymástól, itthon már nem merték megkeresni bajtársaikat. Fagyos némaság vette körül a visszatért hősöket, az elesetteket nem siratta el az ország. Azóta is temetetlenek a holtak a szívekben, és hatvannyolc

Részlet a kézzel írt naplóból

év után sincs emberi méltósággal kezelve a mintegy százezer magyar halála.

Az utóbbi évtizedekben civil szervezetek és hozzátartozók próbálnak méltó emléket állítani elesett fiaiknak, de az igazi nemzeti gyász várat magára.

A 2. magyar hadsereg 7. gépkocsizó géppuskás százada viszonylag kevés emberveszteséggel tért haza, parancsnokuk, édesapám, Hőbe Lajos vezetésével. Végigolvastva napról napra írt feljegyzéseit, egy nagyon fegyelmzett, katonáit szerető parancsnok képe rajzolódik ki, aki emberfeletti erővel igyekszik katonai feladatát végrehajtani, és végül hazavezetni elgyötört bajtársait.. 1942. április 29-től 1943. május 2-ig írt naplója hűen tükrözi a háború minden napját, az eseményeket tárgyilagosan

veti papírra. Megismerhetjük belőle századának katonáit, akik főleg Veszprém megyéből kerültek ki. A napló elolvasása után hosszú ideig kerestem katonatársait, túlélő családtagjaikat. Tisztársainak gyermekeit megtaláltam, és találkoztam három túlélő katonával. Közülük ma már csak vitéz Káplán Gyuri bácsi él. Sajnos a napló édesapám halála után sok évvel került elő, így a nagyszerű apa képe egy kiváló katonáéval egészült ki. Hazaszeretete és családja iránt érzett felelőssége méltó példa a számomra.

Emlékezzünk meg a borzalmakról, és tisztelegjünk a doni háború minden hőse előtt a háborús napló egy részletével!

RÉSZLETEK HŐBE LAJOS HÁBORÚS NAPLÓJÁBÓL

Január 13.

Ma hajnalban a helyzet tovább súlyosbodott. A betörés helyén az éjszaka hatalmas orosz erők gyülekeztek előre, és hajnalban tüzérségi előkészítés után – tankok támogatása mellett már amúgy is megrendült csapatainkat nagy erővel támadták. A harcban még nem edzett és silányan felszerelt (soknak még géppuskájuk sem volt) csapatok a részegen, nagy tömegben támadó oroszoknak ellenállni nem bírtak, és lépésről lépésre szorultak vissza. Előttünk a 35. gyalogezred csapatai még tartották magukat jól kiépített állásaikban, de a másik ezred visszavonulása miatt a bekerítés veszedelme fenyegette őket. Közben olyan ágyúzás, géppuska- és golyószórós tűz, hogy dobhártyáink majd megrepednek. Egész nap állandó készenlétben voltunk.

Katonatársakkal

A németek és a szomszéd magyar csapatok mindent megpróbáltak, hogy a keletkezett rést betömjék, és a támadást megállítsák, de az óriási túlerővel nem bírtak. A rés mindig tágult, és az orosz a községünkhöz mindig

közelebb jött. Jenőék kimentek elébük a tegnapi jelzett felvételi állásba, de a fenntartásukra kevés a remény. Duci is itt van a szomszéd községben. Óriási a zenebona. Remeg a föld, már jól láthatók a gránátok robbanásai is. Semmiféle parancsot nem kapunk. Az egész parancsnokság együtt ül a távbeszélő mellett, és lesi a híreket. A tegnapi helyi jellegűnek ígérkező támadás mára hatalmas méreteket öltött, és több hadosztály területére terjed ki. A visszavonuló csapatok felrobbantják a hidakat, a felhalmozott készleteket felgyújtják, felrobbantják (élelem, lőszer és ruházat), óriási tüzek, hatalmas detonációk rázzák a földet. Közben jönnek a hírek, hogy a csapatok nem tudják tartani az orosz. Állandóan tért nyert a támadása. Ma este félkörben itt vannak már 8 km-re előttünk. Együtt ülünk a zürzavarban, és parancsra várunk. Este megérkezik a parancs,

Ajándék a század katonáitól

hogy az egész vonat induljon vissza az éjszaka folyamán, kissé délnek fordulva Krassnaja Afanasewka irányába. A vonat visszavonulását harcosszerűleg én fogom fedezni két géppuskás rajommal (a többi már előzőleg bevetették). Ez bizony igen kicsi erő. Ehhez még rendelnek alám egy hadnagy parancsnoksága alatt (Thaler) negyven fő tábori csendőrt. Ezeknek a zöme legalább jókötésű gyerekek látszik. A vonat felpakolt, és 12 órakor elhagyta a községet.

Január 13-tól:

Ezeket a részleteket már 14 nappal később írom emlékezetből.

Tűzharcban

A vonat elvonulása után Thaler komával és kb. nyolcvan emberrel egyedül maradtunk az óriási községben. Állandó őrszolgálatban és készenlétben voltunk. Egész éjszaka a távbeszélő előtt ültünk és vártuk a híreket, amelyek bizony minden órában reménytelenebbek és vigasztalanabbak voltak. Az orosz itt van nagyon közel. A csapataink már annyira megrendültek, hogy a támadást nem bírják tartani, és attól lehet félni, hogy a fegyvel teljesen felbomlik, pánik tör ki, és az egész katasztrófába fullad. Sajnos, amitől féltünk, bekövetkezett. Január 14-én már kora hajnalban borzasztó erővel lőtte és támadta az orosz a szomszéd községet. A csapatok nem bírták tartani, felbomlott a rend, és bizony a visszavonulás futássá vált. Mindenki ment hátra. Nagyon szomorú látvány volt, mert bizony a csapataink futottak. Sok reményem nekem sem lehetett a parányi erőmmel, de mindent megtettem, hogy a fejvesztett futást megállítsam. Az embereket összeszedtem és

rendeztem. Közben a hadosztály telefonja 11 órakor a következőket mondta be: „Ust-Murawljanka helyőrsége! Hőbe főhadnagy! Harcos erejével Gorki irányába vonuljon vissza, mert a bekerítés veszélye fenyegeti! Vége! Vonalat bontunk.” Az összeköttetés megszűnt. A hadosztály a védelmet feladta. A készletek felgyújtására, robbantására a parancsot kiadtam. Ezután, még parancs ellenére másfél óráig tartottam a községet, és fedeztem a rendetlenül futó, menekülő csapatok visszavonulását, 12 óra 30 perckor ezután rendben és fegyvelmezten vonultam vissza Gorki felé, amelyet délután 3 órakor értem el csapatommal. Itt azt a parancsot kaptam, hogy a visszaözoönló csapatokat szedjem össze, a község szegélyét szálljam meg, és az itt éjjelező csapatokat biztosítsam. De néhány menekülő magyar katona elfogása után bizony nem jött több ember. Másfelé szaladtak el. Ezekről megtudtuk, hogy az orosz állandóan jön előre, és az esti órákban már 2-3 km-re megközelített

Visszavonulás

bennünket nagyobb egységeivel. Bementem a parancsnokságra és Szabó László vezérőrnagy úrtól parancsot kértem. Ő mindenek előtt megölelt és megveregette a vállamat, megköszönte, hogy még a parancs vétele után is sokáig biztosítottam a visszavonuló csapatokat, és parancsot adott, hogy a községben lévő csapatokat az éjszaka folyamán biztosítsuk. Visszatértem kis egységemhez. Riadókézsültséget rendeltem el, és egy járőrt küldtem előre, nehogy a muszkáknak valami gyors egysége meglepjen bennünket, és az amúgy is lelkileg összetört csapatokat bekerítve elfogják. Este 8 óra volt, holdvilágos éjszaka, amikor az előreküldött járőr útvonalán tűzharcot hallottam. Riadót rendeltem el. Mindenki a kijelölt helyére sietett. A kocsisok befogták a lovakat és a község szegélyén a házak védelmében helyezkedtek el indulásra készen. A kiküldött járőr állandóan harcolva, lassan vonult vissza, a kijelölt útvonalon. Néhány perc múlva mi is megpillantottuk őket. Géppuskáink megnyitották a tüzet és alapos rést vágtak soraikban, de támadásuk ereje nem tört meg, jöttek tovább szétszóródva a terepen... Amikor a támadók erejét megállapítottam, azonnal jelentést küldtem a parancsnokságra, hogy a község szegélyét a kapott parancs szellemében tartom. Közben szabályszerű ütközet fejlődött ki. Minden irányból közeledtek felénk. Közben egy csoport oldalról úgy megközelített bennünket, hogy csak azt vetjük észre, hogy körül vagyunk véve. A velem levő harminc embernek kiadtam a parancsot a kézigránátok előkészítésére,

a kocsisoknak a visszavonulásra. Amikor a kézigránátokat előkészítettük, akkor láttam, hogy szegény Akkermann Nándor (hosszú ideig lovászom volt, románci ember) egy akna (mert közben aknavetőkkal és nehézpuskákkal, géppuskákkal és golyószórókkal is lőttek bennünket) telitalálatától elzuhant, a befogott lovak is összeestek a kocsiban. Közben állandóan hallottuk a támadó oroszok „hurrihurri” csatakiáltásait körös-körül... A géppuskásoknak kiadtam a parancsot, hogy a hátrább előkészített állásokba vonuljanak vissza, nehogy bekerítsék, és elfogják őket. Egy kis csapat élén a visszavonulásukat én fedeztem. Közben állandóan lőttek bennünket az oroszok, aknával, géppuskával, és golyószóróval. Még két pár lovat láttam összerogyini a kocsijaink közül, de lassan ők is visszavonultak. Körülöttem csendben, egy hangos jankiáltásokkal estek össze az embereim. Közben egy orosz egészen megközelítette az állásomat oldalról, mert előre figyeltem, és nem vettem észre. Aztán egy őrtűl detonációt hallottam a közvetlen közelemben. A vállamon éreztem egy ütést, és a nemezcizmámon, de azt is tisztán éreztem, hogy nem sebesültem meg. Közben teljesen elvesztettem érzékemet az idő iránt. Előttünk folyton növekedett az elesett oroszok hullája, de bizony közülünk is többen estek el. Szegény öreg Tarsoly ott kapott golyót a fejébe mellettem. Azonnal meghalt. Közben, amikor egy pillanatra elcsitult a csatazaj, láttam, hogy már csak néhány emberem van mellettem. A zöm elesett, megsebesült, vagy visszavonult, de ekkor bizony az oroszok már mögöttünk voltak. Ekkor kezdtem a házak árnyékába húzódom visszavonulni. Fogalmam sem volt a jelzettek kivül, hogy kik estek el, és mi van a többiekkel. Minden összeköttetésem megszakadt. Még néhány lövést adtam le, néhányszor még kézigránáttal vágtuk ki magunkat, amikor meghallottam egyik legkedvesebb emberem, a bakonysszentlászlói Eszlinger hangját: „Hála a

Hátramaradt roncsok

jó Istennek! Csak hogy megvan a főhadnagy úr! Már azt hittük, elesett vagy elfogták!” Itt már újra az embereim közé kerültem. Itt tudtam meg, hogy három pár ló, és három koci rakomány kivételével minden járművünk szerencsésen megmenekült. Csapatomból csupán tíz ember halt meg, vagy úgy tűnt el, a sebesülteinket hátrahozták, és kocsikon már útnak vannak a kötözőhelyek felé. Engem körültagogattak, és megállapították, hogy a vállamon kitépte a kézigránátszilánk a köpenyemet, de a cizmámat át nem ütötte, tehát Isten különös kegyelméből sértetlen vagyok.

AKIK A „TOTUS TUUS”-BÓL MA IS ERŐT MERÍTENEK TOLDI ÉVA

Elzbieta Modzelewska lengyel származású, de immár negyven éve Veszprém-ben él. Mikor **Karol Wojtylát**, mint krakkói bíborost 1978-ban Rómában a konklávé pápává választotta, az ismerősök megállították az utcán, s városzerte gratuláltak neki, mondván: Szent Péter új utódja lengyel származású, vagyis neki honfitársa. Elzbieta sok szép emléket, zarándoklatokon való találkozások máig visszasugárzó élményét őrzi szívében gyermek- és ifjúkorából **Karol Wojtyláról**, akit a világ **II. János Pál** pápaként ismert meg és zárt szívébe.

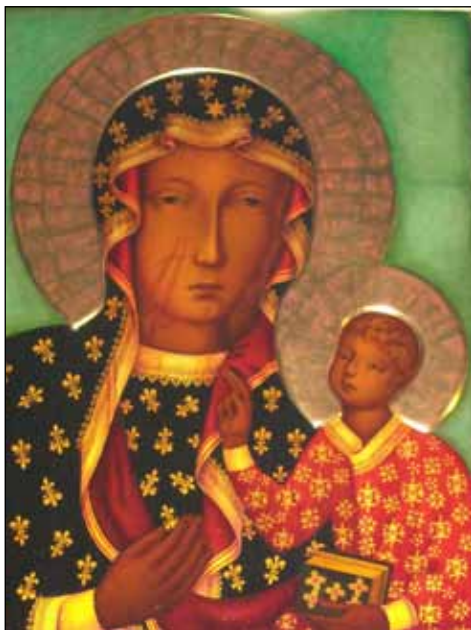
Kicsiny veszprémi otthonában hatalmas, gazdag, színes pápa-archívumot alakított ki az elmúlt évtizedekben, összegyűjtve és szorgalmasan rendszerezve azokat a pápára emlékeztető relikviákat, ereklyéket – pápai eseményekről készült videó- és magnókazetta valamint diákép-gyűjteményt, zarándokutakról hozott pápai zászlókat, szórólapokat, éneklapokat, imakönyveket, lepréselt apró emlékvirágok sokaságát –, amelyek számára alighanem veszprémiségében is a legbecsesebbek ma. Mert annak az embernek, annak a lengyel papnak, lelki embernek az emlékét idézik fel számára, akire sok millióan felnéztek, akit nemcsak katolikusok, nemcsak keresztények és nemcsak hívő emberek tiszteltek és példaként állt/áll előttük, s akire ő lengyelként még lángolóbb szívvel tud gondolni, mert hazafiassága, istenszeretete, Mária-tisztelete, teljes odaadottsága a Szűzanyának a „Totus tuus” jegyében példaképpé, kövendővé nőtt az ő életében is.

Elzbieta aktív munkás évei, színházi szervezői és tolmácsi szolgálata után kezdett hozzá, hogy a szeretve tisztelt lengyel pápa szellemiségét, színes egyéniségét felmutassa, közelebb hozza a szélesebb publikumhoz is, s nemrég immár a második pápáról szóló emlékelőadásra invitálhatta a közönséget, melyet felolvasószínpadi keretek között mutattak be a Veszprémi Petőfi Színházban „Élet-képek” címmel (előtte 2006-ban a Szentatya „Római triptichon” című verses elmélkedés-füzére alapján állított össze egy műsort).

Elzbiétát a Mária-tisztelő papról, érsek-

ről, bíborosról, majd pápáról faggattam, kértem, idézze fel ezzel kapcsolatos élményeit, emlékeit.

– Ha a múltba tekintek, és legelső élményeimet kutatom, leginkább a bensőséges zakopanei karácsonyok villannak fel Karol Wojtyla bíborosi korszakából a '60-as évek végéről. Rendszeresen kijártunk családommal a Szent Család-búcsúra, ahol mindig ő vezette a szertartást. Áhítattal hallgattuk,

A Jasna Góra-i Szűzanya (Czestochowa)

minden szavából áradt a mélységes Mária-tisztelet, a „Totus tuus” odaadottsága s az alázat Isten felé, a megbecsülés az emberek iránt.

– A pápa jelmondata és hálatal Mária-tisztelete visszavezethető gyermekkorára – erről később maga is vallott. Még tizenegy éves sem volt, mikor meghalt az édesanyja. Ekkor édesapja, hogy a kisfiú fel tudja dolgozni a tragédiát, egy Wadowicehez közeli zarándokhelyre, Kalwaria Zebrzydowska vitte el, ahol bizonyára már máskor is jártak, de ekkor kimondottan a lelki vigasz miatt érkeztek. A kegyhelyen Mária előtt megállva megfogta fia kezét az apa, s azt mondta neki: „Kisfiam, ezentúl Szűz Mária lesz a te édesanyád...”

(„Innen számíthatjuk Karol különleges kapcsolatát a Szűzanyával, és ez a kegyhely

későbbi zarándoklatainak is legkedvesebb célállomása lett. Később is, egyetemista korában, de papként, püspökként és bíborosként is ide jött a legfontosabb döntései előtt, itt keresett támaszt élete nehéz szakaszaiban. Évekkel később így írt: 'Észrevettem, hogy egyre gyakrabban kellett ide látogatnom, mert egyre több nehéz ügyem volt, és mily meglepő, ezek a nehéz ügyek sorra megoldódtak egy-egy ilyen zarándoklatom után'. Később, mint pápa így beszélt a Kalwaria kegyhelyről: 'Nem is tudom, hogyan köszönjem meg az isteni gondviselésnek, hogy még egyszer ide látogathattam. Láthatom e Szűzanya kegyhelyet és ezeket az ovsényeket. Milyen sokat jártam ide gyermek-, és ifjú koromban'.” – Részlet A. Bujak, M. Rożek Wojtyła című könyvéből – Wrocław 1997)

– Mikor a pápa ellen a szörnyű merénylet történt Rómában, a krakkói hegyi emberek, a gurálok összefogtak, s gyógyulásért könyörögve létrehoztak egy hatalmas fatimái szentélyt a városban lévő kicsiny fatimái kápolna helyén. Remekmű lett, szinte csipkét faragtak fából a szentély köré. S ott ma is őrzik azt a karosszéket, amelyben a Szentatya felgyógyulása után még lábadozva felszentelte a megépült kegyeszentélyt, s hálát mondott mindazoknak, akik áldozatot vállaltak érte munkájukkal, adományokkal, és megköszönte, hogy érte imádkoztak.

– A pápaválasztás tizedik évfordulóján Fatimában voltam. Láttam azt a golyót, amelyet a Szentatya testéből operáltak ki és saját kérésére a fatimái Szűzanya koronájában helyeztek el a merénylet utáni évben. Megrendítő volt az élmény: a golyónak a helye kezdettől megvolt a koronában, úgy, mintha kimondottan erre a célra készítették volna elő. Ez a harmadik fatimái titoknak a kézzel fogható jele volt számomra.

– Egy mosolygós történet, melyet őrzök róla: Lengyelországban egyszer egy első áldozáson voltam. A pici gyerekek körében ült a pápa, s mellette ült egy copfos kislány, akinek játékosan megfogta a copfját. Ekkor az egyik gyerek így szólt hozzá: „Rosszal kodtál, amikor kisfiú voltál?” „Hát, rosszal kodtam...” – felelete. „És verekedtél a fiúk-

kal?” „Még néha a lányokkal is.” Közben a copfos kislány megkérdezte: „S neked a copfos, vagy a copf nélküli lányok tetszenek jobban?” Akkor a pápa körbenézett, s látta, hogy a közelében ül egy hosszú szőke hajú kislány göndör fürtökkel, Loreley-frizúrával. A pápa megsimogatta a kislány haját s így szólt huncut mosollyal: „Tetszenek nekem a copfosak is meg a copf nélküliek is”.

– II. János Pál utolsó útja Lourdes-be vezetett. Úgy zárandokolt oda, mint a többi beteg ember, aki kegyelemért, a Szűzanya közbenjárásáért esedezik. Szokás szerint egy előkelő helyen akarták elszállásolni, de ő azt kérte, szeretne a betegek között megpihenni, s egy puritán, egyszerű betegszálláson készítsenek neki hálóhelyet, közel a gyógyforráshoz. Így is történt. Bizonyára beszélgetett is ott a betegekkel. Mindig az egyszerű emberek közelségére vágyott. Mikor 2006 őszén Lourdes-ban jártam, s láttam ezt a betegszállást, már egy francia nyelvű tábla hirdette, hogy a szálláshely II. János Pál pápa nevét vette fel.

– Van a pápának egy gyönyörű imádság-verse, melynek azt a címet adta:

Magnificat. Ezt a költeményt még 19 évesen írta, s megható, hogy benne nem egy a nagybetűs élet kezdetén álló fiatalember szólal meg, hanem olyan elkötelezettséggel és alázattal beszél az Úr által rendelt feladatairól, mint egy élete alkonyán lévő, számadást készítő, hálát adó felnőtt. Még az is kiolvasható belőle, hogy nagy felelősséget vesz majd a vállára embertársaiért – mintha tudta volna már akkor a jövőjét. Szerettem volna, ha ez a költemény is elhangzik az *Élet-képekben*, de sajnos nem sikerült lefordítatnom időben magyarrá, a színházi bemutatóra. Pedig ez lett volna a darab végén a finálé: a versben a Szentanya Mária Magnificat-ja nyomán megírta a saját élete ajándékairól, a Gondviselő Isten kegyelmi szeretetéről szóló dicsőítő hálaénekét az Úrhoz. Ezzel kapcsolatban idézem őt „*Redemptoris Mater*” (Az ember Megváltója) kezdetű enciklikájából: „A 'Magnificat'-ban a Szűzanya szavai olyan mély hitből fakadnak, melyek nem évülnek el a hosszú évszázadok folyamán sem. Mária folyamatosan jelen van ugyanis Isten népe hitének útján a világgosszág felé.”

MAGNIFICAT

„Mária így szólt: 'Lelkem magasztalja az Urat, és szívem ujjong megváltó Istenemben, mert rátekintett szolgálója alázatosságára. Íme, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék, mert nagyot tett velem a Hatalmas, és Szent az ő neve. Irgalma nemzedékről nemzedékre az istenfőlkel marad. Karja bizonyoságot tett hatalmáról: szétszórta a szívük szándékában gögösöket, letaszította trónjukról a hatalmasokat, az alázatosakat pedig föl emelte. Az éhezöket javakkal töltötte el, de a gazdagokat üres kézzel küldte el. Gondjába vette szolgáját, Izraelt, megemlékezve irgalmáról, amelyet atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak örökre megígért.'” (Lk. 1, 46-56.)

* * *

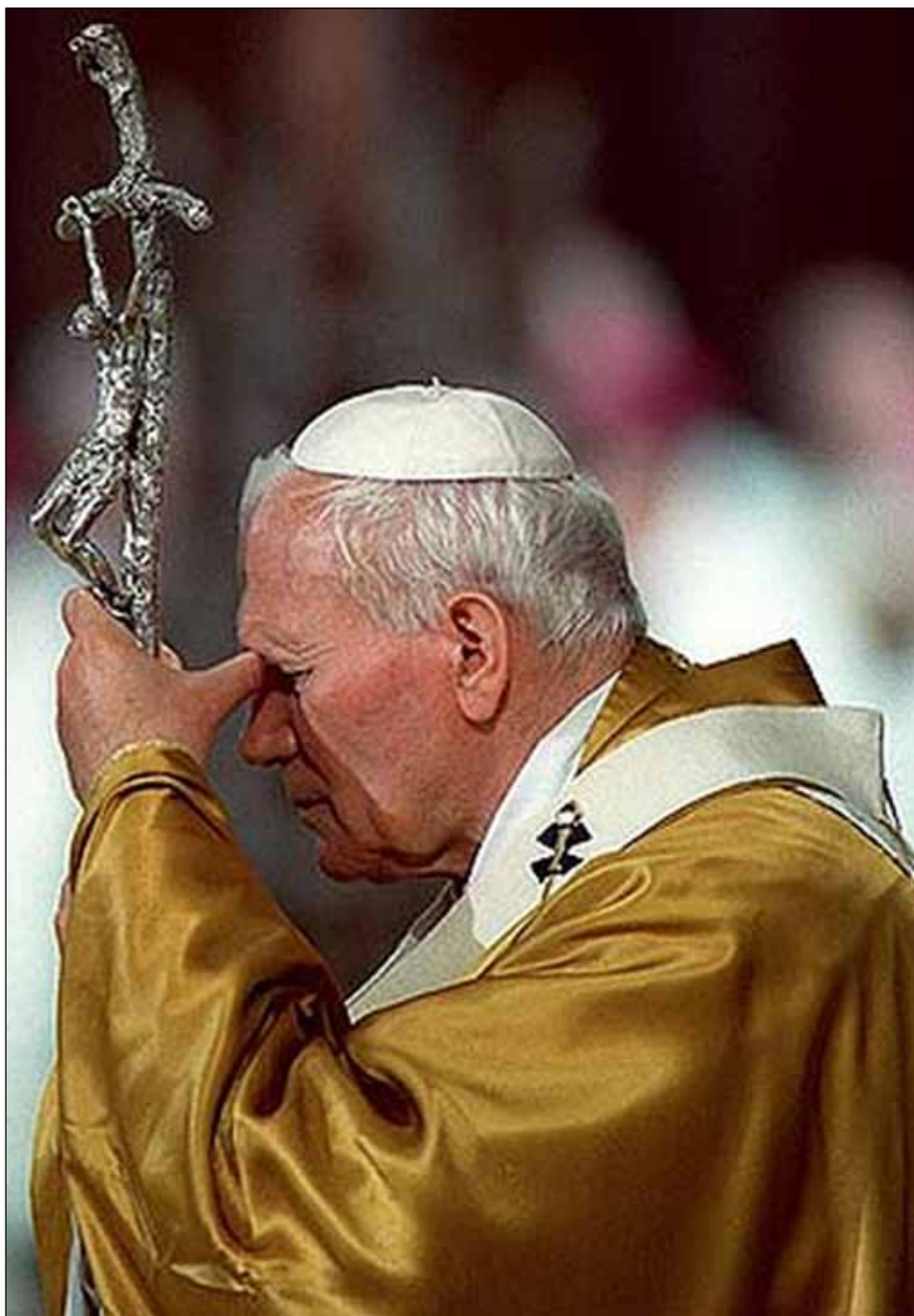
Rostetter Szilveszter Veszprémben élő zeneszerző, orgonaművész, az Árpád-házi Szent Margit templom karnagya és kántora, az egyházmegyei kántorképző vezetője 2005-ben egy lemezt adott ki II. János Pál pápa emlékeztére *Totus tuus* címmel. Az orgonaművészt több évtizedes bensőséges kapcsolat fűzi a lengyelekhez, amely, mint meséli, egykor egy baráti levelezés kapcsán kezdődött még középiskolás korában. Azóta autodidakta módon megtanult lengyelül, majd a nyelvizsgákat is letette, s Krakkóban évek óta rendszeresen tart zenei előadásokat.

Ha valaki lemezt szentel valakinek az emlékére, nyilván bensőséges lelki szálak fűzik az illetőhöz, ezért arra kértem a szerzőt, beszéljen arról, mi volt, ami megfogta, megérintette a szentanya személyiségében, s mit gondol a nemrég boldoggá avatott pápa mélyen megélt, átélt máriás lelkületéről, a „Totus tuus” szellemiségéről hosszú szolgálatában.

– A Szentanyára mindig is tisztelettel tekintettem, hiszen kétségkívül a XX. század végének és az ezredfordulónak egyik legnagyobb, legjelentősebb, kiemelkedően karizmatikus személyisége volt – nemcsak egyházi vonatkozásban. Az erőszakkal, a fegyverekkel a szeretet hangján szembe szálló ember volt, s talán az egyetlen volt a kor történelmében, akinek ezt az eszméiséget sikerült is elfogadtatnia, gyakran

még ellenségeivel is. Karizmatikus egyénisége folytán el tudta érni például, hogy a Krakó mellett felépült új városrészben, a munkásnegyedben, *Nowa Hutában* a legkeményebb diktatúrában egy templom alapkövét letűzzék. Mert meggyőző beszédei hatására a munkások azt mondták vezetőiknek: „Hét közben nagyon jó kommunisták leszünk, de vasárnap templomba akarunk menni!” Akkoriban szabadtéri misét tartani főbenjáró bűnnek számított, s ő mégis megszervezte azt. Amikor pedig fegyverekkel jelent meg a karhatalom, hogy szétoszlassa őket, mégsem alakult ki véres konfliktus közöttük, mert Wojtyła csitított is szentbeszédeivel. Olyan karizmatikus egyéniség volt, hogy képes volt féken tartani az indulatokat a szeretet jegyében.

Tiszteltem azért is, mert a kommunista rendszert éppúgy elítélte, mint a náci rendszert, s szellemi értelemben ott volt ő is a rendszerváltozás előkészítői között. Ugyanakkor már a '80-as években felhívta a figyelmet arra, ami máig aktuális, és amelynek látjuk napjainkban is a következményeit, hogy nem elég a kommunista rendszert, s a régi intézményrendszert lebontani, hanem az emberek lelkét kell építeni, mert a nélkül nem lehet olyan társadalmat kialakítani, ami előrevisz, ami jövőt ígér. Ami legjobban megfogott személyiségében, hogy hatalmas elmélyültséggel tudott imádkozni. Imája belülről jött, nem megszokásból, nem szerepvállalásból, csakis szívből. Az Istennel való párbeszéd keresése vezette, és hogy teljes odaadottságban a Szűzanya közbenjáró gondoskodásába helyezze életét. A fatimai csoda engem is megrendített. És meghatározó erővel hatott rám, hogy a Szűzanya és az Isteni Irgalmasság oltalmába ajánlotta a világunkat. *Szent Fausztina* naplóját ugyan eleinte én is, mint az egyházban sokan, idegenkedve fogadtam, aztán Krakóban rádöbentem az Isteni Irgalmasság erejére; Lagiewnikiben, a bazilika konzekrációján hallgatva a szentbeszédeket, majd később irodalmat is olvasva hozzá, megértettem milyen fontos ennek az üzenete. A pápának a templom felszentelésén mondott felajánló imádságát később meg is zenésítettem, egy hatszólamú vegyeskarra szóló kórusművet írtam, és annak a lengyel kórusnak ajánlottam, akik a szentelési misén is énekeltek. (Az énekkar egyik tagja volt hajdani diák-le-

vezetőtársam.)

A *Totus tuus* című lemez a pápa emlékére készült, a benne szereplő zeneművek pedig mind valamilyen módon Krakóhoz kötődnek. Vagy ott születtek, vagy Krakó számára készültek. Különböző korok és stílusok zenéi hangzanak fel az összeállításban. *Bakfark Bálint* a magyar reneszánsz muzsika jeles alakja 15 éven át volt krakkói udvarok szolgálatában, az olasz *Pasquini* kompozíciós stílusa hatással volt a lengyel barokk muzsikusok alkotóművészetére, a XX. sz. első felé-

nek két nagy lengyel posztromantikus komponistája (*Szabelski* és *Nowomiejski*) műveiben pedig a lengyel zene sajátos hangulatával találkozhatunk. A lemez végén a kortárs lengyel zeneszerző, *Henryk Mikołaj Górecki* két műve hangzik fel; az egyik a „Totus tuus” lelkiségét felmutató vokális mű, melyet az *Orlando Énekegyüttes* tolmácsol. A magam hozzájárulása az In memoriam-lemezhez az az orgonára írott *Keresztút*, melyet Krakóban komponáltam.

Cs. Pataki Ferenc

A PIÉTA ELŐTT

Még dajkálnád, s játszanál velem, de karodból
El kell, hogy engedd a karácsonyi-kisdedet,
Mert helyébe – a Piétán – öledbe kell
Venned a meggyilkolt, felnőtt gyermeked.

Mintha csak aludna és ringatná. A test
Felveszi karjaid – és öled vonalát,
S úgy fogod, mint amikor először emeltem
Emlődhöz, hogy tápláljad Isten szent fiát.

Sikolt a csend, az elmúlásban megélt magány.
Hallgat a Menny, az angyali-üdvözlet elmarad.
Senki nincs, aki vigasztal súgná feléd:
Ne félj, halottaidból feltámad szentfiad!

Így mozdulatlan, kőbe zárva, ahogy a halál
Emberi súlya a lelkedre tompán rázuhan.
Az érzés arcodra vésvé: a földi fájdalom
Oly közel, s a transzcendens vigasz oly messze van.

Álltam előtted. Megrendülve, kábultan néztelek,
S kutattam: várod-e a feltámadás vigaszát?
Anyja ölen – márványba fagyva – csak egy halott
Gyermekeket láttam és egy összetört édesanyját.

VOLT EGYSZER EGY CSENDES TEMETŐI KÁPOLNA... FÖLDESI FERENC

Felfordult, zaklatott világban élünk. Úgy érzékelem, hogy a mindennapi életünket egyre jobban behálózza és fojtogatja a javak utáni hajsza. Egyre kevesebb időt szánunk/szánunk az emlékek őrzésére, a hagyományok tiszteletére, az értékek vigyázására. Akik tehetnének valamit ezen állapotok megszüntetésére, enyhítésére, nem teszik, közönyösek maradnak. Elfordítják/elfordítjuk fejünket sokszor olyan eseményektől is, amelyek ellen tenni szükséges volna. Gyakran hagyunk olyan értékeket visszavonhatatlanul pusztulni, amelyek valamikor egy közösség lelki épülését is szolgálták. Ami az alábbiakban olvasható, remélem nem mindennapos eset, hanem egyedi. De megtörtént, hogy pontosan hol, talán most nem is az a fontos, ám megelőzősére minden jóérezésű embernek fel kellene lépnie. Amíg nem késő!

Volt egyszer egy csendes temetői kápolna..., amely évszázadon át szolgált az élők lelki üdvét, vigyázta a holtak nyugalalmát. Régen volt, nagyon régen, amikor felépítették. A szükség hozta létre az ország távoli vidékeiről érkező munkát kereső, majd letelepedő béresek és cselédek,

napszámosok és mindeneselek lelki gondozására.

– Már akkor megvolt, amikor én még pendelyes gyerek voltam! – meséli egy idős falubéli. Ó! Mit is mondom! Apám is úgy emlékszik, hogy az ő gyerekkorában is

megvolt! Hamarabb épült, mint a szigeti templom.

– Papp Antalné, Orbán Teréz így emlékezik erre: „Amikó a hónaposok gyűttek a szigetre, oszt többen meg is hattak, akkó temették őket arra a helre. Azé mongyuk,

hogy szigeti, merd a faluban is van egy temető, de mások, még a faluházán is csak aszt mongyák: temető.”

Egyszerű épület volt, mint egy nagyobb falusi templom kicsinyített mása. A díszítése, a felépítése azonban egyedi volt. A félkörívű kis szentély bejáratánál lévő fal két oldalán festett, díszes, egymásba csavarodó virágfüzérek, a boltíven középen Isten Báránya, szemben az oltárkép felett három kazettában egy-egy mosolygó angyalarc. Magas, egyszárnyú oltárkép függött a szentély falán. Az oltár előtti asztal, a kápolna padjai, ajtaja nehéz faragott tölgyfa. Kicsiny, de élehangú harangja a bejárat felett magasodó toronyban kapott helyett. A torony tetjén kovácsoltvas díszes kereszt volt, amely a fák fölé emelkedve jól láthatóan, messziről jelezte a kápolna és a temető helyét.

E kicsiny kápolnában talán, ha negyvenen fértek el. De elég is volt, hiszen a kápolna egyházközsége a tanyák és az uradalom mindeneseiből állt.

Sok emlékem van erről a helyről, amely egyszerre volt tisztelet a halottak felé, az egyszerűség csodálata, ugyanakkor egyfajta félelmet is éreztem ennek a lakott helytől távol lévő kicsiny temetőnek közelségében. Első emlékem egy temetés volt. Szép csendes ősz volt, hogy kit temettek, nem tudom. A kenderáztatón laktunk, de mi gyerekek becsatangoltuk a környéket. A távolban ekkor láttam meg a temetői

menetet, amely a csatorna partján lassan, hangtalanul vonult. A menet élén Szent Mihály lova, mögötte a feketébe öltözött gyászoló hozzátartozók, akiknek csak a körvonalait tudtam kivenni. Álltam és szájtátva, összeszorult szívvel néztem a csendes menetet. A következő maradandó emlékem már általános iskolás koromban keletkezett. Az első négy osztályt itt, a szigeten végeztem. Szeretve tisztelt tanító nénink minden évben kivitt bennünket a temetőbe. Nézegettük a sírokat, csodáltuk a kis kápolnát, takarítottuk az elhagyott nyughelyeket. Emlékszem: a temető tiszta volt, csendes és megnyugtató. Ha rá gondolkodom, mindig ez a kép áll előttem...

Volt egyszer egy kápolna és volt egyszer egy temető...

Eltűnt a kápolna, és lassan eltűnik a temető is...

Megadja magát – no nem az időnek – hanem az emberi közönynek. Egyedül maradt, gondját nem viselte senki. Eltűntek relikviái, eltűnt az oltárképe, de eltűnt kis harangja is, ami egy ideig az újmajori iskolában jelezte a nebulóknak a tanítás kezdetét és a végét. Aztán eltűntek a padok, a faragott asztal, és végül 2005 őszén eltűnt a kereszt is.

A temető még küzd, de lassan eltűnik az is. Tartja magát, mert még vannak élők, kik nem hagyják, hogy végleg benője a

repekény, a gaz, hogy ráboruljon a feledés. Sír-szigetek itt-ott, számuk egyre kevesebb, ezzel együtt egyre több a beomlott, felirat nélküli ledőlő kereszt.

Indák, komló kusza tömegéből ágaskodik egy kökereszt, rajta egy csodálkozó tekintetű kislány fényképe. „Itt nyugszik Istenben boldogult ALFÖLDI ILLONKA,

meghalt 1936. február 28-án. Élt 8 évet. Sírátják kedves szülei és testvérei” Majd még egy felirat, amely már olvashatatlan, elkoptatta az idő.

Volt egyszer egy temető és volt egyszer egy kápolna. Csendben tűnt el, olyan csendben, ahogyan lakói érkeztek valamikor: a cselédek, a béresek, a napszámosok és a mindenesek, a hónaposok. Hiányoztak, hiányoznak valamikor valakinek?

A MÁRIA IRÁNTI BIZALOM

II. JÁNOS PÁL PÁPA

Mária, reménység anyja, légy velünk!

*Taníts minket, hogy az élő Istent hirdessük; segíts tanúskodnunk Jézusról, az egyetlen Üdvözítőről;
tégy minket szolgálatkésszé a felebarát iránt, befogadóvá a rászorulókat iránt,
tégy az igazságosság megvalósítójává és egy igazságosabb világ szenvedélyes építőivé;
járj közben értünk, hogy úgy munkálkodjunk a történelemben, hogy bizonyosak legyünk az Atya tervének teljesedésében.
Az új világnak Hajnala, mutasd meg, hogy a reménység anyja vagy, és virrassz felettünk!
Virrassz az európai egyház fölött: legyen az evangélium jó közvetítője; l
egyen az igazi közösség helye; teljesítse küldetését, mely arra szól, hogy
hirdesse, ünnepelje és szolgálja a remény evangéliumát, mindenki békéjére és örömére.
Béke Királynője, oltalmazd az emberiséget a harmadik évezredben!
Virrassz az összes keresztény fölött: járják hűségesen az egység útját a kontinens egyetértésének kovászaként;
virrassz a fiatalok fölött, akik a jövő reményei, hogy nagylelkűen kövessék Jézus hívását.
Virrassz a nemzetek vezetői fölött: a közös ház építését tekintsék feladatuknak,
melyben megbecsülik minden egyes ember méltóságát és jogait .
Mária, ajándékozd nekünk Jézust! Segíts, hogy őt kövessük és őt szeressük!
ő az Egyház, Európa és az emberiség reménye, ő velünk és közöttünk él Egyházában.
Veled együtt mondjuk: „Jöjj el, Úr Jézus!” (Jel 22,20)
A dicsőség reménye, melyet ő árasztott a szívünkbe, teremje meg az igazságosság és a béke gyümölcseit!*

KEGYHELYEK HETEDHÉT HATÁRON

MÁRIAKÖNNYE – VODICA

FÖLDESI FERENC

Amikor a Hét Domb Egyesület elnöke és a Rab Mária-forrás „lelke”, **Rácz Katalin** arról kérdezett, hogy mi a véleményem a forrás és kegyhely újbóli felélesztéséről, akkor megemlítettem: nagyon jó ötlet, mert így ezentúl másik búcsújáróhelye is lesz Veszprémnek a Csatár-hegyi mellett.

Megjegyeztem még: amikor szüleimhez megyek, minden alkalommal elhaladok a Baja melletti Máriakönnye kegyhely mellett. Néha – ha a hazautazásom úgy hozza – éppen akkor, amikor a kegyhely búcsúját is tartják, vagyis szeptember 8-án Kisboldogasszonykor. Igaz, mire odaérünk, már vége a szertartásnak, de minden alkalommal ünneplő sokaság veszi körül a kápolnát, a kegyhelyet és mellette a forrásokat is.

A Máriakönnye kegyhely viszonylag nagy területen fekszik a szerb-magyar határon. Kápolnája állandóan nyitva (csak

egy rács zárja a legfelső teret), a Mária-grotta nyílt területen található, védőrács nélkül, így az állandóan látogatható, felkereshető. Nincs tudomásom arról, hogy valamikor bárki is megrongálta volna a kegyhely bármelyik részét. Legutóbbi látogatásomkor (ez év február 19-én), néhány látogatót leszámítva nem sokan voltak. Tisztaság, csend és nyugalom uralkodott a tájon, a sétányon. Nem volt például eldobott szemét sem. Lehet, hogy a hely neve is elriasztja a „notórius” szemetelőket? Mert kinek van lelke egy ilyen gyönyörűséges elnevezésű helyen eldobni akár egy foszlott papír zsebkendőt? De nézzük a történetét a kegyhelyen is olvasható ismertető alapján:

A magyarok szerint valamikor egy Mária-kép függött itt egy fán, és egyszer egy vándorlegény pihent meg alatta. Szegénységén és árvaságán, szomorú sorsán kesergett, amikor egyszer csak vízcseppek hullottak a karjára. Mivel eső nem esett, a legény kíváncsian lesett fölfelé és úgy látta, hogy a Szűzanya szemeiből hullanak rá a könnyek. A Szűzanya meg is szólalt és azt mondta, hogy merítsen vizet a forrásból. Forrást előzőleg sehol sem látott a vándor, de csodás módon Mária könnyeiből forrás fakadt. Megmosakodott benne és lelkileg teljesen megújult.

A szerbek elbeszélése szerint egy magyar és egy szerb diák vándorolt ezen a tájon, amikor farkasok támadták meg őket. Ekkor észrevették a közelben egy magas fán a Szűzanya képét. Hozzá fohászkoztak és megmenekültek, csodálatos módon a farkasok nem bántották őket. A veszély elmúltával egy közeli fa alatt találtak két forrást, egymástól nem messze. Megfogadták, hogy ezt a helyet Boldogságos Szűz Máriának fogják szentelni, ki-ki saját hitvallása szerint. És azóta is az egyik forrás körül a katolikus magyarok, a másik forrás körül pedig a görögkeleti szerbek szoktak imádkozni.

A hely neve a déli szláv nyelven *Vodica*,

ami magyarul annyit tesz: vízcseke, utalva ezzel Mária könnyeire. Történelme ködbe vész. Okmányokból csak annyi ismeretes, hogy a két forrás már a XVIII. század folyamán vallásos tiszteletnek örvendett. A kegykápolna falán lévő márvány emlékkő szerint *Schmidt Sebestyén* mézeskalácsos és felesége építette a kápolnát az 1700-as években. A kegykép valamivel későbbi, ismeretlen festő műve. A kápolnát a bajai ferencesek gondozták a szerzetesrendek feloszlásáig. Ma ismét a Ferences Rend bajai rendházával összeépült, illetve a mellette álló templomhoz tartozó Pádúai Szent Antal Plébánia és az ottani egyházközség viseli gondját. A *Historia Domus* szerint a kápolnát 1811-ben építették, s Szűz Mária születésének tiszteletére szentelték. Ezért van a kegyhely főbúcsúja Kisboldogasszony ünnepén, szeptember 8-án.

Az utóbbi években a kegyhely megszépült. A szervezők – több állami szervezet támogatásával is – kialakították a „Vodicai tanösvényt”. Az ötszáz méter hosszú tanösvény táblái tájékoztatnak a kegyhely történetéről, a környék természeti értékeiről. A természetvédelem – a létesítők hite és reményei szerint

– összhangban van a hagyományok tiszteletével, a nemzetiségi, vallási együttéléssel, az értékek őrzésével. Ezért is tartom nagyszerű dolognak a Rab Mária-forrás kultuszának felelevenítését is. Érdemes volna elgondolkodni itt is egy tanösvény kialakításáról, hiszen Veszprém ezen része is bővelkedik értékekben,

bemutatni való természeti szépségekben és történelmi, vallásos emlékekben.

Sajnos szomorú hír is társul ehhez az íráshoz: 2011. március 22-én ismeretlen tettes (vagy tettesek) porrá zúzták a Mária-szobrot, mely úgy összetört, hogy gyakorlatilag megsemmisült. A sétány végén felállított grotta üresen áll.

FELAJÁNLÓ IMA A FATIMAI SZŰZHÖZ

BOLDOG II. JÁNOS PÁL PÁPA

Boldog II. János Pál pápa 1991. május 12-i fatimai látogatása alkalmából a Fatimai Szűz oltalmába ajánlotta imájában az egész világot:

„Meváltónk Szent Édesanyja, az Ég Kapuja, Tengercsillag, siess néped megsegítésére, amely újjá akar éledni. Még egyszer hozzád fordulunk, Krisztus és az egyház anyja, lábadoz borulva, hogy köszönetet mondjunk mindazért, amit ezekben a nehéz években az egyházért, valamennyiünkért és az egész emberiségért tettél.

Monstra te esse Matrem! - Mutasd meg, hogy anya vagy! Hány-szor esedeztünk így hozzád! És ma köszönetet mondunk itt neked, hogy mindig meghallgattál bennünket. Anyának mutatkoztál: az egyház anyjának, amely misszionáriusként halad földi útjain a harmadik keresztény évezred küszöbe felé; az emberek anyjának, állandóan oltalmazva bennünket, hogy elkerüljük a helyrehozhatatlan katasztrófákat és pusztításokat, segítve a haladást. - A nemzetek Anyja vagy: nem remélt változásokat idéztél elő, amelyek visszaadták a bizalmat a sokáig elnyomott és megalázott népeknek; az élet Anyja vagy: számos jellel megmutattad ezt, megvédve bennünket a rossztól és a halál hatalmától: mindig az én Anyám vagy, különösen is az voltál 1981. május 13-án, amikor közelről megtapasztaltam oltalmazó jelenlétedet; minden ember Anyja vagy, aki az el nem múlt életért küzd. A Krisztus vérén megváltott emberiség Anyja. A tökéletes szeretet, a remény és a béke Anyja, a Megváltó Szent Anyja.

Monstra te esse Matrem! - Igen, továbbra is mutasd meg, hogy mindenki számára anya vagy, mert a világnak szüksége van rád. A népek és az egyház új helyzete még átmeneti és bizonytalan. Megvan annak a veszélye, hogy a marxizmust helyettesítik az ateizmus egy másik formájával, amely a szabadságnak hízelegve igyekszik kikezdeni az emberi és keresztény erkölcs gyökereit. - A reménység Anyja vagy, kísérv minket utunkon! Haladj a huszadik század vége emberével, minden fajú és kultúrájú, minden korú és állapotú emberrel! Haladj a népekkel a szolidaritás és a szeretet felé, haladj a fiatalokkal, a jövő békés napjainak főszereplőivel. Szükségük van rád azoknak a nemzeteknek, amelyek újra megszerezték a szabadságot, és most fogtak hozzá jövőjük építéséhez. Szüksége van rád Kelet- és Nyugat-Európának, amely nem találhatja meg igazi önazonosságát, hacsak nem fedezi fel újra közös keresztény gyökereit. Szüksége van rád a világnak, hogy megoldja az őt fenyegető sok véres konfliktust, viszályt.

Monstra te esse Matrem! - Mutasd meg, hogy a szegények Anyja vagy, akik éhínség és betegség miatt halnak meg, akikkel igazságtalanul bánnak, és akikkel visszaélnak, akik nem találnak munkát, lakást és menedéket, akiket elnyomnak és kizsákmányolnak, akik kétségbeesnek vagy hiába keresnek nyugalmat Istentől távol. Segíts nekünk megvédeni az életet, az isteni szeretet visszfényét, segíts megvédeni kezdetétől természetes végéig. Mutasd meg, hogy az egység és a béke Anyja vagy. Szűnjék meg mindeniütt az erőszak és az igazságtalanság, növekedjék a családokban az egyetértés és az egység, s a népek között a kölcsönös tisztelet és megértés; uralkodjék a földön a béke, az igazi béke! Mária, add a világnak Krisztust, a mi békénket. A népek ne nyissák meg újra a gyűlölet és a bosszú vermeit, a világ ne engedjen a hamis jólét csábításainak, amely megalázza a személy méltóságát, és mindörökre kompromittálja a teremtés erőforrásait. Mutasd meg, hogy a reménység Anyja vagy! Örködj az előttünk levő út felett. Örködj az emberek és a népek új helyzetei felett, amelyeket még a háború kockázata fenyeget. Örködj a nemzetek felelősei és az emberiség sorsát irányító vezetők felett. Örködj az egyház felett, amelyre mindig leselkedik a világ szelleme. Különösen is örködj a legközelebbi rendkívüli püspöki szinódus felett, amely új állomást jelent Európa újraevangelizálásában. Örködj az én péteri hivatalom fölött, amellyel az Evangéliumot és az embert szolgálom, az egyház missziós tevékenységének új távlataiban. Totus tuus! (Teljesen a tied vagyok.)

Kollegiális egységben a pásztorokkal, közösségben Isten egész népével, amely az egész világon szétszórva él, ma én is megújítom neked az emberi nem gyermeki felajánlását. Valamennyien bizalommal neked ajánljuk fel magunkat. Vele akarjuk követni Krisztust, az ember Megváltóját: a fáradság ne verjen le bennünket, ne lassítsa lépteinket, a nehézségek ne oltsák ki bátorságunkat, se a szomorúság szívünk örömét. Te, Mária, a Megváltó Édesanyja, továbbra is mutasd meg, hogy mindnyájunk Anyja vagy, örködj utunkon, add, hogy örömmel telt szívvel láthassuk meg Fiadat az égből. Ámen!”

(Szabó Ferenc fordítása)

„A kereszt annyit jelent: Isten hatalmasabb nálunk embereknél. Hatalmasabb, mint a mi családságunk.
Még a legnagyobb bajban is menedék. Az élet erősebb, mint a halál.”*

Nagyasszonyunk hazánk reménye

♩=70

The musical score is written for piano and voice. It consists of six systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The tempo is marked as quarter note = 70. The lyrics are in Hungarian. The score ends with a double bar line and repeat dots.

Nagy - a sz - zo - nyunk ha - zánk re - mé - nye, bús nem - ze - ted
zo - kog - va esd. Nyújtsd ir - ga - lóm job - bod fé - lé - je, bot - lá - si - ért
ó meg ne vesd. Mi lesz be - lö - lünk hogy - ha el - hagysz?
Oh ár - va - sá - gunk sír - ba her - vaszt! Min - den re - mé - nyünk
csak Te vagy, szent szűz A - nyánk, szent szűz A - nyánk,
oh el ne hagyj!

Rab Mária Híradó

Felelős kiadó: Hét Domb Hagyományörző és Kulturális Egyesület

8200 Veszprém, Óváros tér 6. | het.domb@gmail.com

Felelős szerkesztő: Rácz Katalin, a 7DE elnöke | raczka@chello.hu | 06/30/377-8051

Lapszerkesztő: Toldi Éva | e-mail: toldi.eva3@upcmail.hu

HÉT DOMB
Hagyományörző és Kulturális
EGYESÜLET

ISSN 2062-1337 Megjelenik negyedévente. Az embléma Zeitler Gabriella munkája. Az újság előállításának költsége: 300 Ft